

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**REALIZAREA RITMICĂ
A PRODUCȚIEI FIZICE LA
TOATE SORTIMENTELE**

Științele Soc. Științele Polit. Științele Econ.
Științele Jur. Științele Lit. Științele Ist.
SALA DE LECTURĂ

SARBATORIREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

-vibrantă mărturie a unității întregului popor în jurul partidului,
al secretarului său general, expresie a dragostei și prețuirii
unanime față de conducătorul iubit

SCRISOAREA

Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România

Mult stimulate și iubite tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU

Dind glas celor mai vibrante simțăminte de stimă și prețuire ale întregului nostru partid și popor, dorim să vă adresăm — la aniversarea zilei dumneavoastră de naștere și împlinirea a peste 50 de ani de activitate revoluționară — cele mai calde felicitări și urări de viață îndelungată, în deplină sănătate și putere de muncă, spre binele și înălțarea patriei, al cauzei edificării socialismului și comunismului pe pământul României.

Ne este tuturor deosebit de plăcut ca, în această zi aniversară, dragă întregii noastre națiuni — înscrisă cu litere de aur în istoria națională — să aducem, cu cel mai înalt respect, un fierbinte omagiu proeminentei dumneavoastră personalități de patriot și revoluționar înflăcărat, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești, neobosit luptător pentru triumful în lume al idealurilor nobile de pace, colaborare și progres social.

Împreună cu întregul partid și popor, dorim să vă exprimăm, și cu acest prilej, cea mai înaltă recunoștință și prețuire pentru tot ceea ce ați făcut și faceți pentru bunăstarea și fericirea patriei noastre socialiste, pentru înaintarea ei, în deplină independență și libertate, spre culmi tot mai înalte de civilizație și progres.

Se bucură de o unanimă apreciere și constituie un însuflețitor exemplu pentru noi, pentru întregul partid și pentru toți cei ce muncesc din patria noastră, minunatele dumneavoastră calități de eminent conducător politic și de stat, de comunist și gânditor revoluționar, care și-a consacrat întreaga viață îndeplinirii marilor idealuri ale socialismului și comunismului, slujirii — cu devotament neabătut și totală dăruire — cauzei drepte și nobile a clasei muncitoare, a bunăstării poporului, a libertății, demnității și independenței patriei. Dirigența revoluționară, curajul și neînfricarea cu care ați acționat încă din primii ani ai tinereții — în condițiile extrem de grele ale ilegalității — pentru apărarea intereselor fundamentale ale poporului, împotriva nedreptății și exploatării, a fascismului și războiului, pentru libertate și pace, s-au înscris ca nepieritoare pagini luminoase în istoria partidului și a patriei noastre.

Întregul nostru popor cunoaște și dă o înaltă apreciere rolului hotărâtor pe care l-ați avut și îl aveți în elaborarea și îndeplinirea mărețelor obiective ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate pe pământul României, strălucitei dumneavoastră contribuții la fundamentarea Programului partidului, la promovarea celor mai viabile căi și soluții pentru rezolvarea problemelor complexe menite să asigure mersul ferm înainte al țării pe calea socialismului și comunismului, a progresului material și spiritual.

Prodigioasa dumneavoastră activitate de conducător politic și de stat, pătrunsă de un desăvârșit spirit revoluționar, patriotic și de o înaltă responsabilitate pentru destinele României, ideile și orientările dumneavoastră, de o inestimabilă valoare teoretică și practică, și-au găsit o strălucită materializare în mărețele succese și realizări pe care națiunea noastră le-a obținut în cele aproape două decenii de când vă aflați în fruntea partidului și a statului — perioada cea mai bogată în împliniri din întreaga istorie națională, și pe care, astăzi, poporul a legat-o trainic, și pentru totdeauna, de numele și fapta dumneavoastră, numind-o, cu legitimă mândrie,

„Epoca Ceaușescu”. Puternic mobilizați de gândirea și acțiunea dumneavoastră creatoare, oamenii muncii au înălțat, în acești ani, pe întreg cuprinsul patriei, minunate construcții industriale și social-culturale, au construit noi orașe și au schimbat înfățișarea tuturor localităților, au ridicat la viață nouă, înfloritoare toate regiunile țării. Sub conducerea gloriosului nostru partid, întregul popor a dobândit, an de an, noi și tot mai mari realizări pe calea edificării unei vieți demne, libere și fericite. Proiectele îndrăznețe elaborate, în urmă cu aproape două decenii, au devenit astăzi realități concrete, s-au transformat în certitudini, țara noastră înaintând ferm și neabătut pe drumul progresului în toate domeniile de activitate.

Sîntem mîndri de a fi membrii unui partid cum este Partidul Comunist Român — centrul vital și conștiința întregii națiuni — la întărirea căruia dumneavoastră ați adus și aduceți o contribuție inestimabilă. Ne oferim tuturor un înalt exemplu prin preocuparea permanentă ce o manifestați pentru creșterea rolului conducător al partidului în societate și pentru întărirea legăturilor sale cu masele largi ale poporului, pentru imprimarea unui stil dinamic, profund creator și novator în întreaga activitate a organelor și organizațiilor de partid, pentru adîncirea democrației interne de partid și pentru găsirea celor mai corespunzătoare forme politico-organizatorice în vederea promovării neabătute a principiilor muncii colective, a responsabilității revoluționare în întreaga activitate de partid. Ne însuflețesc și ne mobilizează pe toți pasiunea și înflăcărarea cu care acționați ca partidul nostru să fie și să rămînă un partid mereu tînăr, dinamic, strîns legat de mase, să se afirme, în toate domeniile de activitate, ca promotor consecvent al spiritului revoluționar, al noului, al concepției înaintate despre lume și viață.

Prețuim cu toții modul magistral în care conduceți măreața operă de edificare a noii societăți în strînsă legătură cu poporul și pentru popor. Ați manifestat și manifestați o preocupare deosebită pentru dezvoltarea continuă a relațiilor de producție și sociale, pentru întărirea statului socialist — ca organizator al întregii opere de construcție socialistă — pentru perfecționarea funcțiilor și a formelor sale de activitate în deplină concordanță cu stadiul și cerințele obiective concrete ale dezvoltării societății noastre în actuala etapă și în perspectivă. Ați asigurat dezvoltarea continuă a democrației muncitorești-revoluționare, a democrației socialiste în țara noastră, ați fundamentat și promovat ferm principiile autoconducerii și autogestunii muncitorești, ați creat un cadru organizatoric larg — unic în felul său — de participare plenară, nemijlocită, în condiții de deplină egalitate, a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor — unit în Frontul Democrației și Unității Socialiste — la conducerea tuturor domeniilor vieții economico-sociale, a întregii societăți.

Partidul, poporul nostru cunosc, cu cît suflet, cu cît pasiune și nesecată energie vă ocupați de soluționarea tuturor problemelor care privesc progresul multilateral al țării, dezvoltarea armonioasă, echilibrată a industriei și agriculturii, înflorirea științei, culturii și artei, asigurarea unor condiții tot mai bune de muncă și de

viață pentru toți oamenii muncii din patria noastră. Apreciem în mod deosebit grija permanentă ce o manifestați pentru punerea cât mai largă în valoare a capacității creatoare, talentului și priceperii clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, pentru afirmarea plenară a personalității umane în societatea noastră. Prin contactul viu și permanent cu țara, prin legătura strânsă pe care o aveți cu întregul popor, prin prezența dumneavoastră în mijlocul oamenilor, în toate județele țării, în unități economice, științifice, culturale, de învățământ — acolo unde practic se elaborează și se realizează marile valori care sporesc avuția materială și spirituală a țării — ați promovat în rindurile comunistilor, ale întregului activ de partid și de stat un spirit militant nou, de profundă responsabilitate, de angajare deplină pentru transpunerea în viață — prin popor și pentru popor — a mărețului Program al partidului, a tuturor sarcinilor și obiectivelor stabilite de partid în vederea propășirii continue a societății socialiste românești.

Partidul nostru comunist dă o înaltă apreciere uriașei contribuții pe care ați adus-o și o aduceți la îmbogățirea tezaurului gândirii social-politice, a teoriei revoluționare a socialismului științific, cu idei și teze noi de largă perspectivă de o mare stringență și actualitate, izvorite din practica edificării societății socialiste în România, a mișcării comuniste și muncitorești, din analiza profund științifică, materialist-dialectică, pe care o faceți permanent, cu înaltă competență, fenomenelor vieții social-politice contemporane.

Pentru tot ceea ce ați făcut și faceți pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a maselor populare, pentru toate istoricele realizări obținute în făurirea socialismului — care poartă pecetea gândirii și faptei dumneavoastră cutezătoare — întregul partid și popor vă înconjoară cu cea mai aleasă dragoste și recunoștință. Strâns unit în jurul dumneavoastră, mult stimat și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, întregul popor este ferm hotărât să facă totul pentru a asigura înlăturarea neabătută a politicii partidului comunist, a orientărilor și indicațiilor dumneavoastră, privind dezvoltarea bazei energetice și de materii prime, creșterea puternică a productivității muncii și reducerea consumurilor materiale, ridicarea nivelului tehnic și sporirea competitivității produselor românești, înlăturarea noii revoluții agrare și a tuturor programelor adoptate pentru creșterea puternică a producției agricole, atît în sectorul socialist, cit și în gospodăriile populației, pentru realizarea unei noi calități a muncii și a vieții în toate domeniile de activitate.

Slujind cu neobosită energie interesele fundamentale ale țării, veghind permanent la dezvoltarea în liniște și pace a patriei și a poporului român, v-ați afirmat, totodată, cu strălucire — spre mîndria întregii noastre națiuni — ca o personalitate proeminentă a vieții internaționale contemporane, ca promotor al celor mai nobile idealuri și aspirații de pace, înțelegere și colaborare, ca luptător înflăcărat pentru cauza libertății și independenței popoarelor.

Întreaga politică externă a țării noastre este indisolubil legată de eforturile și inițiativele dumneavoastră de mare răsunset internațional — apreciate pe toate meridianele globului — dedicate promovării consecvente în viața internațională, în raporturile dintre state, a principiilor noi de relații, bazate pe deplină egalitate, respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, pe nerecurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea forței, pe respectarea dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber, așa cum dorește; fără nici un amestec din afară.

Este unanim apreciat rolul hotărîtor pe care îl aveți în dezvoltarea și întărirea continuă a prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, în extinderea relațiilor României cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, în promovarea, pe baza principiilor coexistenței pașnice, a conlucrării cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială.

În actualele împrejurări internaționale, cînd pe plan mondial, și mai cu seamă în Europa, s-a ajuns la o încordare extremă, cînd viața, libertatea și independența popoarelor sînt grav amenințate de spectrul unui război termonuclear nimicitor, inițiativele și propunerile dumneavoastră, chemările pe care le adresați — la luciditate, la calm și rațiune, la unirea eforturilor pentru a se acționa, pînă nu este prea tîrziu, în vederea înlăturării pericolului nuclear, a împiedicării agravării situației mondiale — găsesc un profund ecou în conștiința tuturor națiunilor lumii, a întregii omeniri.

Popoarele, forțele iubitoare de pace de pretutindeni prețuiesc în mod deosebit energia, dinamismul și consecvența cu care mili-

tați pentru asigurarea unui climat de pace, securitate, colaborare și înțelegere internațională, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice mondiale, pentru democratizarea largă a relațiilor dintre state și participarea, în condiții de deplină egalitate, a tuturor țărilor și popoarelor la soluționarea marilor și complexelor probleme ce confruntă epoca noastră.

Este bine cunoscută excepționala dumneavoastră activitate pentru apărarea păcii în Europa — continentul pe care trăim și care acum se află într-o situație extrem de gravă, datorită începerii amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune, ceea ce creează primejdia unui război nuclear care ar putea duce la însăși distrugerea vieții și civilizației pe planeta noastră. Sînt larg apreciate și respectate, bucurîndu-se de un mare ecou internațional, inițiativele, propunerile și acțiunile dumneavoastră privind încetarea cursei periculoase a înarmărilor și rezolvarea problemelor grave create în Europa, revenirea la masa tratativelor în vederea ajungerii la un acord care să ducă la oprirea amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune, la retragerea și distrugerea celor existente, la realizarea unui echilibru de forțe la un nivel cit mai redus al înarmărilor, la făurirea unei Europe unite, fără arme nucleare, a unei Europe a păcii și colaborării.

Politica României de pace și dezarmare, acțiunile energice pe care le desfășurați în spiritul înțelegerii și colaborării pașnice dintre națiuni au adus țării un mare prestigiu internațional, au făcut ca poporul nostru să dobindească stima și prietenia sinceră a tuturor națiunilor lumii.

Comuniștii, întregul popor apreciază în mod deosebit activitatea intensă pe care o desfășurați pentru dezvoltarea colaborării și solidarității partidului nostru cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste și social-democrate, cu mișcările de eliberare națională, cu toate forțele progresiste, democratice, anti-imperialiste, care luptă pentru pace și progres social, pentru dezvoltarea liberă, independentă a popoarelor, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

Sărbătorirea în acest an a zilei dumneavoastră de naștere — anul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și al celui de-al XIII-lea Congres al partidului — ne oferă, mult stimat și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, minunatul prilej de a vă asigura, încă o dată, de hotărîrea noastră neabătută de a urma strălucitul exemplu pe care îl oferiți în permanență nouă, comuniștilor și întregii națiuni, acționînd cu toată vigoarea și priceperea noastră, în strînsă unitate, pentru înlăturarea neabătută a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, pentru progresul și înflorirea continuă a patriei noastre socialiste.

Insuflețiți de îndemnurile și orientările dumneavoastră, ne angajăm să acționăm cu abnegație și responsabilitate pentru întărirea continuă a rolului partidului, a unității și coeziunii sale, făcînd totul pentru a asigura triumful, pe pămîntul scump al României, al mărețelor idealuri ale socialismului și comunismului, pe care dumneavoastră, mult stimat și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, le-ați slujit și le slujiți cu nemărginit devotament și căroră le-ați consacrat întreaga viață.

În aceste clipe de sărbătoare, vă dorim, cu tot respectul, stima și recunoștința pe care vi le purtăm, să trăiți în sănătate, să vă bucurați de multă putere de muncă, să aveți zile luminoase și numai satisfacții în întreaga dumneavoastră activitate, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu toți cei ce vă sînt dragi și apropiați.

Să ne trăiți întru mulți ani, mereu tînăr, dinamic și plin de energie, în fruntea partidului și statului, conducînd cu înțelepciunea și hotărîrea care vă sînt caracteristice destinele poporului român, spre orizonturile tot mai luminoase ale socialismului și comunismului, ale independenței și suveranității patriei, ale prosperității și fericirii întregului nostru popor !

LA MULȚI ANI, IUBITE TOVARĂȘE

NICOLAE CEAUȘESCU !

**COMITETUL POLITIC EXECUTIV AL COMITETULUI
CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN,
CONSILIUL DE STAT ȘI GUVERNUL
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA**

Mult iubite și stimulate tovarășe

NICOLAE CEAUȘESCU,

Aniversarea zilei Dumneavoastră de naștere, sărbătoare scumpă întregului nostru popor, ne oferă nouă, colectivului de cercetători și cadre didactice care activăm în cadrul Institutului Central de Cercetări Economice, fericitul prilej de a vă adresa, cu profund respect, marea noastră recunoștință pentru excepționala Dumneavoastră activitate pusă în slujba patriei și poporului român, a păcii și fericirii în lume.

Noi, cei care muncim pe tărîmul cercetării economice, vă urăm, din adîncul ființei noastre, multă sănătate, fericire, ani mulți de viață și putere de muncă pentru a ne conduce cu aceeași strălucire pe drumul de lumină și progres al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism.

Vă dorim din toată inima, mult iubite și stimulate tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU, mari bucurii și împliniri, mărețe succese în activitatea Dumneavoastră viitoare, pentru binele și prosperitatea națiunii române, pentru triumful idealurilor de pace, destindere și colaborare în lumea întreagă.

Aceste momente de aleasă cinstire a vieții și muncii Dumneavoastră — întru chipare a calităților celor mai de seamă ale mult încercatului nostru popor — reprezintă marea sărbătoare a națiunii române, căreia i-ați redat identitatea, i-ați redat istoria, prezentul și viitorul.

Cele peste cinci decenii de neobosită activitate revoluționară pentru slujirea cu nefermă devotament și pasiune a înaltelor idealuri de libertate socială și națională, pentru victoria și înfăptuirea noii orînduiri pe pămîntul patriei, constituie pentru noi, pentru întregul nostru popor un strălucit exemplu de dăruire și fierbinte patriotism, de înaltă conștiință și consecvență revoluționară.

Sîntem pe deplin conștienți că înfăptuirile de mare prestigiu obținute de națiunea noastră în anii socialismului, de cînd vă aflați, prin voința hotărîtoare a întregului partid și popor, în fruntea Partidului Comunist Român și la conducerea destinului țării noastre poartă amprenta genialei Dumneavoastră gândiri și activități creatoare. Nici cînd oamenii muncii din țara noastră, muncind și trăind egali în drepturi, fără deosebire de naționalitate, nu au avut atît de largi posibilități de afirmare, de participare la crearea valorilor materiale și spirituale, la conducerea vieții economice și sociale, de a beneficia de rezultatele muncii lor. Știința, cercetarea științifică, în mod eminent conduse de tovarășa academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU, om politic de seamă și savant de renume mondial, sînt tot mai puternic și larg implicate în procesul dezvoltării economico-sociale a țării.

Prestigiul excepțional de care vă bucurați în întreaga lume, Dumneavoastră — mesager neobosit al păcii, al unui înalt umanism — și, prin Dumneavoastră, România Socialistă, constituie pentru întreaga noastră națiune motiv de legitimă mîndrie, de mari satisfacții. Ne mîndrim cu activitatea și marile Dumneavoastră inițiative pe plan mondial, încrustate în istoria universală contemporană drept contribuții dintre cele mai prețioase la instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, la înfăptuirea dezideratului major și stringent al epocii pe care o trăim — dezarmarea și pacea pe pămînt, înțelegerea, colaborarea, încrederea și înfrățirea între toate popoarele lumii.

În persoana Dumneavoastră, marele conducător al țării și partidului nostru, personalitate proeminentă a lumii contemporane, înscrisă pentru totdeauna în galeria celor mai de seamă oameni ai lumii, cu toții vedem un dirz și neînfricat luptător pentru dreptul sacru al fiecărui popor de a-și făuri liber propriul destin și dăm o înaltă apreciere noilor și strălucitelor Dumneavoastră inițiative de pace, eforturilor ce le depuneți pentru triumful rațiunii în viața internațională; vedem în această excepțională activitate, care a ridicat la rang de mare cinstite numele de român, chezașia liniștii în propriile noastre cămine, chezașia muncii pașnice, nestingherită de sînge, violență și ură, pentru îndeplinirea minunatelor programe de dezvoltare economică și socială a patriei.

Sîntem convinși că cel mai frumos omagiu pe care vi-l putem aduce în această zi înscrisă cu litere de aur în timpul țării, este o mai puternică angajare a noastră la înfăptuirea mărețelor sarcini din istoricele documente ale Congresului al XII-lea al partidului, pentru traducerea în viață a grandiosului program de dezvoltare economico-socială și prosperitate a patriei noastre, pentru întîmpinarea cu rezultate și mai bune a celui de-al XIII-lea Congres al partidului și celei de-a 40-a aniversări a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944.

Permiteți-ne, mult stimulate tovarășe secretar general NICOLAE CEAUȘESCU, ca noi cei ce lucrăm în Institutul Central de Cercetări Economice, să vă mulțumim cu căldură pentru îndrumarea permanentă și îndemnurile Dumneavoastră, asigurîndu-vă că ne vom mobiliza fără preget toată energia, puterea noastră de muncă pentru ridicarea pe un plan superior a teoriei și practicii economice, aducîndu-ne astfel contribuția pentru continua înălțare a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație.

Pentru minunatele înfăptuiri socialiste, pentru mărețul viitor pe care ni-l prefigurați, în consens cu gîndurile și sentimentele întregului nostru popor, vă adresăm, mult stimulate tovarășe secretar general NICOLAE CEAUȘESCU, odată cu urările fierbinți de viață îndelungată și fericire, urarea strămoșească

LA MULȚI ANI !

INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

Economia românească în 1983

PRIMATUL FACTORILOR CALITATIVI, AL EFICIENȚEI ȘI COMPETITIVITĂȚII

LA SFÎRȘITUL SĂPTĂMÎNII TRECUTE, a fost dat publicității Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1983. Acest document important relevă amply realizările de seamă ale economiei românești în anul trecut, continuarea susținută, de către întregul popor, a eforturilor pentru obținerea unei calități superioare în activitatea economico-socială a țării, pentru a transpune în viață obiectivele Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului — obiective ce au drept țel major progresul societății, înflorirea continuă a României Socialiste, creșterea neîntrepuță a nivelului de viață material și spiritual al oamenilor muncii din toate județele țării.

În cel de al treilea an al unui cincinal menit să ridice România pe noi culmi de progres și civilizație, munca avântată a națiunii, eforturile depuse de întreprinderi, centrale, de toate organele de conducere economică pentru soluționarea problemelor și înlăturarea neajunsurilor determinate îndeosebi de condițiile economice grele internaționale, s-au materializat în realizări însemnate în toate domeniile de activitate. Așa cum se sublinia la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, și care a dezbătut și aprobat Comunicatul amintit, în anul trecut s-au dezvoltat forțele de producție, au sporit producția materială, venitul național și avuția socialistă a patriei, a crescut bunăstarea întregului popor. Sînt succese importante care confirmă, o dată mai mult, strategia românească a dezvoltării, care atestă marile capacități și disponibilități ale oamenilor muncii pentru a asigura, chiar în condiții conjuncturale dificile progresul susținut al economiei. Desigur, Comunicatul prezintă numeroase cifre și niveluri de dezvoltare atinse, procesele și corelațiile evidențiate în economia românească în anul 1983, cuantumul resurselor materiale, umane, bănești antrenate de creșterea economică și al efectelor obținute astfel, numeroase repere privind modul în care s-a acționat — și cu ce eficiență — pentru înlăturarea sarcinilor de plan. Pe baza acestor date, vom urmări să desprindem câteva trăsături și elemente fundamentale ale progresului economico-social al țării în anul trecut, să le comentăm, să evidențiem semnificațiile lor.

Accentuarea caracterului intensiv al reproducției

CEEA CE SE RELEVĂ ca esențial în acest sens este, în primul rînd, realizarea de noi pași pe calea dezvoltării intensive a economiei, pe calea îmbunătățirii laturilor calitative ale creșterii economice — procese vitale pentru dezvoltarea noastră economico-socială în condițiile crizei mondiale de materii prime și energie, ale însăși crizei economice mondiale, și care au permis depășirea unor greutăți care s-au manifestat în primii doi ani ai cincinalului. Chiar și o succintă privire asupra tabloului sinoptic al dezvoltării în anul trecut (vezi tabelul) pune în lumină acest element. După cum se desprinde din tabel, se vădesc, față de 1982, creșteri ridicate pentru producția industrială (netă și marfă) — 5,1 și, respectiv, 4,8% — și venitul național — 3,4% — creat în mare parte în industrie, și, deopotriva, progrese în ce privește acțiunea factorilor intensivi ai dezvoltării: bunăoară, sporirea productivității muncii în industrie cu 2,7% — obținindu-se pe această cale circa 70% din sporul de producție, ca și reducerea, sub nivelul din 1982, a cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă în industria republicană. Fiește însă că investigarea mai în adîncime a resurselor acestor corelații de ansamblu permite reliefaarea unor alte importante elemente, trăsături și tendințe caracteristice accentuării caracterului intensiv al reproducției.

Pe fondul aplicării ferme a hotărîrilor adoptate de Conferința Națională a partidului — în speță cele privind asigurarea unei structuri moderne a economiei și industriei în favoarea activităților complexe, cu consumuri reduse de materii prime și energie — pe fondul trecerii la înlăturarea programelor speciale pe produse, ramuri și activități, capacitatea de producție industrială a țării a sporit îndeosebi ca urmare a punerii în funcțiune a unui număr important de obiective — echipate cu mașini și utilaje cu grad ridicat de tehnicitate — în ramurile de vîrf; în acele domenii care valorifică în mod superior materiile prime, energia și forța de muncă ale țării, care realizează produse de calitate cu consumuri materiale și energetice reduse.

Au cunoscut astfel creșteri importante industria electronică, de mașini-unelte, industria de mecanică fină și optică, producția de instalații tehnologice complexe, sectoarele de complexitate din industria chimică etc. Sînt procese ilustrate, de exemplu, de sporirea, față de 1982, a producției de componente electronice cu 13,8%; de realizarea de mijloace de automatizare și ale tehnicii de calcul în valoare de 8,3 mld. lei; de creșterea cu 7,2% a valorii produselor de mecanică fină și optică, de echipamente și elemente hidraulice și pneumatice; de creșterea cu 42% a volumului de utilaje pentru lucrări miniere; de realizarea a 82,7 mii tractoare, 76,9 mii autoturisme de oraș, a 168 locomotive electrice, diesel electrice și diesel hidraulice pentru linii magistrale; de realizarea unor valori importante în ce privește produsele macromoleculare de bază, îngrășămintele chimice, fibrele și firele sintetice, lacurile și vopselele, medicamentele ș.a.; de obținerea unor valori importante în ce privește producția unor bunuri de consum complexe și deosebit de necesare, ca mașini și aparate electrice de uz casnic (2,5 mld. lei), aparate de radio (540 mii aparate), televizoare (390 mii televizoare) — ca, de altfel, și mobilier din lemn (17 mld. lei), țesături, tricotate, încălțăminte, produse ale industriei alimentare etc. Tocmai pe baza unor asemenea situații, care evidențiază continuarea, intensificarea mutațiilor structurale de amploare declanșate în acest cincinal, industria constructoare de mașini și cea chimică au înregistrat ritmuri de creștere superioare mediei pe ansamblul industriei, respectiv 6,0 și 5,8%.

Preocupări majore pentru realizarea priorităților dezvoltării

PENTRU A ASIGURA — în condiții de eficiență, de echilibru valutar — necesarul material al dezvoltării, al înlăturării opțiunilor cu precădere calitative ale progresului economiei, eforturi însemnate au fost îndreptate pentru creșterea puternică a bazei proprii de resurse și energie — prioritare hotărîtoare a cincinalului. Preocupările în acest cadru au vizat, cu deosebire, realizarea programelor speciale în domeniile energetice și de dezvoltare a bazei proprii de materii prime — respectiv atragerea în circuitul economic de noi substanțe minerale utile. În aceste condiții, s-au produs 44,5 milioane tone cărbune net, 11,6 milioane tone țifei, 32,6 miliarde mc gaz metan, 70,2 miliarde kWh, asigurându-se creșterea ponderii producției interne în totalul resurselor.

Rezultate bune s-au obținut în ce privește introducerea în circuitul productiv a materialelor refolosibile, utilizarea în producție a energiei secundare, în ce privește recuperarea și reconstrucționarea pieselor și subsansamblelor, ceea ce a permis ca

Principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale a României în anul 1983

	Realizări 1983	În % față de realizări 1982
Producția industrială — mld. lei		
valoarea producției nete	336,8	105,1
valoarea producției marfă	1 101,7	104,8
Producția agricolă — mld. lei		
valoarea producției nete	93,1	96,6
valoarea producției globale	214,0	98,0
Volumele transportului de mărfuri		
1 mijloace de transport de		
mășină generală — mil. tone	801,3	100,2
volumul total al investițiilor din		
economia națională — mld. lei	231,8	102,9
volumul total al comerțului		
exterior — mld. lei	303,7	101,4
- export total — mld. lei	173,3	106,0
- import total — mld. lei	130,4	95,7
Desfacerile de mărfuri cu		
mănușul prin comerțul		
socialist — mld. lei	259,2	100,5
Numărul mediu al personalului		
nuncitor — mii	7 600	100,6
Cheltuieli de producție la 1 000		
lei producție marfă în industria		
republicană — lei	854,6	99,4
Productivitatea muncii pe o		
persoană în industria republicană		
(calculată pe baza producției		
marfă) — mii lei	326,4	102,7
Venitul național — mld. lei	654,5	103,4
Veniturile bănești ale		
populației de la sectorul		
socialist — mld. lei	342,6	105,1

NOTA: Datele valorice sînt prezentate în prețurile curente ale anului 1983, iar dinamicile sînt calculate în condiții metodologice și de prețuri comparabile.

din necesarul material al dezvoltării, o parte însemnată să se acopere prin recuperare și refolosire. La acoperirea cit și la valorificarea mai bună a necesarului material al dezvoltării, cu contribuții importante s-au înscris acțiunile vizînd obținerea de produse cu nivel tehnic și calitativ ridicat, competitive pe plan mondial, vizînd reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale și energie — ceea ce a asigurat economii de 7 mld. lei față de anul precedent — acțiuni temeinic elaborate și fundamentate în cadrul unor ample programe. Să notăm, de asemenea, ritmul de sporire al industriei mici — de 9,2% — industrie implantată pe întregul teritoriu, contribuind la valorificarea mai bună a resurselor locale, respectiv la aprovizionarea mai bună a populației cu bunuri de consum și articole de uz gospodăresc.

Asemenea rezultate, pregnant calitative, de eficiență, ar fi putut fi însă amplificate dacă prevederile de plan ar fi fost îndeplinite în toate sectoarele industriale și nu ar fi existat restanțe — bunăoară în ce privește producția de energie electrică, care nu a atins nivelul prevăzut, extracția petrolului, produse ale industriei constructoare de mașini și chimice etc. Rezerve neutilizate se evidențiază în domeniul organizării producției și a muncii, al folosirii capacităților de producție — ceea ce a influențat asupra productivității muncii, care nu s-a ridicat la nivelul dotării tehnice, al pregătirii și experienței dobîndite de muncitori, de cadrele tehnice și ingineresti.

În agricultură, ramură de bază a economiei, o atenție sporită a fost acordată îndeplinirii programelor speciale pentru dezvoltarea producției vegetale și animale, aplicării prevederilor Programului național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile. Pe fondul dezvoltării bazei tehnico-materiale în acest domeniu — prin dotarea cu încă 14,8 mii tractoare agricole, 4,5 mii combine autopropulsate de recoltat cereale, cu alte mașini și utilaje agricole perfecționate — al desfășurării în continuare a unor însemnate lucrări de ameliorări și amenajări funciare, de irigații (la sfîrșitul anului 1983 suprafața totală amenajată pentru irigații era de 2 500,3 mii ha) s-au obținut, pe ansamblul agriculturii, rezultate satisfăcătoare. De exemplu, o producție de aproape 20 milioane tone cereale, 4 819 mii tone sfeclă de zahăr, 721 mii tone floarea soarelui și rapiță, 5 630 mii tone cartofi de toamnă, 4 381 mii tone legume cîmp, 1 997 mii tone fructe, au crescut efectivele de animale etc. Rezultatele bune obținute de un număr însemnat de unități agricole care, chiar în condițiile climatice grele ale anului 1983, au obținut producții medii ridicate, demonstrează însă marile posibilități care există încă, capacitatea agriculturii, respectiv a cooperativelor, a cadrelor de specialiști, a personalului, a meca-

nizatorilor, de a asigura, tocmai pe baza înzestrării tehnice și organizării superioare a agriculturii românești și în condiții de climă dificile, recolte bogate, corespunzător cerințelor economiei, ale populației.

Creșterea producției materiale a țării a fost susținută de un însemnat program de investiții — însumînd 231,8 mld. lei. La materializarea acestui program s-a acordat prioritate investițiilor vizînd extinderea bazei proprii de materii prime și energetice, dezvoltarea domeniilor complexe, înfăptuirea unor investiții operative și cerințe ale dezvoltării calitative a economiei. S-au dat astfel în funcțiune, integral sau parțial, 470 capacități de producție importante, din care 425 obiective industriale și 45 obiective de dezvoltare și modernizare a agriculturii, deopotrivă urmărindu-se îmbunătățirea repartizării forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. Efectele programului investițional ar fi fost însă mai ample, ar fi putut fi înlăturate numeroase neajunsuri din activitatea de producție dacă planul de investiții și punere în funcțiune a capacităților de producție ar fi fost îndeplinit în totalitate, eliminîndu-se cu hotărîre lipsurile manifestate în pregătirea și realizarea investițiilor.

Știința și cercetarea — larg implicate în producția materială

O DEOSEBITĂ ÎNSEMNĂTATE în procesul dezvoltării a avut-o, în anul trecut, activitatea de cercetare științifică și inginerie tehnologică, cu contribuții majore în ce privește soluționarea unor probleme hotărîtoare ale progresului economico-social al țării, ale obținerii unei noi calități a muncii și sporirii eficienței întregii activități economice. Este vorba, bunăoară, de problemele privind extinderea bazei proprii de materii prime, energie, combustibili, elaborarea de noi soluții tehnice, tehnologice, perfecționarea tehnologiilor de fabricație și asimilarea de noi produse și materiale, cu niveluri de performanță dintre cele mai înalte, introducerea largă a progresului tehnic în toate ramurile și activitățile economiei, asigurîndu-se, în fapt, sporirea productivității sociale etc.

Este semnificativ în acest sens că, în anul trecut, au fost realizate și introduse în producție un număr de aproape 3 600 tipuri de mașini, utilaje, aparate și instalații noi și modernizate, circa 1 160 noi materiale și bunuri de consum; în aceste condiții, ponderea produselor noi și modernizate puse în fabricație de la începutul cincinalului a reprezentat 32% din volumul total al producției realizate în 1983 în industria republicană prelucrătoare. Este, totodată, relevant și faptul că cercetarea științifică proprie a asigurat 98% — deci cvasitotalitatea — produselor noi puse în fabricație. S-au introdus și extins în producție tehnologii noi, perfecționate, în construcția de mașini, electronică, electrotehnică, metalurgie, chimie, industria extractivă, a materialelor de construcții — asigurîndu-se astfel peste 95% din tehnologiile necesare realizării noilor obiective de investiții. În detaliu, este de notat că o atenție deosebită s-a acordat realizării obiectivelor conținute în programele speciale de creștere a gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor și semifabricatelor, că s-a intensificat puternic activitatea de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru dezvoltarea producției ramurilor de vîrf — îndeosebi în domeniul energiei nucleare, industriei aeronautice, chimiei polimerilor și a sintezelor fine, microelectronicii, electronicii și electrotehnicii, automatizărilor, oțelurilor înalte aliate etc. Constituie, toate acestea, expresii grăitoare ale unei tot mai puternice implicări a științei și cercetării naționale în desfășurarea eficientă a producției materiale.

Tocmai pe această bază, în condițiile premiselor create astfel, ale sporirii competitivității producției naționale, a fost amplificată participarea țării noastre la diviziunea internațională a muncii, la lărgirea și diversificarea schimburilor de valori materiale, la extinderea cooperării în producție și tehnico-științifice cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduirea socială. S-au dezvoltat și diversificat, în continuare, relațiile comerciale și de cooperare în producție cu țările socialiste — care au deținut 53% din totalul activității noastre de comerț exterior, s-au extins relațiile cu țările membre C.A.E.R. pe baza programelor speciale de colaborare pe termen lung, s-au amplificat relațiile economice și tehnico-științifice cu țările în curs de dezvoltare, cu celelalte state ale lumii. În prezent România întreține relații economice, comerciale și de cooperare cu 150 de state.

Este, de asemenea, semnificativ că în ce privește exportul românesc — din al cărui total o pondere de 58% au deținut-o

dr. Dan POPESCU

(Continuare în pag. 11)

Realizarea exemplară a sarcinilor de plan

PRODUCȚIA FIZICĂ — ÎNDEPLINITĂ RITMIC, LA TOATE SORTIMENTELE

ÎNDEPLINIREA RITMICĂ, lună de lună, de către fiecare întreprindere, a producției fizice și sortimentale prevăzută în plan constituie o condiție hotărâtoare pentru acoperirea necesităților economiei naționale. Orice dereglare în realizarea cantitativă, calitativă și sortimentală a producției atrage după sine în lanț, o serie de neajunsuri cu consecințe economice negative.

Eforturile ce se cer depuse pentru derularea în cât mai bune condiții a producției și a muncii, de la încheierea din vreme a contractelor economice pînă la procesele de concepție și execuție a producției, pot și trebuie să aibă o înrîurire pozitivă asupra realizării ritmice a producției fizice, a fiecărui sortiment în parte. Marea majoritate a întreprinderilor, punînd la baza îndeplinirii exemplare a sarcinilor de plan programe de măsuri tehnico-organizatorice temeinic studiate și analizate, eforturi susținute pentru mobilizarea rezervelor interne disponibile, reușesc să realizeze în mod ritmic produsele prevăzute în plan.

Pe asemenea coordonate se înscriu și majoritatea unităților industriale din județul Mehedinți. În anul trecut, de pildă, producția marfă realizată la nivelul județului a fost cu aproape 3 miliarde lei mai mare decît în 1982. Unități economice ca: Șantierul naval, Întreprinderea „Cazanele” și Întreprinderea mișieră Orșova, Hidrocentrala „Porțile de fier I”, întreprinderile de vagoane, de aparate de măsură și control din Drobeta Turnu Severin și altele sînt mereu în primele rînduri în realizarea exemplară a prevederilor de plan, contribuînd efectiv la îndeplinirea pe ansamblul județului a sarcinilor economice în profil teritorial. Într-o serie de întreprinderi producția fizică nu s-a situat însă la nivelul stabilit, ceea ce a influențat și gradul de îndeplinire a prevederilor de plan la nivelul județului. Ce măsuri au fost luate pentru ca, în acest an, prevederile de plan la producția fizică și sortimentală să fie îndeplinite exemplar?

Cerințele beneficiarilor respectate cu strictețe

ȘANTIERUL NAVAL din Drobeta Turnu Severin este o unitate cu vechi tradiții în execuția unei diversificate game de nave fluviale și maritime. Navele construite aici pot fi întîlnite nu numai pe apele teritoriale ale României, ci și pe multe altele din diverse zone ale lumii. Mulți ani aceas-

tă mare și modernă unitate industrială mehedințeană s-a aflat în rîndurile șantierelor navale fruntașe din ramură, aducînd un substanțial aport la înnoirea și diversificarea producției, la realizarea unor nave comerciale specializate, de mare tonaj.

În 1983 însă, cu toate că acțiunile în domeniul înnoirii și modernizării producției au continuat în ritm susținut, realizările la indicatorul producției fizice și producție marfă nu s-au ridicat la cotele planificate, afectînd și nivelul îndeplinirii planului la nivel județean. Cauzele sînt multiple. Cea mai pregnantă este **neasigurarea din vreme a condițiilor necesare bunei derulări a producției**. Între altele, în 1983, șantierul naval a avut de realizat multe produse cap de serie (tancuri petroliere de 7 mii tdw, șalande autopropulsate de 600 m³, șleperi autopropulsate de 1 500 t, macarale plutitoare de 25/32 tf). Faptul impunea o bună pregătire a documentațiilor, o strînsă colaborare atît cu beneficiarii, în sensul cunoașterii îndeaproape a cerințelor lor, cît și cu furnizorii de subansamble (multe din subansamble fiind o noutate și cu program de asimilare în 1983). Pregătirea producției, avînd la bază o documentație corespunzătoare, acceptată de toate părțile interesate, contracte ferme pentru livrarea de subansamble nu s-a făcut însă în cele mai bune condiții, ceea ce a determinat ca pe parcursul desfășurării activității să apară o serie de neajunsuri. Rezolvarea lor a cerut timp și eforturi și, cu toate acestea, cîteva din produsele de bază nu au putut fi finalizate la timp și expediate la beneficiar, planul producției marfă rămînd astfel neîndeplinit.

Analizele ce au avut loc odată cu trecerea la înlăptuirea planului pe 1984 au evidențiat tocmai necesitatea imperioasă de a nu se mai lansa în fabricație produse fără o pregătire temeinică și documentație corespunzătoare, acceptată de ambele părți — executant și beneficiar. Pe ce căi se acționează pentru a se crea din vreme condițiile necesare în vederea îndeplinirii în bune condițiuni a prevederilor de plan?

În primul rînd, cea mai mare atenție a fost acordată asigurării din vreme a întregii documentații necesare pentru produsele noi, acceptării acesteia de către beneficiari. S-au luat măsuri încît întreaga producție să fie nominalizată, astfel că începutul anului a coincis cu contractarea de către întreprindere a întregii valori planificate. S-au creat astfel condiții pentru aprovizionarea cu toate elementele și subansamblele necesare de la furnizorii din țară și externi, fiecare produs (tancuri petroliere, șalande, macarale

plutitoare, docuri, șleperi autopropulsate, barje, ateliere plutitoare de intervenție) avînd acum condiții bune pentru a fi realizat în termen sau chiar în devans.

În al doilea rînd, în ceea ce privește activitatea propriu-zisă de execuție, principalele măsuri preconizate vizează:

- **Extinderea debitării automate după desen pentru toate lucrările de execuție corp nave.** În acest scop, în dotarea secției „corp” s-a introdus recent cea de a 2-a mașină de debitat tip „MATOR” realizată în țară, iar începînd cu trimestrul II 1984 se va pune în funcțiune o a 3-a mașină. Se creează astfel condiții pentru executarea debitării centralizate a tuturor lucrărilor mecanice. Eficiența economică constă în economisirea cantității de 500 t metal pentru întreaga producție de nave pe anul 1984.

- **Curățirea și vopsirea mecanizată a blocsecțiilor.** Prin încheierea lucrărilor la noua hală dată în funcțiune se va asigura vopsirea tuturor blocsecțiilor de corp nave înainte de montajul pe cală. Această măsură conduce la o economie relativă de personal de 200 muncitori și la realizarea calitativ superioară a curățirii și vopsirii diferitelor suprafețe ale navelor.

- **Organizarea execuției lucrărilor de montaj corp nave în blocsecții mari, pînă la nivelul capacităților mijloacelor de ridicat din dotarea secțiilor.** Prin aceasta se reduce ciclul de montaj pe cală și crește productivitatea muncii, obținîndu-se în acest an o economie relativă de 80 muncitori. Tot în vederea creșterii productivității muncii și a scurtării ciclului de fabricație a lucrărilor pe nave s-au întocmit programe pentru execuția sa-turărilor în secții și bloc-secții prin modulizare și agregatizare. Măsurile respective permit realizarea unor subansamble în atelier, formate din agregate și instalații într-un singur ansamblu care se va monta în blocsecțiile de nave. Se estimează obținerea, într-o primă etapă, a unei economii de 120 persoane.

Astfel de măsuri, coroborate cu altele, în funcție de specificul locurilor de muncă, au dat impuls producției, fapt concretizat în realizarea și depășirea prevederilor de plan pe prima lună a anului în curs la toți indicatorii cantitativi și calitativi. Acționîndu-se în continuare pe coordonatele fixate, amplificîndu-se eforturile în special în direcția scurtării ciclului de asimilare a noilor produse, șantierul naval severinean va putea să se înscrie, din nou, în acest an, în primele rînduri ale unităților de profil.

Contractarea producției — o cerință vitală

PENTRU ORICE întreprindere, asigurarea din vreme a contractelor de desfacere a producției reprezintă o cerință vitală pentru buna desfășurare a producției și asigurarea condițiilor necesare realizării indicatorilor de plan. Sînt însă și cazuri cînd unele unități economice consideră că problema contractării producției poate fi amînată, că ea se asigură și pe parcursul anului de plan. Sigur, se mai poate și așa. Dar riscul este, uneori, destul de mare. De altfel, într-o astfel de situație s-a aflat, în anul trecut, și Combinatul de prelucrare a lemnului din Drobeta Turnu-Severin. Faptul nu a rămas însă fără urmări.

Între produsele de bază ce le realizează acest combinat se află și sortimentul mobilier tapitat. Ponderea acestuia în totalul producției combinatului este destul de mare — peste 40%. Ani de-a rîndul producția a sporit continuu, mobilierul respectiv fiind mult solicitat atît pe piața internă cît și la export. În anul trecut însă contractele de desfacere nu au mai putut fi perfectate la nivelul planului. Într-o atare situație, s-a luat decizia de înlocuire a produsului respectiv cu altele pe care diverși beneficiari le solicitau. Multe din acestea, asimilate în grabă, cu o pregătire sumară a fabricației, au condus la creșterea consumului specific, depășindu-se prevederile la acest indicator cu peste 2,4 milioane lei. De asemenea, beneficiile obținute nu au atins cotele pe care le asigura mobilierul tapitat. Schimbarea structurii sortimentale, ca urmare a insuficienței activității de pregătire a producției pe 1983, a atras după sine realizarea de către combinat a producției marfă în proporție de numai 96,6% și producției marfă vîndută și încasată de 92%.

Adoptarea unor măsuri ferme încă în perioada de pregătire a producției pe 1984 a determinat ca producția marfă a acestui an să fie asigurată (cu unele mici excepții) cu contracte de desfacere, cu toate că aceasta este mai mare cu 18,2% față de 1983. Pentru a determina, în caz de necesitate, înlocuirea unor produse cu altele s-au făcut analize și studii privind posibilitatea asimilării de noi sortimente de mobilier cu o structură care să permită diminuarea, la nivelul sarcinilor de plan, a cheltuielilor materiale și sporirea productivității muncii. Totodată, în vederea utilizării cît mai economice a materiilor prime, au fost re-proiectate o serie de piese de mobilier, fapt ce va asigura o economie de 15,7% față de realizările din 1983. Acțiunea de testare a pieței pentru cunoașterea solicitărilor în viitor va fi continuată în tot cursul anului, astfel încît proiectarea să poată asigura din vreme documentațiile în vederea promovării de noi produse, pentru ca producția să se desfășoare la niveluri din ce în ce mai ridicate.

Măsurile stabilite au pus în eviden-

ță și alte rezerve, care, valorificate, pot contribui la ridicarea nivelului de gospodărire a resurselor, la sporirea eficienței economice. Luna ianuarie 1984 a însemnat, prin realizarea și depășirea prevederilor de plan, un pas hotărîtor și, totodată, promițător în mobilizarea efortului colectivului combinatului pentru realizarea sarcinilor pe întregul an.

Utilizarea rațională a resurselor materiale și energetice

DESFĂȘURAREA în bune condițiuni a oricărui proces de producție în vederea realizării cantitative și calitative a prevederilor de plan impune, ca o condiție esențială, o preocupare constantă din partea tuturor factorilor în direcția gospodăririi raționale a materiilor prime și a materialelor, astfel încît să se asigure o aprovizionare materială ritmică și la nivelul necesar a fiecărui loc de muncă, să se creeze premisele realizării de produse cu costuri cît mai mici. Acest dezerat capătă o importanță deosebită mai ales în acele unități economice în care realizarea produselor impune folosirea unor materii prime deficitare, cantități mari de energie electrică, combustibili lichizi sau gazoși. Așa este cazul Combinatului de celuloză și hîrtie din Drobeta Turnu-Severin, unitate care realizează, atît pentru nevoile interne cît și pentru export, o serie de produse ca: celuloză, hîrtie ondulată și velină, carton velin, carton duplex, diverse confecții din hîrtie și carton.

Unele succese importante obținute anul trecut — realizarea unei producții suplimentare de confecții de hîrtie și carton de peste 600 t, depășirea planului la export cu 17%, asigurarea unui grad de înnoire a producției de peste 10% — nu au putut acoperi nerealizările la alte sortimente, ceea ce a atras după sine nerealizarea nivelelor planificate la producția marfă, producția netă, beneficiu, productivitate. În principal, această situație se datorează slabei preocupări pentru folosirea rațională, cu simț gospodăresc a resurselor materiale, pentru încadrarea în consumurile normate de materii prime, materiale și energie electrică.

Este adevărat că, în ceea ce privește aprovizionarea tehnico-materială, întreprinderea s-a confruntat cu unele greutăți generate de neprimirea la timp a unor materii prime și materiale, cum ar fi cazul celulozei naturale de rășinoase fabricată de Combinatul de celuloză și hîrtie Vrancea. Acest lucru, chiar dacă poate sta la baza nerealizării unor poziții fizice, nu poate însă explica depășirea mare înregistrată de indicatorul cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă și nici realizarea în proporție destul de redusă a beneficiului. Printre adevăratele cauze care au generat această stare de fapte se află, în primul rînd, depășirea consumurilor normate. Astfel, în anul

trecut, combinatul a înregistrat, pentru producerea hîrtiei, un consum suplimentar de materiale fibroase de 12 kg/t, ceea ce reprezintă o depășire a cheltuielilor materiale de peste 13 milioane lei. Consumind în plus cantități mari de materiale fibroase pentru hîrtie, combinatul nu a putut asigura cele necesare pentru realizarea altor sortimente (carton velin, carton duplex, celuloză). Acest lucru a afectat, de asemenea, în mod direct nivelul cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă, beneficiul și rentabilitatea unității.

Pentru acest an, sarcinile suplimentare de plan față de 1983 pe care colectivul de oameni ai muncii din C.C.H. Drobeta Turnu-Severin trebuie să le realizeze au impus adoptarea unor programe de măsuri temeinic fundamentate, astfel încît activitatea productivă să se ridice la cote mai înalte de calitate și eficiență. Între măsurile și acțiunile prevăzute se află: ● **punerea în funcțiune a instalației de sortare a maculaturii** (etapa a II-a), prin care se vor realiza economii de peste 7 mil. lei; ● **proiectarea, construirea și punerea în funcțiune a instalației de dozare a banetoxului H** (antispu-mant) la mașina de hîrtie miez — economii 3 mil. lei; ● **asigurarea funcționării în condiții tehnologice optime a cazanului de regenerare**, astfel încît să se realizeze o economie de combustibil de 580 tcc; ● **creșterea gradului de recuperare și folosire a materiilor prime și a materialelor** prin punerea în funcțiune a cazanului de ars coaje de lemn — economii 9 mil. lei ș.a.

Măsurile respective, cît și altele ce se vor lua în continuare pe linia creșterii gradului de valorificare a resurselor materiale dau garanția că în acest an combinatul își va onora în totalitate sarcinile de plan. Dealtfel, se cere precizat că în luna ianuarie a.c. combinatul și-a realizat sarcinile de producție fizică și sortimentală în condițiile reducerii consumurilor specifice față de aceeași perioadă din 1983.

PE ANSAMBLUL întreprinderilor industriale din județul Mehedinți producția marfă pe acest an urmează să crească cu 2,2% față de 1983. Sarcini deosebite revin și în ce privește creșterea productivității muncii — 18,2% și a exportului — 14,5%. Dacă se au în vedere unitățile noi ce urmează să intre în producție în acest an ca urmare a masivului program de investiții (peste 11 miliarde lei în 1984), industria județului se află în fața unor sarcini mobilizatoare, a căror realizare va face ca producția industrială să depășească cu mult 10 miliarde lei. Conjugarea eforturilor spre obiectivele prioritare ale planului, realizarea producției fizice la toate sortimentele în condiții de calitate superioară și eficiență ridicată de către toate întreprinderile va face ca industria mehedinteană să-și sporească participarea la dezvoltarea economică a patriei, la ridicarea necentenită a bunăstării întregului popor.

V. BOESCU
C. GORIE

O prioritate absolută în economie:

Încadrarea fermă în norme și reducerea accentuată a consumurilor energetice

URMĂRIND transpunerea fermă în viață a măsurilor cu privire la raționalizarea și economisirea energiei electrice și a combustibilului, marea majoritate a întreprinderilor au reușit în perioada parcursă din acest an să-și realizeze producția fizică planificată cu consumuri energetice reduse. Ex-

periența acumulată se cere însă larg extinsă, dezvoltându-se noi acțiuni menite să depisteze soluții și inițiative care, aplicate în practică, să contribuie la reducerea și mai accentuată a consumurilor energetice în fiecare unitate, la fiecare produs.

În județul Iași

DE LA TRATAREA GLOBALĂ LA FUNDAMENTAREA CONCRETĂ A MĂSURILOR DE ECONOMISIRE

ECONOMISIREA energiei electrice și combustibilului reprezintă pentru fiecare unitate economică o preocupare esențială, în ansamblul activității de realizare ritmică, integrală a prevederilor de plan pe acest an. Reducerea cu numai 1% a consumurilor energetice la nivelul unei întreprinderi sau unei unități administrativ-teritoriale nu reprezintă doar o economie în sine, ci și o degrevare de sarcină a sistemului energetic național, asigurarea unei relative stabilități a acestuia, cu efecte directe asupra bunului mers al economiei în ansamblu. Pornind de la cerințele și imperatiile formulate în repetate rânduri de secretarul general al partidului referitoare la problemele energetice actuale, precum și de la faptul că întreaga activitate economică a județului Iași se bazează pe un sistem tehnologic care consumă resurse mari de energie, în preocuparea factorilor de decizie, de la nivel județean și până la cel al conducerilor de unități, s-a trecut de la tratarea globală a problemelor energetice la analiza și interpretarea unor date, fapte și fenomene, la rezolvarea diferitelor cazuri concrete în strînsă corelare cu evoluția economică și demografică, cu situația resurselor naționale și a schimbărilor structurale în domeniul energetic. Pe această bază au fost fundamentate pentru județul Iași orientările și opțiunile pentru perioada 1983-1985 cu privire la asigurarea și utilizarea resurselor energetice.

★

PROGRAMUL stabilit la nivelul județului cuprinde atât direcțiile de acțiune cit și măsurile necesare pentru raționalizarea și economisirea în mai mare măsură a energiei electrice și a combustibililor.

În acest cadru, o atenție deosebită este acordată **introducerii în circuitul**

energetic a surselor neconvenționale și valorificarea la maximum a potențialului acestora. S-a stabilit în acest context ca, pînă în 1985, să se asigure: utilizarea energiei solare pentru prepararea apei calde menajere în 10 000 apartamente din județ, încălzirea clădirilor de locuit pentru o capacitate de 1 000 apartamente, asigurarea apei calde și tehnologice pentru o serie de unități industriale și agrozootehnice; recuperarea căldurii din surse energetice refolosibile prin realizarea și punerea în funcțiune a instalației de încălzire și alimentare cu apă caldă pentru 4 000 apartamente în zona Socola-Nicolina (etapa I) și generalizarea sistemului în zona Nicolina-Combinatul de utilaj greu (etapa a II-a); punerea în funcțiune a instalațiilor de biogaz de la stațiile de epurare a apelor menajere din municipiul Iași și orașele Pașcani, Hîrlău și Tîrgu-Frumos și montarea acestora în toate complexele zootehnice; construirea și montarea de generatoare eoliene pentru asigurarea energiei necesare funcționării sistemelor locale de irigații și punerea în valoare a potențialului hidroenergetic al apelor pentru satisfacerea necesităților unor consumuri de mai mică însemnătate, avîndu-se în vedere specificul rețelei hidrografice din județ etc.

Însemnate posibilități de economisire a energiei primare au fost evidențiate în urma **reactualizării bilanșurilor energetice pe întreprinderi**, a analizei posibilităților de recuperare a resurselor energetice refolosibile precum și a tehnologiilor mai importante din punct de vedere al caracteristicilor de energointensivitate. Prin reactualizarea bilanșurilor energetice numai la trei unități economice: I.A.S. „Avicola”, Întreprinderea integrată de țesături tip în Pașcani și Întreprinderea de bere și spirit au fost găsite soluții și s-au economisit în anul trecut peste 6 000 t.c.e.

Ca urmare a modului în care s-a acționat de către conducerile întreprinderilor și comisiilor energetice din unități, în colaborare permanentă cu specialiștii din institutele de învățămînt și cercetare, din cantitatea inventariată de resurse energetice refolosibile se recuperează în prezent peste 83%; pentru încă 10% sînt întocmite și se află în curs de finalizare instalațiile de recuperare, diferența de aproape 3% reprezentînd-o, în general, apele de răcire cu potențial termic scăzut, a căror recuperare, sub aspect tehnico-economic, nu este încă pusă la punct.

În contextul acestor preocupări o serie de unități economice se înscriu cu rezultate deosebite. Între ele se evidențiază Combinatul de fire sintetice care a și produs pompa de căldură cu absorbție de 5 Gcal/h., cu parametrii și randament în utilizare la nivelul realizărilor de vîrf pe plan mondial, întreprinderea de ulei „Unirea”, întreprinderea de mătase „Victoria” și altele. Avîndu-se în vedere amplasarea compactă a întreprinderilor furnizoare de apă caldă reziduală în cadrul zonelor industriale, situarea cartierelor de locuințe în vecinătatea platformelor, precum și faptul că transferul agentului de căldură utilă obținut se poate realiza în mod centralizat pînă la o distanță de 10 km, se apreciază că, prin finalizarea instalațiilor de pompe de căldură cu absorbție în perspectivă se vor economisi, numai pentru municipiul Iași, circa 200 mii de tone de combustibil convențional pe an.

★

EXISTENȚA unor consumuri tehnologice ridicate, îndeosebi în unitățile industriei constructoare de mașini și chimiei, a determinat concentrarea eforturilor și spre găsirea de soluții apte să contribuie la reducerea consumurilor de energie electrică și termică, la economisirea tuturor categoriilor de combustibili. În acest sens, la Întreprinderea metalurgică, prin modernizarea procesului de tratament termic prin curenți de înaltă frecvență, optimizarea consumului de energie electrică și gaz metan în funcție de sortimentația de bandă utilizată și gradul de recuperare a resurselor energetice refolosibile, s-a obținut o economie în 1983 de peste 6 000 t.c.e. La Truștul de construcții industri-

ale, prin renunțarea la uscarea cu abur a prefabricatelor turnate și la sistemul de încălzire electrică la organizările de șantier, precum și prin gospodărirea mai rațională a combustibilului și energiei, economiile obținute se ridică la peste 7 500 t.c.c. și 4 000 Mwh energie electrică. **Eficiența măsurilor organizatorice și tehnico-economice aplicate în cadrul întreprinderilor din județul Iași se exprimă în faptul că în 1983 economiile obținute la combustibilul convențional echivalează cu necesarul mediu al județului pentru o perioadă de circa 8 zile, iar cele realizate la energia electrică reprezintă consumul mediu pentru aproximativ 3,5 zile.**

Pentru încadrarea în cotele alocate și realizarea economiilor de energie, o atenție deosebită a fost acordată și problemelor privind **reducerea pierderilor de energie termică în rețeaua de transport și distribuție.** Astfel, cu sprijinul specialiștilor Filialei Institutului de studii și proiectări energetice, cu ocazia reparațiilor capitale de la magistralele nr. 1 și 2 din municipiul Iași s-au redimensionat grosimile izolațiilor termice ale conductelor de apă fierbinte, fapt ce a condus la reducerea cu 5% a pierderilor de energie la întregul debit transportat. Tot cu ocazia lucrărilor de reparații capitale, prin drenarea canalelor și căminelor aflate în zone

inundabile, înlocuirea izolațiilor termice și scoaterea din subteran a conductelor, acolo unde a fost cazul, s-a obținut, în porțiunile refăcute, o creștere a randamentului termic cu aproximativ 20%.

Desigur, acțiunile și măsurile inițiate, deși s-au finalizat cu însemnate economii de energie și combustibil, nu au pus încă în valoare toate posibilitățile de reducere a consumurilor energetice. În preocupările factorilor de conducere la nivelul județului un loc tot mai însemnat își găsesc în acest an problemele de fond ale reducerii consumurilor de energie, în special cele referitoare la **optimizarea structurilor de producție și tehnologice, accelerarea aplicării în activitatea economică a rezultatelor cercetării științifice**, care au ca efect reducerea consumurilor energetice etc.

Înfăptuirea măsurilor stabilite pentru acest an va face cu puțință ca fiecare întreprindere să-și realizeze sarcinile de producție în condițiile încadrării stricte în normele și cotele de consum stabilite, astfel încât Iașul să se numere printre județele fruntașe ale țării în acest domeniu.

Ioan CREȚU

secretar al Comitetului județean
Iași al P.C.R.

Economisirea energiei: experiențe - soluții - inițiative **INSTALAȚII DE ACUMULARE A CĂLDURII ÎN CENTRALELE TERMoeLECTRICE**

UNA DIN METODELE prin care se poate majora distanța economică de transport a căldurii din centralele de termoficare pînă la sistemele centralizate de încălzire este **amplasarea, în zonele de consum termic, a unor instalații de acumulare a căldurii corespunzător dimensionate**, astfel încît acestea să înlocuiască o parte din resursele termice de virf. Printre avantajele unei asemenea soluții se numără și asigurarea, în acest fel, a unei părți din sursa zilnică de virf termic din grupurile de termoficare instalate în centralele termoelectrice (C.E.T.), care pot fi astfel menținute la o sarcină constantă, corespunzător majorată. În acest fel, se îmbunătățește regimul de funcționare a grupurilor de termoficare, se aplatisează curba de sarcină termică zilnică și se majorează cantitatea de energie electrică produsă de termoficare.

Majorarea, pe această cale, a distanței economice de transport a căldurii ușurează alimentarea cu energie termică a sistemelor de termoficare din centralele electrice pe cărbune și din centralele nucleare care, din motive de protecție împotriva poluării mediului ambiant și a populației nu pot fi amplasate prea aproape de consumatorii constituiți din marile aglomerații urbane. Stocarea termică diurnă în instalații de acumulare amplasate în zonele de consum conduce la înlocuirea unei

părți din puterea termică de virf constituită în prezent din cazane de apă fierbinte (C.A.F.), iar în viitor, așa cum se preconizează, și din boilere electrice, ceea ce are drept consecință creșterea cantității de energie electrică produsă în termoficare precum și o oarecare aplatizare a curbei de sarcină electrică.

Un pas înainte în creșterea factorului de utilizare a puterii instalate în centralele electrice de termifocare îl constituie **soluționarea stocării sezoniere a căldurii.** Aceasta ar permite utilizarea puterii instalate în termoficare pe toată durata anului, vara parțial pentru stocarea în instalații cu ciclu sezonier, din care se poate asigura iarna integral puterea termică de virf. Instalațiile de stocare sezonieră a căldurii (I.A.S.C.) pot fi folosite și ca tampon pentru regularizarea sarcinii termice zilnice în tot timpul anului, permițînd centralelor electrice de termoficare să funcționeze în regim de bază. Pe această cale se aplatisează și curba de sarcină electrică a centralelor termoelectrice și se majorează sensibil cantitatea de energie electrică produsă în termoficare, avînd în vedere că întreaga cantitate de căldură necesară unui sistem de termoficare poate fi produsă în C.E.T. fără intervenția unor surse de virf, de tipul C.A.F. sau a boilerelor electrice.

Instalațiile de acumulare a căldurii (I.A.C.) cu ciclu diurn sînt rentabile

deoarece timpul de recuperat a investițiilor necesitate de aceste instalații este invers proporțional cu numărul anual de cicluri de încărcare-descărcare a lor.

În cazul **instalațiilor de conversie solaro-electrice (C.S.E.)**, la care sursa de căldură, constituită din radiația solară este disponibilă periodic și adesea chiar aleator, problema adaptării puterii la sarcina de consum electric și, eventual, termic, precum și la disponibilitatea resursei primare constituită din radiația solară, devine extrem de dificilă. În aceste condiții, instalațiile de stocare a căldurii la C.S.E. sînt absolut obligatorii și se amplacează de obicei ca un sistem tampon, dispus între sursa primară de energie și instalația de forță termoelectrică. Un asemenea sistem, capabil să realizeze funcția de stocare a energiei termice precum și transportul la distanță a unei părți din energia stocată, ar putea fi realizat cu ajutorul unor **hidruri metalice.** Inițial, hidrurile au fost avute în vedere ca material de stocare a hidrogenului. Cum elaborarea hidrogenului stocat în hidruri se face cu absorbție de căldură, iar reacția este reversibilă, formarea — descompunerea hidrurilor poate fi folosită și pentru stocarea căldurii. Hidrogenul necesar reacției mai sus menționate poate fi obținut prin descompunerea termică a apei sau prin electroliză, astfel că producerea lui este, prin ea însăși, o modalitate de stocare a energiei. Energia conținută în hidrogenul produs prin termoliză, electroliză sau ca rezultat al descompunerii hidrurilor poate fi transportată, cu acest purtător, prin rețele de gaz pînă la consumator, unde este recuperată și utilizată în diferite feluri.

Un asemenea sistem permite atît folosirea integrală a puterii sursei de căldură cît și utilizarea totală a puterii generatorului electric. Instalația termoelectrică poate fi utilizată permanent la capacitatea nominală deoarece hidrogenul, pentru care nu este asigurat consumul în momentul producerii, este stocat sub formă de hidruri. În virful de consum de hidrogen, furnizarea unei cantități suplimentare, peste capacitatea momentană de producție a termolizorului și electrolizorului, se asigură prin descompunerea termică a unei părți din hidrurile din acumulator. O astfel de instalație de conversie solaro-electrică, ținînd seama de forma curbelor de sarcină electrică și termică și de variația puterii sursei termice solare poate asigura o disponibilitate foarte mare instalațiilor de conversie termoelectrică, satisfăcînd și cerințele consumatorilor de energie electrică și termică.

Cercetările și experimentele efectuate pînă în prezent în domeniul acumulării căldurii în centrale termoelectrice au condus la aprecierea că este cu puțință aplicarea lor practică prin construirea instalațiilor respective. Pentru aceasta, factorii interesați trebuie să acționeze cît mai operativ, documentațiile privitoare la instalațiile de stocare a căldurii le stau la dispoziție.

**A. MIHĂILĂ
C. BILEGAN
A. PREDICA
C. STAIU**

Institutul de cercetări
și modernizări energetice
București

NOUA REVOLUȚIE AGRARĂ ȘI FACTORUL UMAN*)

Calitatea forței de muncă

TRANSFORMĂRILE structurale ce au loc în forța de muncă din agricultură sînt însoțite de noi și complexe cerințe față de calitatea acesteia. Modificările calitative în forța de muncă sînt determinate de schimbările pe care revoluția tehnico-științifică — latură esențială a revoluției agrare — le provoacă în procesul de muncă, în conținutul calificării, în volumul și structura cunoștințelor ce definesc pregătirea lucrătorului agricol.

Ca urmare a incorporării a tot mai multor elemente ale tehnicii și științei agricole, a folosirii pe scară largă a unor mașini și unelte complexe, a unor soiuri și rase cu cerințe noi, a aplicării de tehnologii intensive, procesul de muncă în agricultură își pierde caracteristicile tradiționale, bazate pe tehnica manuală și pe metode empirice de lucrare a pămîntului. Se modifică raportul dintre om, tehnică și factorii naturali și, odată cu el, funcțiile și rolul muncitorului în producție. Acesta nu mai acționează direct asupra plantelor (sau animalelor) cu mijloacele tehnice manuale, ci între muncitor, plantă și sol se interpun mașini și unelte complicate. Dotat cu asemenea tehnică, lucrătorul agricol trebuie să cunoască nu numai particularitățile solului și cerințele biologice ale plantelor, ci și principiile de funcționare și exploatare a mașinilor, de manipulare și întreținere a lor, pentru a putea interveni la remedierea eventualelor defecțiuni. În iermele zootehnice funcțiile îngrijitorului vizează, în principal, deservirea instalațiilor și mașinilor specifice, el avînd ca atribuții mînuirea și întreținerea lor; de aceea, el trebuie să cunoască foarte bine caracteristicile fiecărui animal, dar și instalațiile și utilajele cu care le deserveste. Aproximativ similare se potrec lucrările și în celelalte sectoare ale producției agricole (sere, irigații, prelucrarea primară a produselor etc.).

Sub influența revoluționării proceselor de producție, complexitatea muncii agricole atinge nivele comparabile cu cele din ramuri și subramuri industriale. Prin tehnica folosită, efortul depus, cunoștințele solicitate și condițiile dificile de mediu în care se desfășoară, munca mecanizatorilor, tractoriștilor, a lucrătorilor din sere sau complexe zootehnice poate fi comparată cu cea a muncitorilor din industria grea.

Transformînd radical uneltele și obiectele muncii, materialul biologic și tehnologiile, revoluția tehnico-științifică în agricultură modifică și raportul dintre munca fizică și cea intelectuală, centrul de greutate trece de la eforturile fizice la elementele din sfera proceselor intelectuale și psihice. Stăpînirea și îmbinarea condițiilor naturale cu cele tehnice și biologice cere din partea lucrătorilor agricoli pricepere, îndemînare și temeinice cunoștințe de specialitate, dobîndite prin calificare în școli sau alte forme organizate. Aptitudinile și experiența dobîndite empiric și transmise prin tradiție devin insuficiente pentru a răspunde cerințelor pe care le ridică noua revoluție agrară. „**În problema pregătirii cadrelor pentru agricultură — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să plecăm de la combaterea mentalității greșite, din păcate încă larg răspîndită la noi, potrivit căreia ne considerăm vechi producători agricoli și, ca atare, nu mai avem ce învăța. Or, progresul agriculturii, cultura plantelor și creșterea animalelor cer cunoștințe noi, moderne, cîte odată mai multe decît pentru unele ramuri industriale;... a lucra cu plantele și cu animalele, a modela viața însăși, a crea noi soiuri, noi rase de animale, a spori productivitatea lor — toate acestea cer cunoștințe profunde**”³⁾.

Calitatea forței de muncă este dată de cunoștințele profesionale, de calificarea, pregătirea și experiența sa. Calificarea lucrătorului agricol presupune un complex de cunoștințe teoretice și practice — însușite prin forme organizate — necesare pentru executarea anumitor lucrări.

Determinată de asimilarea largă a elementelor de progres tehnic (mecanizare, chimizare, îmbunătățiri funciare, introducerea de noi soiuri și rase, industrializarea proceselor de pro-

ducție), calificarea forței de muncă este, în același timp, condiția esențială a folosirii eficiente a tehnicii noi. Calificarea lucrătorilor agricoli are o importanță hotărîtoare pentru înfăptuirea revoluției agrare. Ea asigură premise pentru promovarea progresului tehnic, ridicarea productivității muncii, reducerea decalajului față de industrie în privința eficienței economice. Calificarea are implicații și în plan social, fiind temelia economică a diminuării disparităților dintre veniturile lucrătorilor din agricultură și cele ale muncitorilor industriali, netezînd calea transformării muncii agricole într-o varietate a muncii industriale. În prezent, sub raportul nivelului de calificare a forței de muncă există decalaje atît față de industrie, cît și între întreprinderile de stat și cooperativele agricole. În unitățile agricole de stat, lucrătorii permanenți au (ca și în industrie) o calificare — de mecanici agricoli, tractoriști, combarneni, electricieni, șoferi, frigotehnisti, mecanici de întreținere, mecanici de îmbunătățiri funciare, operatori la stații de incubație, crescători de animale, labozanți etc. — dobîndită, în general, prin forme organizate. În cooperativele agricole, lucrătorii calificați au o pondere foarte redusă, ei fiind reprezentați de cooperatori: care și-au însușit o meserie din alt domeniu (șoferi, electricieni, zidari, fierari, dulgheri etc.) și care, de regulă, nu lucrează direct în producția agricolă. Marea masă a cooperativelor nu au statut profesional și nu dispun de o calificare formată într-un cadru organizat, după principii științifice, ci au doar o pregătire empirică, formată ca rezultat al experienței îndelungate și al deprinderilor moștenite, completată cu cunoștințele dobîndite la cursurile agrozootehnice de masă. Fluxul migrator, care a afectat cu prioritate tineretul, s-a repercutat și asupra calificării forței de muncă din cooperativele agricole, în gospodăria obștească lucrînd indeosebi persoane în vîrstă, a căror calificare este mai greu de realizat în forme organizate. Insuficiențele în asigurarea agriculturii, în special a celei cooperatiste, cu cadre calificate nu pot fi disociate de faptul că „o lungă perioadă de timp, în trecut, importanța agriculturii în ansamblul economiei noastre a fost grav subestimată”⁴⁾. Slaba preocupare pentru dotarea agriculturii cu mijloacele necesare modernizării ei s-a reflectat și în interesul scăzut față de calitatea forței de muncă și de asigurarea unităților agricole cu cadrele necesare. Obiectivele revoluției agrare impun ridicarea nivelului de cunoștințe al tuturor lucrătorilor din agricultură, atît în sectorul de stat cît și în cel cooperatist, munca agricolă solicitînd tot mai multă calificare.

Lucrători cu un larg profil profesional

REVOLUȚIA agrară poate fi înfăptuită numai de un lucrător de tip nou, a cărui calificare să asigure ridicarea substanțială a productivității muncii. Aplicarea noilor tehnologii, bazate pe rezultatele științelor tehnice, biologice, agricole etc., reclamă însușirea de către lucrătorul agricol a unui sistem de cunoștințe teoretice și practice în structura cărora se vor regăsi: cunoștințe științifice de bază (biologie, chimie, pedologie, geologie), tehnice generale (mecanică, electricitate, fizică), tehnice de specialitate (conducerea, exploatarea și întreținerea mașinilor agricole, sistematizarea și organizarea teritoriului, fitotehnice zootehnice, nutriția și ameliorarea plantelor și animalelor etc.), organizatorice și economice (organizarea producției și a muncii, gestiunea unităților), deprinderi de muncă și abilități practice. Agricultorul viitorului — făuritor al noii revoluții agrare — va fi un muncitor policalificat cu pregătire multilaterală și un profil larg.

Formarea muncitorului cu profil larg este solicitată de diversificarea producției agricole pe baza dezvoltării în fiecare unitate a unui profil complex, care să valorifice condițiile și resursele existente, de introducerea și extinderea sistemelor integrate de mașini, de folosirea unor instalații complicate, ca și de aplicarea tehnologiilor moderne, de tip industrial. Policalificarea permite depășirea limitelor specializării înguste, asigură mobilitatea profesională și adaptarea lesnicioasă la schimbările ce au loc în tehnică și tehnologie, în comportamentele plantelor și animalelor, ridică gradul de ocupare a forței de muncă în timpul anului și de valorificare a acesteia.

*) Prima parte a articolului a apărut în nr. 3 al revistei

3) Nicolae Ceaușescu, Politică agrară a Partidului Comunist Român, Ed. politică, București, 1983, p. 129

4) Nicolae Ceaușescu: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Ed. politică, București, 1977, p. 246.

În pregătirea forței de muncă pentru agricultură s-au manifestat o serie de lipsuri asupra cărora conducerea superioară de partid a atras atenția, subliniind necesitatea de a se îmbunătăți întregul sistem de formare a lucrătorilor agricoli, depășindu-se mentalitatea potrivit căreia munca țaranului este necalificată și inferioară celei din sectoarele industriale. Muncitorii agricoli trebuie să aibă o calificare înaltă, multilaterală — în domeniul mecanizării, chimizării, îmbunătățirilor funciare, zootehniei, pentru a folosi cu eficiență maximă fondul funciar, materialul biologic și mijloacele tehnice moderne din dotarea agriculturii.

Pregătirea cadrelor pentru agricultură se realizează pe baza principiilor moderne care stau la baza întregului învățământ din țara noastră, printr-un sistem unitar care îmbină formele organizate de învățământ cu formele de pregătire la locul de muncă. Organizarea liceelor agroindustriale pe profile largi, cu programe de învățământ care prevăd realizarea — pe fondul unei temeinice pregătiri fundamentale — a îmbinării strinse între cunoștințele teoretice și cele practice, asigură însușirea, în timpul școlii, a unei meserii care permite absolvenților integrarea imediată în producție. În sistemul calificării forței de muncă pentru agricultură un rol însemnat îl au școlile profesionale, cu durata de 2 ani, care, prin organizarea lor în două forme — cursuri de zi și serale — permit parcurgerea lor nu numai de către absolvenții primei trepte de liceu, ci și de persoanele mai în vârstă, care lucrează în domeniul meseriei în care urmează să se califice. Verificând rolul pozitiv al școlilor profesionale în însușirea meseriei, practica a arătat, totodată, necesitatea îmbunătățirii substanțiale a lor, îndeosebi a celor care pregătesc mecanizatori. Întrucât mare parte din lucrătorii ocupați în agricultură au depășit vârsta școlară, învățământul profesional seral, alături de alte forme de calificare fără scoatere din producție (cursuri de scurtă durată și practică la locul de muncă) au un aport substanțial la rea-

lizarea cerințelor de pregătire a forței de muncă, oferind posibilități ca cea mai mare parte din lucrători să-și însușească minimul de cunoștințe necesare practicării unei agriculturi moderne.

La pregătirea lucrătorilor agricoli încadrați în producție poate contribui cu bune rezultate **învățământul agricol de masă**, care asigură însușirea de cunoștințe, dar și reîmprospătarea celor dobândite anterior. Ținând seama că până acum nu s-au valorificat pe deplin valențele acestei forme de pregătire, se impune îmbunătățirea ei, atât ca organizare și desfășurare, cât și în privința tematicii și a conținutului cunoștințelor. În perfecționarea învățământului agricol de masă o contribuție de seamă pot avea consiliile agroindustriale de stat și cooperatiste, cărora le revin, în acest sens o serie de atribuții statutare. Ele dispun și de condițiile necesare bunei sale desfășurări: specialiști, bază materială, posibilități pentru efectuarea de aplicații și demonstrații practice etc.

Caracterul perisabil al cunoștințelor sub presiunea progresului tehnico-științific impune, și pentru lucrătorii agricoli, actualizarea și reîmprospătarea acestora prin **sistemul reciclării**. Cerințele aplicării noului mecanism economico-financiar în agricultură fac imperios necesară cunoașterea problemelor economice de către toți lucrătorii, îndeosebi de către cadrele de conducere, însușirea de către aceștia din urmă a științei conducerii.

Raportată la obiectivele revoluției agrare — ca proces complex — calificarea lucrătorilor agricoli, concepută și realizată în profile polivalente, se dovedește a fi un element cu ample implicații economice și sociale, capabil să contribuie la soluționarea multor probleme cu care se confruntă agricultura românească în efortul de profundă revoluționare a structurii sale.

ccnf. dr. Ileana STĂNESCU

Primatul factorilor calitativi, al eficienței și competitivității

(Urmare din pag. 5)

mărfurile cu grad superior de prelucrare, respectiv mașini, utilaje și mijloace de transport, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum — s-a consemnat cel mai înalt ritm de creștere — 6% — între indicatorii de sinteză ai dezvoltării. Acest ritm care ar fi putut fi chiar mai înalt dacă prevederile de plan respective ar fi fost realizate integral, dacă ar fi fost înlăturate deficiențele care s-au manifestat în activitatea de pregătire și derulare a fondului de marfă pentru export la unele produse, în încheierea la timp de contracte, în studierea și prospectarea eficientă a pieței externe.

Volumul importurilor — de 130,4 mld. lei — reflectă preocupările intense pentru dezvoltarea bazei proprii de resurse și energie, pentru economisirea energiei și combustibililor, pentru asimilarea în producția proprie de noi tipuri de mașini, utilaje, instalații. Pe fondul dezvoltării pregnant calitative a industriei și economiei s-a relevat largirea activității de cooperare economică, tehnică și științifică cu toate statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu celelalte state ale lumii. În întreg acest cadru s-a putut consemna un sold excedentar al balanței comerciale — de 2418 milioane dolari, ceea ce a permis achitarea unei părți din datoria externă.

★

REZULTATELE OBTINUTE în anul trecut în creșterea producției materiale, a venitului național au asigurat resursele necesare aplicării unor noi măsuri privind creșterea bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc. Au sporit astfel veniturile oamenilor muncii, în condițiile în care numărul mediu al personalului a fost cu 47 mii mai mare decît cel din anul precedent. Să notăm, totodată, că, începînd cu 1 septembrie 1983, s-a trecut la majorarea, în mod eșalonat, pe ramuri și activități, a retribuițiilor tarifare ale tuturor categoriilor de personal muncitor, pînă la sfîrșitul anului menționat fiind majorate retribuițiile la un număr de 1,7 milioane oameni ai muncii. În întreg acest cadru, veniturile bănești ale populației de la sectorul socialist au fost cu 5,1% mai mari ca în

1982, iar retribuiția medie a personalului muncitor a ajuns în 1983 la 2 601 lei lunar — nivel cu 76 lei mai mare decît cel din 1982. Au crescut, de asemenea, veniturile țărânimii, pensia medie de asigurări sociale etc.

Amplificarea generală a veniturilor oamenilor muncii, pe fondul unei producții sporite de bunuri de consum, a permis creșterea desfacerii de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerțului socialist. Prestările de servicii s-au ridicat la 54,8 mld. lei, fonduri importante la bugetul statului fiind alocate pentru învățământ, cultură și ocrotiri sociale. În anul 1983 au continuat să se îmbunătățească condițiile de locuit ale populației, fiind date în folosință 146,7 mii locuințe, din care 135,3 mii apartamente și garsoniere din fondurile statului.

Toate acestea constituie repere ale unei corelații fundamentale în economia românească, corelația dezvoltare-bunăstare. Ele reprezintă, de asemenea, argumente puternice în activitatea fiecărui om al muncii pentru a-și intensifica preocupările în vederea înlăturării exemplare a prevederilor de plan pe acest an — hotărîtor pentru realizarea cincinalului, asigurîndu-se astfel noi și însemnate premise pentru propășirea țării și a poporului român.

În atenția celor ce studiază în învățământul politico-ideologic de partid

În continuarea acțiunilor de publicare a consultațiilor pentru învățământul politico-ideologic de partid, anunțăm cititorilor noștri că suplimentul „Revistei economice” din 10 februarie a.c. va fi consacrat publicării unor noi consultații pe teme economice.

Recensămîntul animalelor domestice

O ACȚIUNE IMPORTANTĂ PENTRU FUNDAMENTAREA PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE A ZOOTEHNIIEI

IN PROCESUL de înnoire calitativă a agriculturii țării noastre, un loc de seamă îl ocupă ridicarea zootehniei pe o treaptă superioară, caracterizată prin perfecționarea structurii calitative a efectivelor de animale la toate speciile și sporirea producției animaliere într-un ritm superior celui din anii precedenți — cerință de primă însemnătate pentru îmbunătățirea calitativă a consumului alimentar al populației, pentru aprovizionarea cu materii prime a industriilor alimentare și ușoară, pentru satisfacerea altor nevoi ale economiei naționale.

Complexul de măsuri adoptate în ultima perioadă, din inițiativa secretarului general al partidului, pentru dezvoltarea zootehniei are în vedere ameliorarea raselor în scopul măririi randamentelor la carne, lapte, ouă, lână și alte produse animaliere, asigurarea mai bună a bazei furajere (inclusiv prin modificări în structura categoriilor de animale și prin repartizarea în teritoriu a acestora în funcție de resursele de furaje specifice), folosirea deplină a potențialului de creștere a animalelor atât în unitățile agricole de stat și cooperatiste, cât și în gospodăriile populației (care dețin, din totalul efectivelor, 41,5% la bovine, 27,5% la porcine, 48,8% la ovine și 56,7% la păsări ouătoare), extinderea și consolidarea asociațiilor crescătorilor de animale din zonele necooperativizate. Pe această linie se înscriu și prevederile referitoare la obligații, condiții și stimulente din Programul unic de creștere a producției agricole în gospodăriile personale ale membrilor cooperativelor agricole de producție și în gospodăriile producătorilor particulari, adoptat recent.

Fundamentarea temeinică a măsurilor tehnico-organizatorice pentru sporirea efectivelor, pentru îmbunătățirea selecției, reproducției și ameliorarea raselor este legată nemijlocit de cunoașterea detaliată a numărului, structurii și potențialului productiv al animalelor. Desigur, prin sistemul informațional statistic existent se obțin date operative

cu privire la numărul de animale și producția acestora, din unitățile agricole socialiste și din gospodăriile populației; dar informații ample referitoare la numărul total, structura pe vîrste, sexe și rase a întregului efectiv de animale și păsări nu se poate realiza decît prin recensămînte, care se efectuează periodic, pentru a da o cit mai exactă imagine de ansamblu asupra evoluțiilor.

Potrivit prevederilor Decretului nr. 1/1982 al Consiliului de Stat, în acest an (pînă la 8 februarie) are loc recensămîntul animalelor în comune, orașe și municipii, pe întreg teritoriul țării și în toate categoriile de unități agricole și gospodării ale populației. Acțiunea prezintă o importanță deosebită, deoarece urmează să scoată în evidență evoluția efectivelor de animale în primii trei ani ai actualului cincinal și potențialul de la care se pornește pentru stabilirea prognozelor de scurtă și lungă durată, inclusiv pentru orientarea și dimensionarea dezvoltării zootehniei, în cadrul elaborării proiectului directivei Congresului al XIII-lea al P.C.R. și a proiectului planului cincinal 1986—1990.

Desfășurat pe baza aceluiași principii organizatorice și metodologice aplicate la recensămîntele anterioare, recensămîntul din acest an are un caracter universal, nici o unitate agricolă socialistă, anexă agricolă sau gospodărie a populației neputînd fi exceptată. Prin formularele de recensămînt se vor urmări principalele specii de animale: bovine, porcine, ovine, caprine, cabaline (după sex și grupe de vîrstă), iepuri de casă, animale de blană din crescătorii, păsări și familii de albine. O particularitate a recensămîntului din acest an este aceea că se vor înregistra mai în detaliu animalele de muncă, în scopul de a cunoaște mai exact efectivele pe categorii și grupe de vîrstă, ținînd seama de rolul lor sporit din punct de vedere economic.

Identificarea și înregistrarea animalelor se fac la început de an, deoarece

în această perioadă efectivele sînt la potențialul lor minim, în special în gospodăriile populației. Totodată, semnificativ este și „momentul critic” — 1 februarie 1984, ora 8,00 — față de care se fac referirile tuturor înregistrărilor. Astfel, animalele care vor fi obținute prin fătări, după acest moment, nu se înregistrează la recensămînt; se înregistrează însă animalele sacrificate, moarte, dispărute după momentul de referință, iar cele vîndute-cumpărate între acesta și momentul prezentării recenzorului se înscriu la gospodăriile care le-au deținut. Simultaneitatea — desfășurarea concomitentă și în același interval de timp — a recensămîntului permite să se cunoască situația la momentul dat a efectivelor de animale din fiecare județ și din întreaga țară.

Fiind o formă a observării totale, recensămîntul presupune o organizare cu caracter complex atât în ceea ce privește personalul antrenat, cât și în privința metodologiei și mijloacelor de realizare. Metoda de înregistrare va fi observarea directă, constînd din numărarea efectivă a animalelor la fața locului de către personalul operativ de recenzare, combinată cu metoda interogării, cu ajutorul cărora se vor putea obține de la proprietari informații suplimentare pentru stabilirea grupei de vîrstă, stării fiziologice etc.

Importanța majoră a acestei ample acțiuni impune luarea tuturor măsurilor pentru asigurarea unor înregistrări corecte (care vor fi controlate riguros, după încheiere, de către echipe de verificare stabilite pentru fiecare unitate, comună, oraș, municipiu); deținătorii de animale au datoria cetățenească și obligația legală de a sprijini recenzorii în înscrierea unor date reale, care vor constitui informații prețioase pentru fundamentarea judicioasă a dezvoltării zootehniei în perioada următoare și pentru înfăptuirea programului de autoaprovizionare al fiecărei localități.

Ioan MEHEDIŢI

În pregătirea forței de muncă pentru agricultură s-au manifestat o serie de lipsuri asupra cărora conducerea superioară de partid a atras atenția, subliniind necesitatea de a se îmbunătăți întregul sistem de formare a lucrătorilor agricoli, depășindu-se mentalitatea potrivit căreia munca țărânului este necalificată și inferioară celei din sectoarele industriale. Muncitorii agricoli trebuie să aibă o calificare înaltă, multilaterală — în domeniul mecanizării, chimizării, îmbunătățirilor funciare, zootehniei, pentru a folosi cu eficiență maximă fondul funciar, materialul biologic și mijloacele tehnice moderne din dotarea agriculturii.

Pregătirea cadrelor pentru agricultură se realizează pe baza principiilor moderne care stau la baza întregului învățământ din țara noastră, printr-un sistem unitar care îmbină formele organizate de învățământ cu formele de pregătire la locul de muncă. Organizarea liceelor agroindustriale pe profile largi, cu programe de învățământ care prevăd realizarea — pe fondul unei temeinice pregătiri fundamentale — a îmbinării strânse între cunoștințele teoretice și cele practice, asigură însușirea, în timpul școlii, a unei meserii care permite absolvenților integrarea imediată în producție. În sistemul calificării forței de muncă pentru agricultură un rol însemnat îl au școlile profesionale, cu durata de 2 ani, care, prin organizarea lor în două forme — cursuri de zi și serale — permit parcurgerea lor nu numai de către absolvenții primei trepte de liceu, ci și de persoanele mai în vârstă, care lucrează în domeniul meseriei în care urmează să se califice. Verificând rolul pozitiv al școlilor profesionale în însușirea meseriei, practica a arătat, totodată, necesitatea îmbunătățirii substanțiale a lor, îndeosebi a celor care pregătesc mecanizatorii. Întrucât mare parte din lucrătorii ocupați în agricultură au depășit vârsta școlară, învățământul profesional seral, alături de alte forme de calificare fără scoatere din producție (cursuri de scurtă durată și practică la locul de muncă) au un aport substanțial la rea-

lizarea cerințelor de pregătire a forței de muncă, oferind posibilități ca cea mai mare parte din lucrători să-și însușească minimumul de cunoștințe necesare practicării unei agriculturi moderne.

La pregătirea lucrătorilor agricoli încadrați în producție poate contribui cu bune rezultate **învățământul agricol de masă**, care asigură însușirea de cunoștințe, dar și reîmprospătarea celor dobândite anterior. Ținând seama că pînă acum nu s-au valorificat pe deplin valențele acestei forme de pregătire, se impune îmbunătățirea ei, alături de organizare și desfășurare, cit și în privința tematicii și a conținutului cunoștințelor. În perfecționarea învățământului agricol de masă o contribuție de seamă pot avea consiliile agroindustriale de stat și cooperatiste, cărora le revin, în acest sens o serie de atribuții statutare. Ele dispun și de condițiile necesare bunei sale desfășurări: specialiști, bază materială, posibilități pentru efectuarea de aplicații și demonstrații practice etc.

Caracterul perisabil al cunoștințelor sub presiunea progresului tehnico-științific impune, și pentru lucrătorii agricoli, actualizarea și reîmprospătarea acestora prin **sistemul reciclării**. Cerințele aplicării noului mecanism economico-financiar în agricultură fac imperios necesară cunoașterea problemelor economice de către toți lucrătorii, îndeosebi de către cadrele de conducere, însușirea de către aceștia din urmă a științei conducerii.

Raportată la obiectivele revoluției agrare — ca proces complex — calificarea lucrătorilor agricoli, concepută și realizată în profilele polyvalente, se dovedește a fi un element cu ample implicații economice și sociale, capabil să contribuie la soluționarea multor probleme cu care se confruntă agricultura românească în efortul de profundă revoluționare a structurilor sale.

ccnf. dr. Ileana STĂNESCU

Primatul factorilor calitativi, al eficienței și competitivității

(Urmare din pag. 5)

mărfurile cu grad superior de prelucrare, respectiv mașini, utilaje și mijloace de transport, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum — s-a consemnat cel mai înalt ritm de creștere — 6%, — între indicatorii de sinteză ai dezvoltării. Acest ritm care ar fi putut fi chiar mai înalt dacă prevederile de plan respective ar fi fost realizate integral, dacă ar fi fost înlăturate deficiențele care s-au manifestat în activitatea de pregătire și derulare a fondului de marfă pentru export la unele produse, în încheierea la timp de contracte, în studierea și prospectarea eficiență a pieței externe.

Volumul importurilor — de 130,4 mld. lei — reflectă preocupările intense pentru dezvoltarea bazei proprii de resurse și energie, pentru economisirea energiei și combustibililor, pentru asimilarea în producția proprie de noi tipuri de mașini, utilaje, instalații. Pe fondul dezvoltării pregnant calitative a industriei și economiei s-a relevat lărgirea activității de cooperare economică, tehnică și științifică cu toate statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu celelalte state ale lumii. În întreg acest cadru s-a putut consemna un sold excedentar al balanței comerciale — de 2 418 milioane dolari, ceea ce a permis achitarea unei părți din datoria externă.

★

REZULTATELE OBTINUTE în anul trecut în creșterea producției materiale, a veniturii naționale au asigurat resursele necesare aplicării unor noi măsuri privind creșterea bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc. Au sporit astfel veniturile oamenilor muncii, în condițiile în care numărul mediu al personalului a fost cu 47 mii mai mare decît cel din anul precedent. Să notăm, totodată, că, începînd cu 1 septembrie 1983, s-a trecut la majorarea, în mod eșalonat, pe ramuri și activități, a retribuțiilor tarifare ale tuturor categoriilor de personal muncitor, pînă la sfîrșitul anului menționat fiind majorate retribuțiile la un număr de 1,7 milioane oameni ai muncii. În întreg acest cadru, veniturile bănești ale populației de la sectorul socialist au fost cu 5,1% mai mari ca în

1982, iar retribuiția medie a personalului muncitor a ajuns în 1983 la 2 601 lei lunar — nivel cu 76 lei mai mare decît cel din 1982. Au crescut, de asemenea, veniturile țărânimii, pensia medie de asigurări sociale etc.

Amplificarea generală a veniturilor oamenilor muncii, pe fondul unei producții sporite de bunuri de consum, a permis creșterea desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerțului socialist. Prestările de servicii s-au ridicat la 54,8 mld. lei, fonduri importante la bugetul statului fiind alocate pentru învățământ, cultură și ocrotiri sociale. În anul 1983 au continuat să se îmbunătățească condițiile de locuit ale populației, fiind date în folosință 146,7 mii locuințe, din care 135,3 mii apartamente și garsoniere din fondurile statului.

Toate acestea constituie repere ale unei corelații fundamentale în economia românească, corelația dezvoltare-bunăstare. Ele reprezintă, de asemenea, argumente puternice în activitatea fiecărui om al muncii pentru a-și intensifica preocupările în vederea înlăturării exemplare a prevederilor de plan pe acest an — hotărîtor pentru realizarea cincinalului, asigurîndu-se astfel noi și însemnate premise pentru propășirea țării și a poporului român.

În atenția celor ce studiază în învățământul politico-ideologic de partid

În continuarea acțiunilor de publicare a consultațiilor pentru învățământul politico-ideologic de partid, anunțăm cititorilor noștri că suplimentul „Revistei economice” din 10 februarie a.c. va fi consacrat publicării unor noi consultații pe teme economice.

Recensământul animalelor domestice

O ACȚIUNE IMPORTANTĂ PENTRU FUNDAMENTAREA PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE A ZOOTEHNEI

ÎN PROCESUL de înnoire calitativă a agriculturii țării noastre, un loc de seamă îl ocupă ridicarea zootehniei pe o treaptă superioară, caracterizată prin perfecționarea structurii calitative a efectivelor de animale la toate speciile și sporirea producției animaliere într-un ritm superior celui din anii precedenți — cerință de primă însemnătate pentru îmbunătățirea calitativă a consumului alimentară al populației, pentru aprovizionarea cu materii prime a industriilor alimentară și ușoară, pentru satisfacerea altor nevoi ale economiei naționale.

Complexul de măsuri adoptate în ultima perioadă, din inițiativa secretarului general al partidului, pentru dezvoltarea zootehniei are în vedere ameliorarea raselor în scopul măririi randamentelor la carne, lapte, ouă, lână și alte produse animaliere, asigurarea mai bună a bazei furajere (inclusiv prin modificări în structura categoriilor de animale și prin repartizarea în teritoriu a acestora în funcție de resursele de furaje specifice), folosirea deplină a potențialului de creștere a animalelor atât în unitățile agricole de stat și cooperatiste, cât și în gospodăriile populației (care dețin, din totalul efectivelor, 41,5% la bovine, 27,5% la porcine, 48,8% la ovine și 56,7% la păsări ouătoare), extinderea și consolidarea asociațiilor crescătorilor de animale din zonele necooperativizate. Pe această linie se înscriu și prevederile referitoare la obligații, condiții și stimulente din Programul unic de creștere a producției agricole în gospodăriile personale ale membrilor cooperativelor agricole de producție și în gospodăriile producătorilor particulari, adoptat recent.

Fundamentarea temeinică a măsurilor tehnico-organizatorice pentru sporirea efectivelor, pentru îmbunătățirea selecției, reproducției și ameliorarea raselor este legată nemijlocit de cunoașterea detaliată a numărului, structurii și potențialului productiv al animalelor. Desigur, prin sistemul informațional statistic existent se obțin date operative

cu privire la numărul de animale și producția acestora, din unitățile agricole socialiste și din gospodăriile populației; dar informații ample referitoare la numărul total, structura pe vârste, sexe și rase a întregului efectiv de animale și păsări nu se poate realiza decât prin recensăminte, care se efectuează periodic, pentru a da o cât mai exactă imagine de ansamblu asupra evoluțiilor.

Potrivit prevederilor Decretului nr. 1/1982 al Consiliului de Stat, în acest an (până la 8 februarie) are loc recensământul animalelor în comune, orașe și municipii, pe întreg teritoriul țării și în toate categoriile de unități agricole și gospodării ale populației. Acțiunea prezintă o importanță deosebită, deoarece urmează să scoată în evidență evoluția efectivelor de animale în primii trei ani ai actualului cincinal și potențialul de la care se pornește pentru stabilirea prognozelor de scurtă și lungă durată, inclusiv pentru orientarea și dimensionarea dezvoltării zootehniei, în cadrul elaborării proiectului directivei Congresului al XIII-lea al P.C.R. și a proiectului planului cincinal 1986—1990.

Desfășurat pe baza aceluiași principii organizatorice și metodologice aplicate la recensămintele anterioare, recensământul din acest an are un caracter universal, nici o unitate agricolă socialistă, anexă agricolă sau gospodărie a populației neputând fi exceptată. Prin formularele de recensământ se vor urmări principalele specii de animale: bovine, porcine, ovine, caprine, cabaline (după sex și grupe de vârstă), iepuri de casă, animale de blană din crescătorii, păsări și familii de albine. O particularitate a recensământului din acest an este aceea că se vor înregistra mai în detaliu animalele de muncă, în scopul de a cunoaște mai exact efectivele pe categorii și grupe de vârstă, ținând seama de rolul lor sporit din punct de vedere economic.

Identificarea și înregistrarea animalelor se fac la început de an, deoarece

în această perioadă efectivele sînt la potențialul lor minim, în special în gospodăriile populației. Totodată, semnificativ este și „momentul critic” — 1 februarie 1984, ora 8.00 — față de care se fac referirile tuturor înregistrărilor. Astfel, animalele care vor fi obținute prin fătări, după acest moment, nu se înregistrează la recensământ; se înregistrează însă animalele sacrificate, moarte, dispărute după momentul de referință, iar cele vîndute-cumpărate între acesta și momentul prezentării recenzorului se înscriu la gospodăriile care le-au deținut. Simultaneitatea — desfășurarea concomitentă și în același interval de timp — a recensământului permite să se cunoască situația la momentul dat a efectivelor de animale din fiecare județ și din întreaga țară.

Fiind o formă a observării totale, recensământul presupune o organizare cu caracter complex atât în ceea ce privește personalul antrenat, cât și în privința metodologiei și mijloacelor de realizare. Metoda de înregistrare va fi observarea directă, constînd din numărarea efectivă a animalelor la fața locului de către personalul operativ de recenzie, combinată cu metoda interogării, cu ajutorul cărora se vor putea obține de la proprietari informații suplimentare pentru stabilirea grupei de vârstă, stării fiziologice etc.

Importanța majoră a acestei ample acțiuni impune luarea tuturor măsurilor pentru asigurarea unor înregistrări corecte (care vor fi controlate riguros, după încheiere, de către echipe de verificare stabilite pentru fiecare unitate, comună, oraș, municipiu); deținătorii de animale au datoria cetățenească și obligația legală de a sprijini recenzierea în înscrierea unor date reale, care vor constitui informații prețioase pentru fundamentarea judicioasă a dezvoltării zootehniei în perioada următoare și pentru înfăptuirea programului de autoaprovizionare al fiecărei localități.

Ioan MEHEDIŢI

De la 1 februarie 1984

Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuției

CORESPUNZĂTOR politicii consecvente a partidului și statului nostru de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al tuturor oamenilor muncii, de realizare a unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile de activitate, începând de la 1 februarie noi colective de muncă — însumând peste 2 milioane de persoane — din industrie (unități subordonate Ministerului Industriei Ușoare, Ministerului Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții), din construcții-montaj (inclusiv unitățile subordonate Ministerului Construcțiilor Industriale), cercetare științifică, dezvoltare tehnologică, proiectare și informatică — beneficiază de măsurile de majorare a retribuțiilor. Concepute în baza Programului privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a

ale muncitorilor calificați și maștrilor din industria sticlei și ceramicii fine cu 10,4%. În plus, se prevede ca retribuțiile tarifare ale muncitorilor prelucrători manuali de topitură la țeavă să fie cu 5% mai mari decât retribuțiile celorlalți muncitori sticlari. În felul acesta, majorarea retribuției va asigura muncitorilor și maștrilor din aceste activități sporuri substanțiale (vezi datele tabelului), la care bineînțeles că se adaugă câștiguri suplimentare datorate majorării în întreaga economie națională a sporurilor pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate, precum și venituri suplimentare sub forma adaosului de acord global, în cazul depășirii planului de producție.

De asemenea, muncitorii care execută lucrări de betonări și injecții subterane în galerii și puțuri la obiectivele hidroenergetice, precum și maștrii care conduc aceste formații de

Exemple privind creșterea retribuțiilor oamenilor muncii care beneficiază de majorare începând de la 1 februarie 1984

Ramura — activitatea Categorii de personal muncitor	Rețeaua de retribuire Grupa de ramură Nivelul de retribuire	Categorii, treapta, clasa, gradația	Vechimea în aceeași unitate	Venituri suplimentare realizate prin majorarea:		Total venituri suplimentare (lei) în cazul realizării integrale a sarcinilor de plan	
				retribuției tarifare (lei)	sporului de vechime neîntreruptă (lei)	lunare	anuale
Construcții-montaj							
Muncitor calificat (betonări subterane la hidrocentrale)	Mine subteran B	4 II	16 ani	398	202	600	7200
Maistru constructor	Construcții B acord	25 gr. 4	peste 20 ani	150	175	325	8900
Industria ușoară							
Muncitor calificat la o secție de tăbăcărie	Tăbăcărie	Specialist II	Peste 20 ani	317	195	512	6144
Muncitor calificat la fabricarea sticlei	Sticlă	Spec. bază	Peste 20 ani	315	197	512	6144
Maistru în tăbăcărie sau sticlă	Tăbăcărie, sticlă	25 gr. 6	Peste 20 ani	290	189	479	5748
Industrializarea lemnului							
Muncitor formator-finisator plăci aglomerate	Prelucrare lemn A acord	5 I	Peste 20 ani	114	127	241	2892
Subinginer	Grupa VI	22 gr. 5	16 ani	130	149	279	3348
Materiale de construcții							
Muncitor calificat	Mater. constr. A	5 II	Peste 20 ani	127	135	262	3144
Inginer într-o unitate producătoare de ciment	Grupa IV	26 gr. 5	17 ani	160	179	339	4168
Cercetare, inginerie tehnologică și proiectare							
Cercetător științific, inginer tehnolog	Nivelul II	27 gr. 5	Peste 20 ani	170	193	363	4356
Inginer (arhitect) proiectant principal gr. III	Proiectare	28 gr. 4	17 ani	180	197	377	4524
Subinginer proiectant	Proiectare	24 gr. 4	16 ani	150	163	313	3756
Informatică							
Analist, programator, inginer de sistem	Centre de calcul	25 gr. 3	14 ani	150	136	286	3432
Operator principal, controlor principal de date	Centre de calcul	22 gr. 7	Peste 20 ani	130	153	283	3396

muncii și creșterea retribuției în acest cincinal, aceste majorări de retribuții reflectă preocuparea statornică a partidului și statului nostru atât pentru creșterea retribuției tuturor categoriilor de personal cât și pentru perfecționarea sistemului de retribuire a muncii, pentru asigurarea creșterii mai rapide a productivității muncii, ridicarea calității produselor și sporirea eficienței întregii activități economico-sociale.

În acest scop, majorările de retribuție se diferențiază pe sectoare de activitate corespunzător coeficienților de ierarhizare aprobați prin Legea nr. 2/1983, pe categorii de personal, în funcție de condițiile de muncă (construcții-montaj, tăbăcărie, industria sticlei) și calitatea producției realizate (industria încălțămîntei, pielăriei, blănăriei, industria confecțiilor).

Astfel, în ierarhia retribuțiilor tarifare ale muncitorilor din industrie, subramura tăbăcărie urcă de pe locul 21 pe locul 10, iar industria sticlei de pe locul 30 pe locul 17. În felul acesta, retribuțiile tarifare ale muncitorilor calificați și maștrilor din tăbăcărie se majorează în medie cu 10,7%, iar

lucru vor fi retribuiți pe baza nivelului B al rețelei mine subteran, în loc de nivelul C, realizînd o creștere totală a retribuției tarifare de peste 10%. Personalul tehnic de execuție de la lucrările hidroenergetice subterane va primi retribuțiile prevăzute de lege pentru această categorie de personal la grupa II de ramuri — activitate în subteran, pentru timpul efectiv lucrat în aceste condiții. Dată fiind importanța pentru întreaga economie națională a construirii și scurțării termenului de dare în folosință a obiectivelor hidroenergetice, în afara majorării medii cu 5% aplicată retribuției personalului tehnico-productiv și de administrație, personalul de conducere și execuție din grupurile de șantiere de gradul II—VI, din șantierele și loturile organizate pentru executarea obiectivelor hidroenergetice va fi retribuit cu o cla-

Lucia MIHĂILESCU
Institutul de economie socialistă

(Continuare în pag. 20)

REVITALIZAREA VADURILOR COMERCIALE

IN PREZENT, cind se pune un accent deosebit pe factorii calitativi ai dezvoltării, sporirea eficienței economice a bazei tehnico-materiale a comerțului — reflectată în creșterea desfacerilor pe un mp de suprafață comercială și a productivității muncii — se impune ca o condiție esențială și în organizarea și modernizarea rețelei de unități comerciale cu amănuntul și de alimentație publică.

Un rol important în utilizarea intensivă a unităților comerciale, a depozitelor îl are amplasarea corespunzătoare a acestora în vadurile comerciale tradiționale sau în cele care se creează în noile ansambluri și localități urbane.

Vadul comercial — arteră de mare circulație sau nod de trafic din apropierea unor zone aglomerate — cuprinde unități comerciale și de alimentație publică de mare atracție, asigurându-le o clientelă numeroasă și o eficiență economică corespunzătoare. Vadurile comerciale s-au creat fie prin tradiție istorică, prin volumul traficului, fie prin transformările impuse, prin proiectele de dezvoltare a arterelor de circulație, în realizarea noilor centre comerciale.

Gruparea mai multor vaduri comerciale formează un centru comercial. Centrele comerciale vechi din localitățile noastre urbane grupează suprafețe comerciale relativ modeste în comparație cu cele noi, iar dezvoltarea lor în timp a fost destul de eterogenă, ceea ce necesită astăzi restructurarea și modernizarea continuă a acestora.

În prezent, ca urmare a indicațiilor conducerii de partid și de stat, are loc un amplu proces de restaurare și conservare a centrelor istorice ale orașelor, context în care sînt redată circuitului economic vechile vaduri comerciale. Restaurarea și modernizarea acestor vaduri, ca parte integrantă a noului peisaj urban, trebuie să aibă în vedere următoarele idei de bază:

— păstrarea specificului arhitecturii locale;

— respectarea planurilor de structură a clădirilor, permițindu-se modificări numai la profilul și tehnologia comercială, în vederea ridicării gradului de confort și echipării tehnico-sanitare;

— conservarea fondului de clădiri deja construit;

— în mod cu totul excepțional se vor putea dezafecta în aceste zone numai clădiri aflate în stare foarte avansată de uzură, lipsite de valoare istorică, arhitectonică, economică, după o analiză atentă făcută cu specialiștii.

Pentru restaurarea vechilor vaduri comerciale este necesar ca organele locale să elaboreze documentațiile de renovare și modernizare a pasajelor comerciale din zonele centrale și a unităților comerciale componente. În prezent sînt în curs de reorganizare și modernizare unitățile comerciale din pasajul „Bijuteria“ (fost „Villa Cross“) din București, prilej cu care spațiile comerciale se vor reprofila în unități tip „Romarta“ — ceea ce va necesita ample lucrări de amenajare și dotare, îmbunătățirea pavimentelor existente, executarea de lucrări exterioare etc., toate acestea cu păstrarea caracteristicilor arhitecturii existente. Acest gen de lucrări este necesar să se organizeze și în alte vaduri comerciale importante din localitățile urbane ale țării.

În prezent, comerțul este confruntat, în practica de sistematizare, cu o serie de aspecte legate de dimensionarea corectă a unităților, asigurarea unei densități optime a acestora în perimetrul localităților, amplasarea judicioasă a diferitelor activități comerciale, evitarea monotoniei, respectarea tradiției și a obiceiurilor de consum.

Estimarea necesităților de modernizare a vechilor vaduri comerciale trebuie făcută de către întreprinderile comerciale cu sprijinul direct al organelor locale de sistematizare și al institutelor de proiectare. Operațiuni mai importante de renovare a unităților din zona centrală se impun în localitățile Brăila, Bistrița, Botoșani, Brașov, Cîmpulung, Cluj-Napoca, Dej, Oradea, Tecuci, Turda, Sighetu Marmației, Sighișoara, Satu Mare, Sibiu, Reghin ș.a., acțiuni ce trebuie să țină seama de normele de dotare cu spații comerciale, completate cu aspecte privind calitatea acestor dotări, unitățile comerciale care urmează a fi renovate sau reconstruite, spațiile care urmează a fi redată activității comerciale, fondurile ce urmează a fi atribuite pentru renovări și modernizări, sursele de finanțare și posibilitățile de recuperare din beneficiile întreprinderilor comerciale respective.

În ultimii ani, concepțiile rezultate din colaborarea institutelor de proiectare cu direcțiile comerciale s-au materializat în noi tipuri de vaduri comerciale, individualizate prin:

— separarea circulației pietonale de circulația vehiculelor;

— continuitatea spațiului comercial cu cel de locuințe și recreativ, prin realizarea de terase și alei pietonale, spații verzi, locuri de parcare, suprafețe destinate special comerțului strădal;

— metodologii moderne de elaborare a planurilor de artere comerciale, de intersecții (noduri sau inele) de artere de circulație cu spații comerciale

Corespunzător proiectelor de sistematizare, în unele municipii și orașe — așa cum este cazul la Bacău, Craiova, Focșani, Galați, Pitești, Suceava, Tulcea, Urziceni, Vaslui — a fost reconstruită pe baze moderne — total sau parțial — rețeaua comercială din zona centrală. În cadrul acțiunilor de sistematizare sînt în curs de reconstruire zonele centrale din Alexandria, Buzău, Cîmpina, Tg. Jiu, Slobozia, Ploiești, Roman ș.a.

Într-o etapă viitoare, se vor realiza noi centre civice în București, Baia Mare, Brăila, Brașov, Oradea, Satu Mare, actualul centru comercial principal fiind dublat de unul nou. De altfel, această acțiune se desfășoară deja în municipiul București, unde au fost revitalizezate vechile vaduri comerciale „Opor“ și „Zona Curtea veche“ și se prevede remodelarea zonei „Gara de Nord-Piața Buzești“ — mărindu-se astfel atracția comercială pe care acestea o vor exercita atît asupra populației din localitate, cît și a celei nerezidențiale atrase.

Din analiza vadurilor comerciale actuale și a eficienței unităților comerciale componente, se desprinde ideea că realizarea de noi unități se va face: în zone de amplasament valoroase; pe artere de mare circulație pietonală; în zona gărilor și autogărilor; în zona ultracentrală a localităților urbane; — pe artere principale de penetrație în orașe; — pe artere principale care fac legătura între zona centrală și marile ansambluri de locuințe; — în pasaje comerciale; — în piețe agroalimentare centrale; — în stații principale de metrou, tramvaie, autobuze,

troleibuze ; — pe marile platforme industriale ; — în zonele de agrement ale localităților, pe faleze, în stațiuni balneoclimaterice.

Satisfacerea exigențelor sporite ale consumatorilor și reducerea timpului de efectuare a cumpărăturilor se pot realiza și prin amplasarea unităților comerciale cât mai la îndemâna acestora, în drumul de la locuință spre locul de muncă sau spre alte locuri, unde se deplasează în mod curent.

Un bun vad comercial, adecvat pentru exercitarea unui comerț modern, eficient, se apreciază după gradul atracției publicului cumpărător, calitatea căilor de acces, posibilitățile de parcaj etc.

Forța de atracție a vadurilor comerciale poate fi ilustrată de următorul exemplu : la darea în funcțiune a marelui magazin etalon „Unirea” din Capitală, situat în imediata apropiere a magazinelor „Cocor” și „București”, s-a apreciat că atracția exercitată de primul ar putea diminua desfacerea la acestea din urmă. Această ipoteză a fost însă infirmată de practică, vadul comercial respectiv extinzându-se și mărindu-se atracția acestuia, situație în care desfacerea au crescut și la celelalte două unități.

În ultimul timp, dezvoltarea rețelei comerciale s-a făcut cu precădere prin crearea de artere comerciale, care însă necesită în continuare o susținută preocupare pentru îmbunătățirea activității unităților, atât sub aspect cantitativ, cât și al eficienței (șoselele Pantelimon, Ștefan cel Mare, căile Dorobanșilor, Moșilor, din municipiul București).

Este necesar să se reanalizeze posibilitățile existente de îmbunătățire a structurii unităților, de utilizare mai largă a reclamei comerciale, în vederea creșterii la un nivel corespunzător a desfacerilor.

O atenție sporită trebuie acordată grupării unităților comerciale, pe artere sau în complexe independente, astfel : magazinele alimentare generale — cu magazine de legume-fructe ; magazinele de mobilă — cu magazinele care desfac articole de decorațiuni interioare, lustre și articole electrocasnice ; magazinele auto-moto-velo — cu magazinele de sport-turism, de articole pentru vânătoare și pescuit sportiv, cu unități tip „Expres” care servesc sandvișuri și răcoritoare. Aceste grupări au în vedere satisfacerea cumpărătorilor pe complexe de nevoi.

Amplasarea judicioasă a unor tipuri de unități comerciale și de alimentație publică în vecinătatea unor obiective economice, social-culturale sau instituții, legat de deprinderile de cumpărare pentru anumite categorii de produse, se realizează astfel : lângă spitale — unități care desfac flori, dulciuri, articole de patiserie, lactate, băuturi ră-

coritoare ; lângă școli — unități tip librărie-papetărie, produse de panificație, lapte și produse lactate proaspete și cu consum pe loc, simigerie, cofetărie-dulciuri, răcoritoare ; în piețe agroalimentare — unități care desfac unele agricole de grădinărit, uz gospodăresc, menaj și articole mărunte ; pe platformele industriale — fabrici de mâncare, cantine-restaurant, patiserii, cofetării, unități care desfac mezelerii, produse lactate, pâine și produse de panificație, legume-fructe, și unele mărfuri industriale de cerere zilnică (tutungerii etc.) ; în zona gărilor și autogărilor — unități alimentare, de alimentație publică cu servire rapidă, precum și unități nealimentare ce desfac mărfuri de cerere curentă : flori și cadouri, carte-presă, articole pentru fumători etc. ; în stațiunile de odihnă și de tratament — unități pentru mărfuri industriale, amplasate la partenerii hotelurilor (pavilioanelor) care dispun de spații adecvate.

Se poate avea în vedere ca în vadurile comerciale bune, cu mare afinență de cumpărători, în situația când nu sînt posibilități de extindere a spațiilor comerciale să se folosească comerțul stradal, acolo unde zona rezervată circulației pietonale permite acest lucru.

Tinînd seama de rezultatele bune pe care le obțin marile magazine universale și generale, din punctul de vedere al eficienței economice, al atracției comerciale, au fost realizate acțiuni de reechipare comercială a zonei centrale a unor orașe, în care au fost dezafectate unități comerciale vechi pentru a face loc noilor construcții de magazine universale, în marea majoritate pe amplasamente ultracentrale, în zone aglomerate din imediata vecinătate a arterelor comerciale, a piețelor alimentare centrale, care constituie bune vaduri comerciale. Acolo însă unde marile magazine universale au fost amplasate în locuri mai puțin circulante („Ziridava” din Arad, „Crișul” din Oradea) ele nu realizează desfaceri la parametrii proiectați.

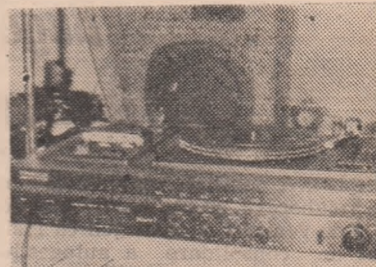
Trebuie să menționăm că după cum au relevat analizele efectuate în anul 1983 în 25 de județe și municipiul București, datorită orientării defectuoase în amplasarea și dimensionarea unor unități comerciale și de alimentație publică, multe din acestea înregistrează rezultate necorespunzătoare la desfacerea pe unitatea de suprafață.

Rezultă, deci, necesitatea ca amplasarea și gruparea unităților comerciale să se realizeze pe baza unor analize cât mai realiste cu privire la necesitățile de consum din fiecare zonă, obiceiurile de cumpărare, traficul de cumpărători etc.

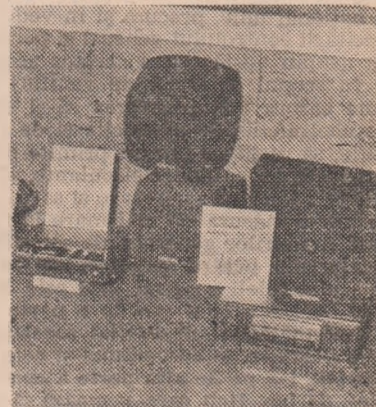
S. GRONSKI
I. COSTACHE

Carnetul consumatorului

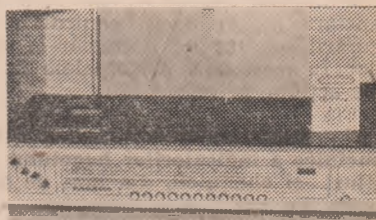
Magazinul „Electrotehnica” din Capitală a organizat o expoziție permanentă cu vânzare a produselor electrotehnice și casnice, din care vă prezentăm în continuare câteva noutăți :

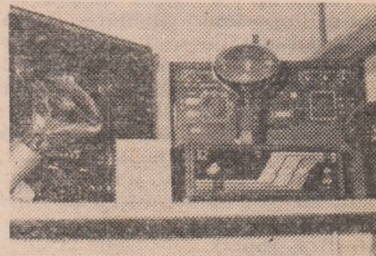
Combina muzicală stereofonică Electronica CMS-205, care reunește aparat de radio, casetofon, pick-up și 2 incinte sonore, realizată de întreprinderea de electronică industrială București.

Noi accesorii pentru automobile : casetofonul auto stereo „Corina” cu 2 difuzoare, receptorul radio „Lira” cu 1 difuzor și aspiratorul de praf auto „Voyager” toate alimentate la priza de 12 V a autoturismului.

Radioreceptor „Armonia” cu 6 lungimi de undă și casetofon încorporat și posibilitatea de cuplare a unei orgi de lumini, realizat la întreprinderea „Tehnoton”-Iași.

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Bugetul de venituri și cheltuieli — instrument de întărire a autogestiunii

DEEA centrală care stă la baza elaborării și utilizării bugetului de venituri și cheltuieli ca instrument de consolidare a autogestiunii constă în aceea că relațiile pe care acesta le reflectă sub formă bănească pot fi și trebuie astfel organizate încât să constituie instrumentul propice pentru înfăptuirea în condiții de eficiență sporită a repartizării și utilizării planificate a fondurilor, pentru finanțarea integrală a acțiunilor prevăzute în planul național unic, precum și în vederea exercitării controlului general și permanent asupra desfășurării acestor activități în scopul obținerii de venituri pe seama cărora întreprinderea să-și acopere cheltuielile de producție și de circulație, să restituie sumele primite pentru investiții și mijloace circulante, să-și constituie fondurile necesare și să participe într-o măsură cât mai mare la formarea fondurilor generale ale societății. **Caracteristic pentru bugetele de venituri și cheltuieli pe anul 1984 este faptul că, în cadrul lor, pe de o parte au fost îmbunătățite substanțial corelațiile dintre prevederile de venituri și cele de cheltuieli, iar pe de altă parte a crescut partea de beneficii care urmează să rămână la dispoziția întreprinderilor pentru formarea fondurilor proprii.**

În atingerea obiectivului de sporire a eficienței economice în acest an, bugetele de venituri și cheltuieli trebuie să aducă o contribuție sporită prin folosirea lor în mai mare măsură ca instrumente de bază ale conducerii activității financiare, ale analizei, controlului și asigurării echilibrului financiar al unităților. În acest sens, principalele direcții de acțiune se referă la :

1 Asigurarea unei fundamentări temeinice a indicatorilor bugetului de venituri și cheltuieli, din faza de planificare. Pentru aceasta se impune ca aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli, în adunările generale ale oamenilor muncii, să se facă pe baza unei analize aprofundate a veniturilor și cheltuielilor, cu încadrarea strictă în indicatorii stabiliți pe baza Decretului privind desfășurarea indicatorilor financiari prevăzuți în bugetul de stat, acordându-se importanța cuvenită elaborării unor programe de măsuri de fundamentare a realizării integrale a sarcinilor de plan și de buget. În analizarea dimensiunii, surselor și destinațiilor veniturilor și cheltuielilor, în fiecare unitate trebuie să se pornească de la faptul că planul național unic și bugetul de stat au fost elaborate cu asigurarea echilibrului material și valoric și că indicatorii aprobați prin lege la nivelul economiei naționale și desfășurați pe titulari de plan pînă la unitățile de

bază marchează în acest an o dezvoltare de tip intensiv bazată pe rezervele mari existente în utilizarea capacităților de producție, creșterea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, combustibili și energie, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, creșterea mai accentuată a productivității muncii, reducerea cheltuielilor de întreținere, eliminarea oricărei forme de risipă în cheltuirea fondurilor. Este deosebit de important ca **eventualele probleme de neîncadrare în indicatorii de venituri și cheltuieli să fie soluționate tocmai prin valorificarea integrală a posibilităților care există în fiecare întreprindere** în domeniile arătate. Totodată, se impune soluționarea operativă a eventualelor probleme rămase neclarificate în ce privește asigurarea bazei tehnico-materiale și a desfacerii producției, cunoscînd că aceste momente sînt esențiale în asigurarea continuității procesului de reproducție, și că de ele depinde într-o măsură hotărîtoare realizarea unor indicatori de bază ai planului și, în final, realizarea veniturilor și a fondurilor proprii prevăzute în bugetul de venituri și cheltuieli.

2 Elaborarea bugetelor de venituri și cheltuieli pe fabrici, secții, șantiere, ferme, brigăzi și alte subunități similare. În scopul întăririi răspunderii în îndeplinirea prevederilor de plan, al exercitării unui control sistematic asupra modului cum sînt utilizate resursele materiale, de muncă și bănești, la fiecare loc de muncă au fost elaborate și difuzate de curînd în economie de către Comitetul de Stat al Planificării și Ministerul Finanțelor criterii cu privire la elaborarea și conținutul bugetelor pe subunități ale întreprinderilor. Potrivit criteriilor stabilite, elaborarea bugetelor de venituri și cheltuieli pe subunitate trebuie astfel efectuată încît să asigure :

- reflectarea cât mai completă a activității specifice subunității respective prin intermediul unor indicatori economici și financiari care să poată fi urmăriti prin evidența tehnico-operativă, statistică și contabilă a întreprinderii,
- încadrarea indicatorilor pe subunități în cei stabiliți pe total întreprindere prin asigurarea și urmărirea folosirii integrale a capacităților de producție,
- încadrarea în norme și normativele de consum și în limitele de cheltuieli,
- creșterea productivității muncii,
- eliminarea cheltuielilor neeconomice,
- îmbunătățirea calității producției ș.a. Criteriile amintite pot fi considerate ca un cadru minim obligatoriu de defalcare a indicatorilor, fiecare întreprindere și subunitate putînd să

adîncească gradul de defalcare și să lărgască, în funcție de necesități, numărul de indicatori care să ajungă pînă la formații de lucru sau alte unități de muncă.

3 Activitatea de urmărire a execuției bugetului de venituri și cheltuieli trebuie să asigure controlul permanent al fenomenelor și tendințelor din activitatea economico-financiară și înlăturarea la timp a eventualelor dereglări. În acest sens, conducerea financiară, pe baza bugetelor de venituri și cheltuieli trebuie să aibă în vedere o perspectivă mai largă (sfîrșit de trimestru sau de an) și cunoașterea operativă a mersului execuției. În primul caz, indicatorii din bugetul de venituri și cheltuieli care este aprobat pe an și trimestru ar putea fi utilizați pentru **elaborarea unor proiectii de bilanț** care să permită cunoașterea modificărilor ce urmează să se producă pe parcursul execuției bugetului în mărimea diferitelor elemente din activul și pasivul bilanțului de la finele anului 1983. Importanța unor asemenea proiectii decurge din faptul că tocmai cunoscînd dimensiunea modificărilor ce trebuie realizate în activul și pasivul întreprinderii (cu privire la creșterea fondurilor fixe, reducerea stocurilor, debitorilor sau a altor elemente de mijloace circulante, creșterea fondului mijloacelor circulante, reducerea creditelor bancare etc.) se pot stabili din timp prioritățile în ce privește direcțiile de acționat. În al doilea caz se pune problema folosirii indicatorilor din bugetul de venituri și cheltuieli pentru analiza „din mers” a execuției și ținerii sub control operativ și mai ales preventiv a diferitelor laturi ale activității economico-financiare.

Cel mai scurt interval de timp pe care legea îl prevede pentru defalcarea indicatorilor din buget este luna. Pornind de la acestea, se impune, totodată, obligația pentru organele de conducere colectivă ale unităților de a analiza lunar execuția bugetului de venituri și cheltuieli și de a lua măsuri operative în vederea îndeplinirii sarcinilor de venituri, reducerii continue a cheltuielilor, asigurării echilibrului financiar și a capacității de plată. Din conținutul bugetelor de venituri și cheltuieli stabilit pentru întreprindere și pentru subunități, în funcție de specificul ramurii și de forma de organizare, rezultă că la toate nivelurile unui indicatori economici și financiari pot și trebuie să se urmărească zilnic (producția în unități fizice, defacerea cu amănuntul, nivelul stocurilor de materii prime, materiale etc. iar alții, semidecadal, decadal sau

lunar). Concomitent cu stabilirea indicatorilor din sfera sistemului informațional operativ, se impune repartizarea pe compartimentele funcționale a sarcinilor de urmărire, analiză și raportare privind îndeplinirea indicatorilor respectivi. Astfel, în legătură cu realizarea veniturilor din încasări prevăzute în bugetele de venituri și cheltuieli, pe lângă compartimentul financiar-contabil trebuie antrenate în urmărirea, analiza și valorificarea constatărilor compartimentele de plan-dezvoltare, de programare și urmărire a producției, de desfacere, care (pe baza documentelor specifice elaborate zilnic în unități) au sarcina și pot să-și aducă o contribuție mai mare la sporirea veniturilor din încasări. În ce privește urmărirea încadrării în costurile de producție, pe lângă analizele lunare care se pot organiza pe baza datelor deținute de compartimentul plan-dezvoltare în legătură cu realizarea programului de reducere a costurilor, trebuie atrase în mod direct compartimentele de proiectări, tehnologice, organizarea producției și a muncii, secțiile de producție, care să țină sub control evoluția normelor de consum materiale și de muncă și să adopte sau să propună soluții tehnico-economice și organizatorice de eliminare a eventualelor abateri.

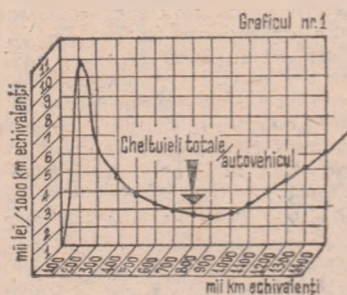
Cu toate că beneficiul efectiv poate fi cunoscut în execuție la intervale relativ largi, informațiile în legătură cu factorii de care depinde mărimea acestui indicator este necesar să fie cât mai complete și operative, dată fiind importanța pe care o are atât pentru întreprindere cât și pentru economia națională în ansamblu acest element principal al acumulării. Conducerea financiară trebuie concentrată în acest sens spre valorificarea informațiilor oferite zilnic de evidența operativă și centralizatoarele de documente primare în ce privește producția, livrările, încasările, consumurile materiale, folosirea utilajelor și a forței de muncă etc., care dau posibilitatea să se facă estimări în legătură cu beneficiile ne-realizate sau realizate suplimentar ca urmare a influenței anumitor factori.

4 Utilizarea mai intensă a pîrghiilor economico-financiare. Prin intermediul și în cadrul bugetului funcționează un sistem de pîrghii economico-financiare care are menirea să influențeze procesele de muncă prin fluxurile bănești care au loc în cadrul proceselor de repartiție. Caracteristic pentru bugetele de venituri și cheltuieli pe anul 1984 este și faptul că sistemul de pîrghii economico-financiare este substanțial îmbunătățit. Generalizarea acordului global ca principală formă de organizare și retribuie a muncii; instituirea unui sistem corelat de indicatori în funcție de realizarea cărora se calculează, eliberează și controlează utilizarea fondului de retribuie; introducerea principiului neplafonării veniturilor; creșterea părții variabile în totalul veniturilor ce se obțin de către oamenii muncii și încheierea în acest an a primei etape de majorare a retribuțiilor determină îmbunătățiri și în conținutul fluxurilor bănești care au loc prin intermediul bugetului de venituri și cheltuieli, în primul rînd prin creșterea fondului de retribuie și a fondurilor de cointerese materială.

Noi surse de sporire a eficienței

Prelungirea funcționării autovehiculelor

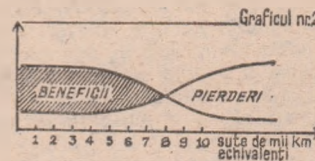
SURSA IMPORTANTĂ de sporire a eficienței în întreprinderile de transport o reprezintă calcularea limitei optime (în funcție de cheltuielile pentru întreținere și reparații) de menținere în funcțiune a autovehiculelor de transport de marfă. Desigur, se calculează și în prezent o durată normată de viață. Dar, după părerea noastră, ea nu include și nu stimulează suficient acțiunile prin care întreprinderile de transport trebuie să-și aducă contribuția la prelungirea duratei de

exploatare a autovehiculelor, îndepărtînd limitele fizice normate ale funcționării prin înlocuirea unor piese și subansamble uzate, desfășurarea cu o calitate înaltă a activității de exploatare,

Apreciem că variabila esențială în determinarea limitei de funcționare o reprezintă cheltuielile cu reparațiile, celelalte cheltuieli rămînd constante pe tot parcursul funcționării. În aceste condiții se poate spune că punctul de minim al cheltuielilor cu reparațiile în costul de funcționare indică o limită de viață a mașinilor mai realistă, prelungită, față de durata normată.

În tabel este prezentat cazul unui autovehicul frigorific, avînd norma de amortizare de 600 mii km echivalenți.

Dar, după criteriul pe care îl propunem — cheltuielile pentru reparații — rezultă că punctul minim unde se termină eficiența economică a activității autovehiculului se oprește la utilizarea lui în dreptul a 800 mii km echivalenți (graficul nr. 1), ținînd cont de faptul că se pot înregistra beneficii în continuare, peste normă, pe parcursul a 200 mii km echivalenți (graficul nr. 2). În acest caz, cheltuielile cu amortizarea recalculată pentru cei 200 mii km echivalenți în plus ar reprezenta suma de 304 000 lei. Prin utilizarea peste norma de casare a unui număr de 20 de mașini, cu o economie de 304 mii lei pe bucată după depășirea normei (odată cu realizarea normei, autovehiculul s-a amortizat în întregime) se poate obține o economie de 6 080 mii lei. Această economie se

Indicatori	U. M.	În cadrul normei						Peste normă			
Valoarea inițială a autovehiculului	mii lei	912	912	912	912	912	912	912	912	912	912
Chelt. pentru reparații	"	32	38	48	50	55	68	76	92	192	224
Chelt. pentru reparații cumulat	"	33	70	118	168	223	291	367	459	651	875
Val. totală a autovehiculului + reparații	"	944	982	1030	1080	1135	1203	1279	1371	1563	1787
Volumul de activitate cumulat	mii km echivalenți	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000
Cheltuieli totale la 1 000 km echivalenți	mii lei	9,44	4,91	3,43	2,7	2,27	2,00	1,83	1,71	1,64	1,95

de întreținere și reparare a mașinilor. Este clar că aceasta nu se poate face la nesfîrșit, căci așa cum experiența ne demonstrează, cu cît se prelungeste termenul de exploatare al unui autovehicul peste limita optimă, cu atît sporesc și cheltuielile pentru întreținere și reparații.

poate realiza ușor în timp de 6 ani, astfel că economia anuală din amortizări la 20 autovehicule ar fi de 1 013 mii lei.

Petru PRISĂCARU
contabil șef I.T.S.A.I.A.
Botoșani

Este deosebit de important ca aceste fluxuri să fie urmărite, controlate și dirijate în așa fel încît măsurile adoptate în aceste domenii de conducerea de partid și de stat să fie aplicate corect și cu eficiență sporită.

Aplicarea în practică a acestor măsuri creează o bază puternică pentru sporirea contribuției bugetului de venituri și cheltuieli la realizarea indi-

catorilor de bază ai planului — producția fizică și, în primul rînd, producția pentru export, producția netă, producția marfă vîndută și încasată, reducerea consumurilor și a costurilor în fabricație, creșterea calității producției, la sporirea în grad înalt a eficienței întregii activități productive.

Nicolae SĂVOIU

Repartiție și comandă

LA INDICAȚIA proiectantului nostru general, Institutul de proiectări pentru industria ușoară din București, am lansat o comandă la întreprinderea „Vulcan” din București pentru două rezervoare de aer. În baza comenzii și a repartiției primite, furnizorul a emis contractul economic pentru rezervoarele solicitate, cu termen de livrare la 30 septembrie 1982. Ulterior, Centrala industrială de utilaj energetic și mașini de ridicat a emis o nouă repartiție pentru cele două rezervoare la întreprinderea de utilaj tehnologic din Bistrița. În această situație noi am solicitat anularea primului contract, în speranța că întreprinderea din Bistrița ne va onora comanda conform repartiției primite. Aceasta din urmă însă nu a putut să ne execute comanda.

Deoarece înfrinăm greutăți în realizarea planului nostru de producție datorită lipsei stației de centralizare și distribuție a aerului comprimat, rugăm Centrala industrială de utilaj energetic și mașini de ridicat să întreprindă comanda noastră și să ne livreze în cel mai scurt timp posibil rezervoarele de aer. Pr-16 B 2000, tip A PE „Vulcan” 4.3424-OA.

Ion GEORGESCU

director al întreprinderii textile din Galați

ECOURI

Energie

ÎN articolul „Reducerea consumurilor energetice”, apărut în revista noastră nr. 45/1983, se arată că folosirea rațională a resurselor energetice, reducerea consumurilor constituie o necesitate primordiale în economia națională. Iată câteva ecouri de la unități vizate în articol.

★

ZILNIC, în operațiile organizate cu toți factorii de răspundere din întreprindere, se analizează consumurile realizate, stabilindu-se măsuri concrete în vederea încadrării în repartiția primită. A fost reorganizat dispeceratul energetic care urmărește orar evoluția consumului de energie electrică în toate schimburile și ia măsurile ce se impun pentru a nu se depăși cotele zilnice. Comisia energetică a efectuat control în toate sectoarele, stabilind posibilitățile de reducere a iluminatului și a altor consumuri la strictul necesar. În urma acestor măsuri consumurile netehnologice au fost reduse cu 50%. Rezultatele obținute pe baza măsurilor luate s-au concretizat în realizarea unei economii de 12 000 kWh pe luna octombrie, 13 250 kWh pe luna noiembrie și 13 075 kWh pe luna decembrie.

Vă asigurăm că și în continuare vom lua toate măsurile de reducere continuă a consumurilor de energie electrică în vederea încadrării în repartițiile corespunzătoare sarcinilor de producție.

Virgiliu MARINESCU

director al întreprinderii de piese turnate din Cîmpina

★

ÎN ÎNTEPRINDEREA noastră problema economiei de energie este urmărită în

mod continuu. În această direcție s-au luat măsuri energetice de evitare a consumurilor neraționale și a funcționării instalațiilor cu randamente scăzute, de recuperare a resurselor energetice secundare. Din păcate, una din măsurile importante de reducere a consumurilor energetice prin modernizare de tehnologii și anume modernizarea instalației de amoniac UHDE, prin introducerea fazelor de conversie și metanizare nu a putut fi realizată, deoarece nu s-a reușit trecerea ei în planul de investiții al ministerului în anii precedenți. Această măsură a fost trecut în planul de investiții actual, în „Anexa ce cuprinde lucrările cu drept de proiectare în anul 1984”. Prin realizarea acestei măsuri se va reduce consumul de energie electrică cu 10 mil. kWh anual, iar consumul total de combustibil convențional pe tona de amoniac se va reduce de la 1,52 tcc/t la 1,217 tcc/t.

În această perioadă, cind consumul de energie la nivelul economiei este situat la cota maximă, s-au luat măsuri suplimentare de reducere a consumului, la orele de vîrf cu 3 800 kWh, cu consecințe minime asupra realizărilor de producție. În ceea ce privește eforturile proprii de producere a energiei, vă informăm că pe anul 1983 planul de producție de energie electrică în centrala proprie a fost depășit.

Sintem conștienți că mai sînt încă rezerve de economisire a energiei prin îmbunătățirea izolațiilor termice, urmărirea continuă a arderii optime în cazane și cuptoare, evitarea opririlor accidentale a instalațiilor tehnologice. Vă încredințăm că specialiștii noștri vor depune în continuare eforturi pentru eliminarea tuturor cauzelor ce conduc la consumuri energetice mărite.

I. PELEA

director al Combinatului de îngrășăminte chimice din Turnu Măgurele

★

CA URMARE a măsurilor luate, în luna octombrie 1983 nu s-au înregistrat depășiri la consumurile specifice de energie electrică. La unele produse de bază ale combinatului nostru s-au înregistrat și economii față de normele de consum aprobate. Astfel, pe total combinat s-au înregistrat economii de 2 600 MWh.

În vederea reducerii în continuare a consumului de energie electrică, energie termică și gaze naturale, pentru încadrarea în niveluri de repartiții asigurate și normele de consum stabilite, s-au luat noi măsuri de încadrare și reducere a consumurilor energetice. Astfel, pe lunile noiembrie și decembrie 1983 s-au înregistrat economii față de normele de consum aprobate de peste 2 388 MWh și ne-am încadrat în repartiția de energie electrică.

Darel POPA

director al Combinatului de îngrășăminte chimice din Tîrgu Mureș

★

ÎNTEPRINDEREA noastră s-a încadrat în cotele energetice alocate. Astfel, pe luna octombrie consumul față de cota repartizată a fost mai mic cu 5,2 MWh la energie electrică și cu 88,4 mii Nmc gaze naturale, iar pe primele 10 luni

s-au înregistrat economii față de cote de 6 417 MWh la energie electrică și 2 103 mii Nmc la gaz metan.

Preocupări constante am avut și pentru încadrarea în normele de consum. Astfel, pe luna octombrie economiile la normele de consum sînt de 171,3 MWh la energie electrică și 315 mii Nmc la gaz metan, iar pe primele 10 luni s-au înregistrat economii de 2 134 MWh la energie electrică și 1 813 tone combustibil convențional. În continuare, întreprinderea noastră va lua toate măsurile pentru încadrarea în cotele și normele alocate pentru energie electrică și gaz metan în contextul recentelor măsuri pentru echilibrarea balanței de energie și putere în sistemul național.

I. CIORICI

director al întreprinderii „Laminorul” din Brăila

Priorități

ASPECTELE prezentate în articolul intitulat „Priorități în pregătirea producției anului 1984”, apărut în „R.E.” nr. 42/83, cu privire la determinarea judicioasă a costurilor de producție, defalcarea corespunzătoare a sarcinilor pe unități, fundamentarea cu măsuri concrete a volumului, urmărirea asigurării condițiilor de încadrare în nivelul planificat al costurilor și analiza factorilor care contribuie la acestea stau în atenția conducerii Ministerului Industriei Metalurgice și a compartimentelor de resort din minister și centrale. În condițiile sarcinilor foarte mobilizatoare stabilite pentru anul 1984 pe linia reducerii costurilor de producție și creșterii eficienței economice, se va intensifica sprijinul ce trebuie acordat întreprinderilor din cadrul ramurii pe aceste probleme. În mod deosebit au fost reținute aspectele concrete cuprinse în material, cu exemplificări la adresa unor unități metalurgice.

În legătură cu reducerea la minimum a pierderilor tehnologice, a perisabilităților și eliminarea cauzelor neîndeplinirii unor norme de consum, se va acționa îndeosebi pentru analiza critică a nivelului unor consumuri specifice, îndeosebi la unele materiale la care sînt posibilități de reducere a consumurilor, precum și pentru stabilirea unor programe de măsuri concrete care să asigure încadrarea în normele de consum aprobate și respectarea costurilor de producție planificate. O atenție deosebită se va da în continuare în cadrul ramurii reducerii consumurilor de metal (realizarea coeficientului de scoatere aprobat prin plan), cocs metalurgic, electrozi de grafit, materiale refractare, energie electrică, combustibil etc.

Menționăm că programele de reducere a costurilor de producție pe anul 1984 sînt axate cu prioritate pe economiile ce trebuie realizate pe seama reducerii consumurilor specifice și creșterii productivității muncii, factori care contribuie într-o proporție însemnată la fundamentarea nivelului planificat al costurilor de producție în ramura metalurgiei.

I. BRAȘOV

director în Ministerul Industriei Metalurgice

Pagină realizată de
Emil ZAMFIRESCU

Perfecționarea conducerii colective

Calitatea stilului de muncă, determinantă a calității deciziilor

DEZBATIND problemele planului și ale bugetului de venituri și cheltuieli (rezultate în 1983, prevederi pentru 1984) și măsurile pentru realizarea indicatorilor cantitativi și calitativi pe acest an, adunările generale ale oamenilor muncii care se desfășoară în prezent în unitățile economice (întreprinderi, institute, centrale) sînt datoare să analizeze cu toată exigența modul în care consiliile de conducere au acționat și acționează în vederea utilizării diversilor factori, diferitelor categorii de resurse pentru îndeplinirea obiectivelor economice și sociale, în condițiile unei eficiențe economice ridicate, pentru buna gospodărire și dezvoltarea proprietății socialiste. Aprecierile ce rezultă vor sta la baza opțiunii colective pentru confirmarea sau infirmarea în funcție a cadrelor de conducere, pentru alegerea sau re alegerea membrilor consiliului, reprezentanți ai oamenilor muncii.

Fără îndoială că o astfel de analiză — cu caracter de control din partea maselor — prin prisma realizărilor globale are o utilitate deosebită, mai cu seamă cînd se referă concret la efectele unor acțiuni în a căror inițiere, organizare, conducere și finalizare C.O.M. a avut un rol semnificativ. Dar valoarea de principiu și efectivă a unor astfel de acțiuni, oportunitatea lor și a căilor alese pentru rezolvare, gradul de mobilizare, fermitatea cu care se urmărește înlăpăturarea lor depind într-o măsură hotărîtoare de stilul și metodele de muncă practicate de către consiliile de conducere. Tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, în acest sens, că se impune „perfecționarea în continuare a conducerii, la toate nivelurile, creșterea răspunderii consiliilor de conducere ale ministerelor, ale centralelor, sporirea răspunderii consiliilor de conducere din întreprinderi și ale adunărilor generale... care constituie expresia cea mai elocventă a democrației muncitorești revoluționare în România, garanția participării directe a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea diferitelor sectoare de activitate, a întregii societăți”.

Constituirea și funcționarea consiliilor oamenilor muncii întrunește, de regulă, principalele elemente a căror prezență este hotărîtoare pentru manifestarea lor ca microcolectivități sociale: un principiu formalizat de organizare, un sistem bine determinat de valori și atitudini, un sentiment de apartenență la grup. În aceste condiții, este necesară și posibilă utilizarea anchetei sociologice pentru evaluarea stilului și metodelor de muncă ale acestor organisme colective.

În vederea realizării unei astfel de analize privind activitatea desfășurată de consiliul oamenilor muncii de la o importantă unitate a industriei poligrafice, așa cum este ea văzută de membrii acestui organ de conducere colec-

tivă, dar și de către lucrătorii din întreprindere, am apelat la metoda chestionarului. Pentru aceasta, am elaborat două chestionare — unul conținînd întrebări adresate componentelor C.O.M., iar celălalt oamenilor muncii — referitoare la activitatea desfășurată de consiliu și la modul în care acceștia se raportează la ea.

Membrii consiliului au fost solicitați să răspundă la 24 de întrebări cuprinse în primul chestionar. Răspunsurile au fost grupate după mai multe criterii: pregătirea profesională, vîrsta și sexul componentelor C.O.M. Răspunsurile la cel de-al doilea chestionar au fost date de 45 de lucrători din secții, ateliere și 20 din compartimentele funcționale — indiferent dacă în colectivele lor de muncă exista sau nu un membru în consiliu.

Opinia exprimată unanim a fost că organul colectiv de conducere și-a exercitat în bune condiții rolul și atribuțiile, contribuind la mobilizarea oamenilor muncii și la valorificarea potențialului productiv pentru îndeplinirea ritmică a indicatorilor de plan. Stilul și metodele sale de muncă sînt însă susceptibile de perfecționări.

Prezentăm, în cele ce urmează, concluziile cu privire la principalele grupe de probleme la care s-au referit întrebările cuprinse în chestionare.

Fluxul de informații înainte și după reuniunile organului de conducere colectivă

UN PRIM ASPECT rezultat din investigație este acela că tuturor membrilor consiliului li se aduc la cunoștință informații referitoare la ședință, cu cîteva zile înainte ca ea să aibă loc, ceea ce le oferă posibilitatea de a-și rezolva din timp sarcinile curente ce le revin la locul de muncă în ziua și la ora respectivă. Este de reținut însă că uneori, materialele referitoare la cele mai importante probleme de pe ordinea de zi a reuniunii ajung la destinatari doar cu o zi sau chiar cu cîteva ore înainte ca ea să înceapă, situație în care nu mai au cînd să analizeze aprofundat problemele ce urmează a fi abordate, să-și consulte în acest sens și colegii de muncă, să se documenteze în vederea obținerii unor informații suplimentare dacă sînt tratate subiecte ce nu aparțin domeniului în care își desfășoară activitatea — și ca atare, li se reduce capacitatea de a face observații și a emite idei care să contribuie la găsirea unor soluții eficiente.

Din răspunsurile referitoare la frecvența cu care oamenii muncii li se cere părerea cu privire la modul de rezolvare a principalelor probleme ce urmează a fi discutate în ședințele consiliului a rezultat că o parte dintre cei chestionați nu sînt consultați sistematic.

Dialogul dintre membrii consiliului și ceilalți oameni ai muncii trebuie să constituie o importantă sursă a ideilor, a părerilor exprimate în ședințele C.O.M. Zece membri, dintre care șase reprezentanți ai oamenilor muncii, apreciază că prezintă atît păreri personale, cît și ale colectivului din care fac parte.

O altă constatare desprinsă din analiză este aceea că în toate cazurile oamenii muncii trebuie informați asupra principalelor probleme ce s-au abordat și a celor mai importante decizii adoptate de către membrii organului de conducere colectivă în cadrul ședințelor consiliului.

Participarea la dezbateri în plenul consiliului

REFERITOR la intensitatea participării în cadrul reuniunilor, din răspunsurile la întrebări a reieșit că 40% din membrii C.O.M. iau cuvîntul aproape de fiecare dată, fapt impus, pentru unii dintre ei, și de responsabilitățile postului ocupat. Intervenția mai puțin frecventă a altora se explică atît prin criza de timp determinată de o ordine de zi prea încărcată, cît și prin natura problemelor dezbătute.

În ceea ce privește problemele discutate în ședințe, membrii consiliului au subliniat că unele dintre ele ar putea fi soluționate mai eficient la alte niveluri de conducere — de pildă: rezolvarea cererilor pentru locuințe și excursii în străinătate (comitetul sindicatului), reglementarea accesului persoanelor străine în secție (inginerul șef de secție), pregătirea secțiilor și atelierelor pentru sezonul rece, aprobarea schimbării locului de muncă datorită stării de sănătate, analiza morbidității la nivelul fiecărei secții, organizarea transportului intern al materialelor (la nivelul conducerii fiecărei secții).

Pentru a constata concordanța între tematica ordinii de zi a reuniunilor C.O.M. și problemele cu care efectiv este confruntată întreprinderea, am analizat răspunsurile oamenilor muncii referitoare la natura dificultăților care apar adesea la locul lor de muncă; 47% au menționat probleme de natură tehnică, 30% de natură economică, 28% de organizare-retribuire-personal. După cum se va vedea din cele de mai jos, o astfel de concordanță nu este pe deplin asigurată.

Perfecționări necesare

CONCLUZIILE desprinse pe baza anchetei, coroborate cu rezultatele analizei prevederilor actelor normative, a atribuțiilor, a problemelor abordate și a deciziilor adoptate, ne-au permis să desprindem un ansamblu de modalități de perfecționare a activității consiliului.

● În legătură cu îmbunătățirea pregătirii reuniunilor menționăm :

— data ședinței să fie stabilită în funcție de programul de activitate al majorității participanților, pentru a se evita absențele astfel motivate ;

— întrucât în prima jumătate a zilei de lucru productivitatea muncii este cea mai ridicată, iar cadrele de conducere sînt solicitate mai frecvent și mai presant (majoritatea șefilor de secții fac parte din C.O.M.), se impune ca reuniunile să aibă loc într-o perioadă mai degajată a programului, cînd, de obicei, nu apar probleme deosebite în producție ;

— materialele întocmite pentru cele mai importante probleme înscrise pe ordine de zi să fie cit mai accesibile, clare, concise și să fie înmîinate tuturor participanților cu cel puțin 2—3 zile înaintea reuniunii ;

— legătura între membrii consiliului și oamenii muncii să fie mai strînsă, prin organizarea periodică a unor întîlniri de lucru la care să participe activ și reprezentanții oamenilor muncii în organul de conducere colectivă ; la astfel de întîlniri oamenii muncii au posibilitatea să ridice probleme spre a fi prezentate în ședințele consiliului, să fie consultați cu privire la modul cum ar trebui să fie soluționate chestiunile importante ce urmează a fi dezbătute în cadrul reuniunilor și, totodată, să fie informați despre modul în care au fost îndeplinite hotărîrile și deciziile adoptate, despre rezolvarea propunerilor făcute în adunările generale ale oamenilor muncii.

● În ceea ce privește participarea activă la reuniune a membrilor consiliului, ea se cere îmbunătățită pe următoarele căi :

— tematica ce urmează să fie abordată în cadrul ședințelor să fie stabilită pe baza consultării tuturor membrilor C.O.M., eventual cu prilejul reuniunii precedente, solicitîndu-se în mod deosebit sugestiile reprezentanților oamenilor muncii, astfel încît să se asigure o corelare mai bună între problematica dezbătută și cea cu care sînt confruntate efectiv întreprinderea și componentele sale ;

— în funcție de problemele care vor

fi abordate, la ședințe să fie invitați și alte cadre de conducere, specialiști, oameni ai muncii ce lucrează în sectoarele de activitate vizate, pentru a contribui, prin intervenții utile în dezbateri, la soluționarea corespunzătoare a problemelor ;

— materialele întocmite să fie analitice, să cuprindă alternative decizionale, propuneri concrete, precum și o evaluare a efectelor acestora, pentru a da posibilitatea ca prin discuții și analize în comun să se aleagă soluția cea mai bună ;

— să se asigure consultarea amănunțită, temeinică a materialelor puse la dispoziție, în vederea cunoașterii cît mai bune a problemelor (s-a observat că, atunci chiar cînd aceste materiale se primesc cu cîteva zile înainte de ședință, doar cîteva membri le studiază cu atenție) ;

— în dezbateri să nu se pornească de la idei preconceptionale ; trebuie creată o atmosferă de lucru, seriozitate, calm, de permisivitate a ideilor ;

— fiecare participant să fie solicitat să-și exprime părerea cu privire la soluționarea problemelor esențiale de larg interes, dintre cele aflate pe ordine de zi ;

— reprezentanții oamenilor muncii să fie atenți selecționați, ținîndu-se seama nu numai de pregătirea lor profesională, politico-ideologică, ci și de trăsăturile lor psihosociologice ;

— pe lîngă perfecționarea pregătirii profesionale și de specialitate, pentru componentii C.O.M. să se organizeze — în mod diferențiat — și îmbunătățirea pregătirii în domeniul conducerii ;

— adunarea generală să-i poată revoca, înainte chiar de expirarea mandatului, pe acei reprezentanți ai oamenilor muncii, membri ai C.O.M., care în mod repetat nu participă la dezbaterile organului de conducere colectivă și chiar absentează de la reuniunile acestuia ;

— să se aleagă, pentru fiecare membru numit și fiecare reprezentant al oamenilor muncii, cîte un locțiitor, care în situații extreme, cînd titularii nu pot participa la reuniune, să-i înlocuiască.

● Creșterea eficienței activității desfășurate de consiliu presupune și o se-

lecție adecvată a problemelor abordate în cadrul ședințelor, în conformitate cu atribuțiile stabilite prin lege, cu prioritățile cu care se confruntă întreprinderea. Principalele direcții în care considerăm că este necesar să se acționeze în acest sens sînt :

— creșterea frecvenței și a ponderii problemelor de cercetare-dezvoltare (care în prezent reprezintă doar 10% din total), ținînd seama că acestea se referă la activitățile prin care se studiază, conține, elaborează și realizează viitorul cadru tehnic, tehnologic, organizatoric al întreprinderii ;

— abordarea mai insistentă a problemelor financiar-contabile (în perioada analizată ele au deținut o pondere de numai 2% din total), potrivit rolului acestei funcțiuni în obținerea mijloacelor financiare necesare realizării obiectivelor unității economice și în folosirea eficientă a acestor resurse ;

— evidențierea, cît mai frecvent în expresie valorică, a fenomenelor și proceselor economice din cadrul întreprinderii, precum și urmărirea modului de utilizare a rezultatelor economice ;

— includerea pe ordinea de zi a problemelor de conducere în ansamblu (doar 2% din total în perioada investigată), potrivit necesității de a se imprimă un mai pronunțat caracter sistemic viziunii conducerii colective asupra întregii activități a întreprinderii, asupra modalităților de rezolvare a obiectivelor fundamentale ce condiționează eficiența economică ;

— intensificarea abordării previzionale, prin luarea în discuție a problemelor de perspectivă (acestea au constituit 8% din ansamblu), întrucît astfel se determină principalele obiective ale întreprinderii (și componentelor sale), sarcinile ce-i revin din directivele de partid și de stat, precum și resursele și căile ce pot asigura realizarea lor.

Prin aceste perfecționări, care firește nu sînt exhaustive, se vor asigura condiții pentru sporirea rolului consiliului oamenilor muncii în spiritul prevederilor din documentele de partid și de stat, al indicațiilor secretarului general al partidului.

Mihaela ȘERB

Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuției

(Urmare din pag. 13)

să în plus față de retribuțiile prevăzute pentru grupa IV de ramuri. Prin toate aceste reglementări se realizează cointeresarea materială sporită a acestor categorii de personal, precum și o mai bună asigurare a necesarului de muncitori calificați din aceste sectoare de activitate.

În industria ușoară. — ramură cu o producție diversificată atît din punct de vedere sortimental cît și pe calitate, menită să satisfacă exigențele mereu sporite ale cumpărătorilor din țară și de peste hotare — pentru stimularea producției de calitate superioară și creșterea competitivității produselor românești pe piața externă, se acordă retribuții tarifare majorate pentru muncitorii care execută produse de calitate superioară sau după comenzi speciale. Astfel, muncitorii încadrați de la categoria a 3-a inclusiv în sus vor primi o retribuție tarifară mai mare cu 5% dacă execută încălțăminte extra și lux și respectiv cu 10% dacă execută confecții (inclusiv de piele și blană) după comandă la casele de modă. Aceste sporuri, pe lîngă creșterea producției de

calitate superioară vor stimula, desigur, și ridicarea pregătirii profesionale, a măiestriei profesionale a muncitorilor.

În ce privește celelalte sectoare de activitate, care intră în majorare la 1 februarie a.c., personalul muncitor va beneficia de creșterea retribuției corespunzător procentului mediu de majorare a retribuției pe economie, după cum urmează : 5,5% pentru muncitorii calificați și 5% pentru personalul tehnic-productiv și de conducere, administrație și funcționăresc. Pe lîngă majorarea retribuției tarifare, categoriile de personal muncitor respective beneficiază de venituri suplimentare prin partea variabilă a retribuției, pe calea adaosului de acord, a participării la beneficii.

Toate aceste măsuri de majorare a veniturilor trebuie să constituie un factor mobilizator pentru ridicarea pe trepte superioare a calității întregii activități, pentru participarea tot mai activă a oamenilor muncii la realizarea și depășirea planului de producție, la obținerea unor produse de înaltă calitate și competitivitate, cu cheltuieli minime.

Prin transpunerea în practică a prevederilor Programului privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuție a muncii și creșterea retribuției în acest cîmp se realizează atît creșterea stimulării, cît și a răspunderii tuturor oamenilor muncii pentru gospodărirea eficientă a resurselor materiale, bănești și de forță de muncă, pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii, a venitului național.

Factorii calitativi în dezvoltarea sistemelor economico-sociale

ÎN PREZENT abordarea conceptuală a dezvoltării sistemelor economico-sociale capătă în mod firesc noi orizonturi. Aprofundarea problemelor privind „strategia dezvoltării” în raport cu noile fenomene din viața internațională, cu schimbările petrecute în procesul de construcție socialistă, de perfecționare a mecanismului de funcționare a economiei, ca și cu noile idei și căutări în plan teoretic, conceptual ocupă un loc central în politica Partidului Comunist Român.

Actualul stadiu de dezvoltare a economiei românești, caracterizat prin dezvoltare unitară, armonioasă a tuturor domeniilor vieții economico-sociale, impune cu prioritate concentrarea eforturilor spre dezvoltarea forțelor de producție (pe calea industrializării), făurirea unei agriculturi intensive, creșterea calitativă a economiei și ridicarea eficienței economice în contextul exigențelor superioare ale afirmării revoluției tehnico-științifice, ale valorificării optime a resurselor materiale și umane. Meritul de a fi dezlăuit necesitatea și posibilitatea trecerii la o nouă calitate în economie, de a fi precizat pe larg coordonatele acestui amplu proces îi revine secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În acest sens, în Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1982, se sublinia că „vom pune în continuare accentul pe dezvoltarea intensivă a tuturor ramurilor de activitate, pe ridicarea calității producției și creșterea eficienței economice”.

Într-adevăr, viața, experiența relevă că teoria și practica dezvoltării socialiste nu constituie un fenomen liniar, lipsit de contradicții, că făurirea socialismului este un proces istoric complex, de permanentă căutare și perfecționări în ceea ce privește căile dezvoltării, formele și metodele de organizare și conducere, metodologia stabilirii priorităților, evaluarea transformărilor și rezultatelor atinse, explorarea perspectivelor dezvoltării. Apare tot mai pregnant necesitatea unei abordări multi și interdisciplinare a problemelor dezvoltării (Maria D. Popescu — Limite ale teoriei și constrîngerii ale practicii. În: Revista economică, nr. 52, 1980). Numeroase lucrări de economie elaborate în acest secol explorează în continuare aspecte ale echilibrului (asociat cu optimul unei funcții de stare), neconsiderind stările staționare sau cvasistaționare care reflectă mai bine comportarea sistemelor deschise (cum sint și cele economico-sociale) și nestudiind în mod sistematic caracterul de stabilitate-instabilitate al acestor stări, dialectica stabilității-destabilității pentru stările sistemului. O astfel de viziune asupra dezvoltării sistemelor economico-sociale reflectă caracterul ireversibil al schimbărilor în astfel de sisteme, caracterul de nestabilitate al stărilor în care au loc „tranzițiile” de la vechile structuri, la o nouă organizare.

Înțelegem prin structura unui sistem mulțimea elementelor sale și a subsistemelor ce le conține, precum și mulțimea relațiilor de tip ierarhic. Ea este caracterizată atât printr-o stare cantitativă cât și prin una calitativă. Relațiile dintre elemente și/sau subsisteme și relațiile cu mediul constituie esența sistemului. Prin urmare, pentru a studia dezvoltarea unui sistem economic trebuie să identificăm atât schimbările structurale (restructurarea lui) cât și cele din esența lui. Relația dintre schimbările cantitative și cele calitative constituie o paradigmă a materialismului dialectic. Cauza finală a mișcării sistemului (cu latura sa cantitativă și calitativă) este interacțiunea, lupta contrariilor, a dualilor în care se manifestă și finalitatea acestuia.

Din perspectivă sistemică contradicția poate fi înțeleasă ca o relație (sau complex de relații) care diferențiază (totodată) elementele unui sistem. Prin urmare, relațiile contradictorii contribuie atât la stabilitatea structurală a sistemelor cât și la instituirea și schimbarea acestora. Relațiile contradictorii (esența) dintre elementele unui sistem au un rol cauzal în dinamica sistemului determinînd autoperfecționarea prin „învățare” a acestuia.

Se observă că prin această viziune asupra contradicției se corelează dimensiunea sincronică și diacronică a determinării sistemelor economice, se realizează o sinteză între rolul funcțional și cel cauzal pe care-l au contradicțiile în raport cu struc-

tura și dinamica acestora. Sub aspect funcțional contradicția privilejuează integritatea sistemului (stabilitatea sa calitativă) în condițiile stabilirii echilibrului între contrarii. Iar din punct de vedere cauzal contradicția determină dezvoltarea sistemului (schimbarea sa calitativă) în condițiile dominării cu precădere a aspectului tensional dintre elemente.

Folosind interacțiunea înțeleasă în prezent prin patru termeni: informație (organizare), materie (substanță și câmp sau energie), spațiu și timp putem reprezenta reglajul dintre elementele, subsistemele sistemului social-economic drept perechi de conexiuni directe și inverse prin studiul cărora putem surprinde dezvoltarea structurii sistemului economic. P. Constantinescu, definind dezvoltarea unui sistem ca fiind dialectica stabilității-destabilității, asociază proceselor de creștere, de amplificare, reglaje cu reacție pozitivă, iar proceselor de comandă-control reglaje cu reacție negativă. O modalitate echivalentă este adoptată și în lucrarea acad. M. Mănescu „Cibernetica economică” în interpretarea procesului de acumulare socialistă. Astfel, în procesul reproducției socialiste lărgite reglajele pot avea rol atât de stabilizare (de menținere a unor valori de comandă între anumite limite: rata acumulării, indicele prețurilor la bunuri de consum, consumuri specifice etc.), de menținere a echilibrului dinamic (de ramură, teritorial, structural etc.), dacă ele sint reprezentate ca reglaje cu reacție negativă, cât și cu caracter de amplificare a unor mărimi din cadrul sau de la intrarea sau ieșirea procesului de acumulare (investiții, fonduri fixe, resurse, informații etc.), cînd le reprezentăm ca reglaje cu reacție pozitivă.

Efectele reglajelor cu reacție negativă sau pozitivă pot fi ilustrate prin echilibrul dinamic pe care-l realizează în spațiul economiei naționale anumite procese cum ar fi: dezvoltarea fondurilor fixe productive, reproducția resurselor (care au un caracter ciclic) (Emilian Dobrescu — Optimul economiei socialiste, Ed. politică, București, 1976), crearea unor ansamble productive de tip circular activ (Maria D. Popescu — „De la ipoteză la realizarea de ansamble productive de tip circular activ”. În: Revista economică, nr. 4, 1982), circuitul fondurilor unităților economice. În cadrul sistemelor economico-sociale pe lângă reglajele cu reacție pozitivă și negativă există și reglaje corective (de menținere pe o anumită traiectorie a sistemului economic) și reglaje prospective (ce comandă comportării ale sistemului economic pe baza unor reacții posibile ce sint înscrise în scenarii acumulate prin procese de „învățare” sau „autoinstruire”). În această viziune, se poate sublinia că reglajele cu reacție pozitivă și negativă, corective și prospective în cuplajele care se realizează în cadrul sistemelor economico-sociale constituie mecanisme principale ale evoluției acestor sisteme.

Abordarea conceptuală a dezvoltării sistemelor economico-sociale necesită considerarea în procesul de investigare științifică a raportului adiacent-subiacent, sistem-subsistem (macro-stări-microstări) ce poate fi asimilat metodei analizei și sintezei sau inducției-deducției din economia politică. Prin urmare, în procesul cunoașterii pătrunzînd în subiacent pentru a determina comportarea individuală a componentelor sistemului trebuie să descriem microstări și legi de mișcare care în medie, statistic asociate comportării colective, sint descrise deja cauzal la nivel adiacent: schemele clasice ale reproducției formulate de Marx la nivel adiacent față de modelele propuse de Manea Mănescu (Cibernetica economică, Ed. Academiei R.S.R., București, 1979); teoria dezvoltării economice față de teoria creșterii economice, teoria evoluției biologice (exponențiale) față de cea a evoluției structurale, teoria reversibilității-irreversibilității proceselor economice față de legea entropiei (formulată de N. Georgescu-Roegen). Pentru a completa cadrul conceptual al noțiunilor necesare definirii dezvoltării, vom considera „reprezentarea” unui obiect din realitate în sensul considerat de Marx sau Piaget drept un transfer în creier al obiectelor din realitate și o transformare a lor în mintea noastră.

Pe baza rezultatelor obținute de M. Eigen și I. Prigogine în teoria evoluției speciilor, prof. P. Constantinescu propune

model general al dezvoltării sistemelor cibernetice deci implicit al celor economico-sociale (Sisteme cibernetice. În : Cibernetica în slujba dezvoltării economico-sociale a țării, Ed. Academiei R.S.R., 1983). Pornind de la corespondența în cadrul unei formațiuni social-economice oarecare : forțe de producție-relații de producție (bază economică) — suprastructură, putem asocia unui proces de dezvoltare tripletul de șiruri W_1 (productivitatea muncii sociale la diferite momente), S_1 (componente ale mecanismului de funcționare a sistemului economico-social), G_1 (ansamblul concepțiilor, teoriilor, ideilor, doctrinelor legate de viața economică, precum și cadrul instituțional ce sprijină aceste concepții — cu alte cuvinte stadiul dezvoltării gândirii economice la momentul t).

Evoluția gândirii economice s-a materializat prin intermediul elementelor mecanismului de folosire a legilor economice obiective (ce și au corespondența în relațiile de producție), în progresul înregistrat de forțele de producție reflectat de nivelul din ce în ce mai înalt al productivității muncii sociale. Se poate stabili o corespondență biunivocă (izomorfism) între șirurile : $(w_i) \leftrightarrow (S_i) \leftrightarrow (G_i)$ — numerele $w_1, w_2, \dots, w_n$ fiind înțelese ca valori de semnificație a informației economice, tehnice, științifice, juridice etc. Elementele șirului (W_i) ce reflectă dezvoltarea forțelor de producție ilustrează caracterul predominant continuu al acestora, fapt ce „leagă” formațiunile social-economice între ele, în schimb șirul (S_i) reflectă dezvoltări discontinue de structură (elemente ale mecanismului economic) dar care se stabilesc la un nivel mai înalt ($S_{i+1} > S_i$) prin revoluție sau perfecționare, creind forțelor de producție un cadru tot mai larg de manifestare. Pornind de la raportul : interese $\leftrightarrow$ relații de producție $\leftrightarrow$ legi economice $\leftrightarrow$ mecanism de acțiune și utilizare, rezultă că dialectica trecerii de la o formațiune social-economică la alta este organic legată de acțiunea legii concordantei dintre relațiile de producție și nivelul și caracterul forțelor de producție, lege reflectată tocmai de „izomorfismul” $(W_i) \leftrightarrow (S_i)$. Considerându-se în determinismul dialectic (realizatorul legăturii dintre caracterul obiectiv al realității și caracterul relativ al modelelor, al reprezentărilor abstracte) contradicțiile ca „izvor” al dezvoltării sistemelor social-economice, rezultă că rezolvarea lor presupune fie schimbarea naturii relațiilor dintre elementele contrare (relații reflectate de cuplurile de reglaje cu reacție pozitivă și negativă și avem de a face cu o perfecționare/autoperfecționare (R^+), (R^-)) a componentelor mecanismului economic, fie a laturilor, elementelor contrare (ce definesc structura sistemului) modificându-se structura, având loc în acest caz reorganizări (dirijate de factorul conștient, politic).

Fără existența unei dialectici $R^+ \leftrightarrow R^-$ n-ar fi posibil controlul de către factorul conștient a unor procese ce trebuie stabilizate în anumite limite (cele de creștere economică). Modelele elaborate pentru procesul reproducției socialiste largite (după schemele lui Marx) sau a reproducției fondurilor productive (M. Mănescu, Em. Dobrescu) ilustrează existența unor procese instabile dar ce pot fi controlate sau dirijate prin intervenția factorului politic. Rezultă că astfel de sisteme, cum sînt și cele economico-sociale, au un caracter adaptativ. Dialectica stabilităților-nestabilităților sau „jocul” perechilor de reglaje (R^+ , R^-), deci însăși dezvoltarea sistemului poate fi reflectată prin reguli ce pot fi interpretate ca derivind dintr-o gramatică formală asociată sistemului (Gheorghe Păun — Teoria limbajelor formale, instrument de modelare economică. În : Revista economică nr. 10, 1983). Printr-o astfel de gramatică pot fi stabilite reguli de cuplare a perechilor de reglaje în procesul dezvoltării, descriindu-se efectul interacțiunii lor. Tipurile de interacțiuni dintre laturile contrare ale sistemului sînt evidențiate prin metode cibernetice specifice sistemelor funcționale.

O latură a oricărui sistem cibernetic și cu atât mai mult a celor economico-sociale o constituie finalitatea. Pentru aceste ultime sisteme, scopul și obiectivele sistemului sînt elaborate conștient de către om și sînt ogindite în esență de legea de mișcare a fiecărei formațiuni social-economice : a) asigurarea egalitară a mijloacelor de existență pe baza muncii colective și a proprietății comune asupra mijloacelor de producție corespunzător nivelului scăzut al forțelor de producție (comuna primitivă) ; b) însușirea plusprodusului și chiar a unei părți a produsului necesar prin exploatarea sclavilor (sclavagism) ; c) însușirea plusprodusului de către circumitorii despotici și de către căpeteniile obștii (tribal-asiatic) ; d) obținerea rentei funciare (feudalism) ; e) producerea de plusvaloare (capitalism) ; f) ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor (socialism). Corespunzător cerințelor formulate de aceste legi a fost definită o multitudine de criterii de performanță ce s-au asociat modelelor de creștere economică. Reflecția dezvoltării sistemelor economico-sociale prin „izomorfisme” de tipul $(w_i) \leftrightarrow (S_i) \leftrightarrow (G_i)$ relevă și caracterul ei multilateral specific etapei actuale de dezvoltare a economiei naționale. Modul

în care sînt definite conținutul principal, obiectivele și direcțiile strategice ale acestei etape au în vedere toate elementele sistemului economico-social : baza materială, conducerea și dezvoltarea democrației, rolul tot mai important al științei, activitatea ideologică, politico-educativă. „Am dat formularea de multilateral dezvoltată — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea prezentată la plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1981 — pentru a nu se crea neînțelegeri, pentru a nu se lăsa loc neglijării vreunei laturi a activității, pentru a nu se trage concluzia că vorbind de societatea socialistă dezvoltată, ne-am referi numai sau mai cu seamă la dezvoltarea bazei materiale”. Prin elaborarea de către secretarul general al P.C.R. a acestui concept se realizează depășirea unor viziuni anterioare înguste privind problematica dezvoltării, precum și corectarea unor imperfecțiuni și unilateralități apărute în practică. Rezultă de aici că teoria economică și economia politică sînt chemate să dea răspuns unor probleme cardinale, noi, ridicate de practică, punindu-se sub semnul întrebării unele teze larg acceptate anterior (Tudorel Postolache — Restructurări în economia politică, Ed. politică, București, 1981).

Revenind la caracterul adaptativ al sistemelor economico-sociale, practica a arătat că odată cu trecerea timpului ($t \rightarrow \infty$) domeniul maxim de adaptabilitate crește datorită capacității lor de autoperfecționare în timp (autoinstruibilitate), pe baza reglajelor prospective (feed-before). Sistemul economico-social este supus unei multitudini de perturbații (interne și externe), ce influențează natura legăturilor (R^+ , R^-) dintre elementele contrare. Dacă perturbațiile scot sistemul din limitele de stabilitate (exemplu criza economică mondială) acesta trece într-o formă calitativ superioară. Are loc reorganizarea lui (modificarea structurii și esenței). Acceptînd dezvoltarea ca fiind rezultatul dialecticii stabilității-nestabilității înseamnă că pe anumite paliere ale evoluției sistemului economic asistăm la acumulări cantitative (generate de politica investițională, de factorii cantitativi ai procesului producției), iar ulterior asistăm la „salturi” calitative (prin progresul factorilor calitativi ai procesului producției sociale). Perioadei de „tranzitie” de la un palier la altul îi corespunde o acțiune din partea factorului politic, conștient, de promovare a factorilor calitativi ce modifică atât structura cit și esența sistemului economico-social. În această viziune a dezvoltării, știința și tehnologia, educația și calitatea vieții, mediul social și ecologic, variabile care apăreau în trecut cu efecte (într-un lanț cauzal liniar) sînt incluse în modelul de dezvoltare, ca elemente intrinseci ale acestuia.

Prin urmare, în concepția partidului nostru, caracteristica principală a strategiei dezvoltării în actuala etapă o constituie armonizarea conștientă, programatică, mai profundă a tuturor laturilor vieții economico-sociale. Elementele ale acestei strategii au fost cuprinse în obiectivul fundamental formulat de Congresul al XII-lea al P.C.R. referitor la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985. În acest nou stadiu de dezvoltare, partidul nostru situează pe primul plan al activității economice trecerea la dezvoltarea intensivă a economiei realizată prin : a) creșterea producției la o unitate de resurse consumată ; b) reducerea consumului de resurse la o unitate de produs ; c) îmbunătățirea calității produsului (adică creșterea gradului de satisfacere a nevoii sociale cu o unitate de produs, creată cu o unitate de resurse). Dezvoltarea bazei materiale fiind reflectată prin excelență de creșterea economică, lucrările și dizertațiile pe marginea progresului factorilor intensivi au în vedere mai mult creșterea eficienței economice (a eficienței utilizării factorilor de producție).

Depășirea totală în această etapă a fazelor dominate de ideile „creșterii economice” și trecerea la formularea unei teorii proprii, originale despre „dezvoltarea economico-socială” presupune acordarea unei mari atenții unor factori ca : îmbunătățirea disciplinei muncii și organizarea științifică a producției, ridicarea nivelului de pregătire și perfecționare a forței de muncă ; asigurarea condițiilor pentru intensificarea programului tehnico-științific în toate ramurile productive ; stimularea eforturilor de creație proprie ale colectivelor de muncă ; dezvoltarea spiritului de responsabilitate și a unei atitudini avansate, revoluționare, față de proprietatea socialistă și față de muncă ; formarea conștiinței oamenilor muncii de proprietari, producători și beneficiari ai avuției naționale.

Conform scopului rubricii revistei, studiul de față caută să aducă în fața teoreticienilor, economiștilor, cadrelor didactice din învățămîntul economic câteva idei pe care cibernetica (ca metodă de cercetare a economiei politice) le poate transpune în planul teoriei dezvoltării sistemelor economico-sociale. Totodată, pornind de la aceste câteva puncte de vedere, autorul este conștient de faptul că teoria economică trebuie să formuleze noi concepte referitoare la necesitatea și posibilitatea trecerii la o nouă calitate în domeniul vieții economice.

dr. Alexandru TAȘNADI

TRANSFERURILE internaționale de tehnologie constituie, indiscutabil, o problemă de maximă actualitate. Parte integrantă a procesului endogen de dezvoltare propriu fiecărei economii naționale și, totodată, una din conexiunile esențiale ale evoluției economiei mondiale în ansamblul său, transferurile de tehnologie caracterizează într-un mod sui generis profilul revoluției tehnico-științifice contemporane, relevând, simultan, coordonate specifice prin care se împletește factorul tehnico-științific cu cel economic. Tocmai această arie largă de influențe practice, dar și complexitatea mecanismului de desfășurare, cerința imperioasă de a subordona transferurile tehnologice interțări unor criterii de eficiență și avantaj reciproc, subliniază utilitatea unor abordări dintr-o perspectivă analitică, teoretică chiar — obiectiv cărui îi este subsumat și volumul „Transfer internațional de tehnologie și dezvoltare economică”*) publicat în anul trecut la Editura politică.

Relevantă pentru efortul autorilor — **Vladimir Ticovschi, Violeta Mitea, Iulian Dănescu** — de a surprinde, în conexiunea lor, multiplele arii în care se desfășoară transferurile de tehnologie, este maniera sistemică de abordare a problematicii analizate. Aspecte de ordin metodologic privind clasificarea și dinamica specifică dezvoltării tehnologiilor, probleme ale transferului de tehnologie în cadrul raportului transfer internațional de tehnologie — cooperare industrială internațională, locul acestor forme particulare de relații economice între state în strategia edificării unei noi ordini internaționale, probleme ale determinării eficienței economice a transferurilor tehnologice — constituie problematica de bază, abordată în mod echilibrat în lucrare.

Ideea majoră care orientează analizele realizate de autori este aceea că transferurile de tehnologie nu pot fi gândite și apreciate independent de structurile industriale și economice din care acestea emană sau în care sunt inserate. Din această perspectivă este subliniată relativa lipsă de omogenitate în definirea unor parametri de bază ce caracterizează aceste procese și, în mod concludiv, necesitatea elaborării unor instrumente metodologice apte să orienteze acțiunile de politică economică în domeniul transferului de tehnologie, în cazul concret al unei tehnologii sau alteia. Angajându-se într-o aseme-

nea muncă de clarificare metodologică, autorii procedează la analiza critică a definițiilor noțiunii de tehnologie aflate în uz, propunând o serie de criterii care, în viziunea lor, ar putea să ofere o mai mare claritate și unitate terminologicilor utilizate. Completarea acestor elemente de taxonomie cu altele ce izvorăsc din însăși dinamica dezvoltării tehnologice (în acest context pot fi reținute anumite observații interesante cu privire la ciclul de viață al tehnologiilor, raportul acestora cu ciclul de viață al produselor, mecanismele de difuziune orizontală și verticală a tehnologiilor etc.) asigură baza metodologică necesară pentru deplasarea analizelor privind transferurile de tehnologii într-o arie mai cu-

grave cu cât vizează principalul element de progres în lumea contemporană, este formulată și argumentată de autori în cadrul conceptual al noii ordini economice internaționale. Reliefând poziția consecventă și principală a țării noastre care a militat și militează pentru stabilirea unor relații de echitate în domeniul relațiilor economice internaționale — tehnologia deținând în această structură un loc central —, autorii procedează la o instructivă trecere în revistă a principalelor acțiuni și poziții, în direcția respectivă, conturate în timp la nivelul diverselor organisme internaționale. Sînt evidențiate, în acest context, evoluțiile cele mai semnificative ce au caracterizat la nivelul întregii co-

asimilarea unor tehnologii noi etc. Subliniind impactul fundamental pe care îl vădesc anumite relații internaționale asupra fluxului tehnologic mondial, în volum se argumentează temeinic cerința ca efortul propriu să fie prevalent, efort care în acest caz presupune dezvoltarea unei structuri industriale moderne concomitent cu stimularea cercetării științifice naționale.

Capitolul final al cărții este consacrat eficienței economice a transferului internațional de tehnologie. Pornind de la ideea că, pe măsura sporirii capacității lor economice, toate țările (inclusiv cele aflate actualmente la un nivel de dezvoltare mai scăzut) vor participa tot mai activ la comerțul mondial cu tehnologie, autorii detaliază analiza pe două coordonate metodologice esențiale: eficiența economică a transferului internațional de tehnologie din punctul de vedere al importatorului, pe de o parte, și din perspectiva exportatorului, pe de altă parte. Semnalind existența unei anumite rămăneri în urmă în ce privește elaborarea unor metodologii complexe de evaluare a eficienței în acest caz particular, autorii se opresc asupra unor fenomene economice relevante cum ar fi, de pildă, revitalizarea unui produs ca urmare a prelungirii duratei sale de viață prin intermediul transferului de tehnologie.

Deosebit de importantă, problematica eficienței economice a transferurilor de tehnologie, credem însă că ar fi trebuit să beneficieze de o tratare mai amplă în cadrul cărții. Poate chiar situarea acestui aspect într-o poziție centrală, de coordonare, ar fi permis substituția unor părți din carte în care predomină prezentarea expositivă sau în care materialul documentar este relativ sărac, cu o abordare preponderent analitică. În această ipoteză, cu siguranță că cititorul cărții — care este un cititor avizat —, ar fi avut prilejul să cunoască mai explicit opiniile autorilor cu privire la o serie de aspecte deosebit de actuale cum sînt: efectele transferurilor de tehnologie asupra structurilor economice, mecanismele de apariție și difuziune a inovațiilor, decantarea efectelor generate de transferurile de tehnologie atît pe termen scurt cît și a celor de lungă durată, impactul crizei economice asupra fluxurilor tehnologice mondiale, mutațiile pe care le declanșează în acest perimetru noile tehnologii de virt etc. Actuală prin tematică, lucrarea la care ne referim se remarcă printr-o bogată informație și un mod interesant de prezentare a problemelor.

Transferurile tehnologice și dezvoltarea economică

prinzătoare, anume în domeniul cooperării industriale internaționale.

La acest nivel de abordare, elementele de analiză teoretică și cele de analiză ale procedurii practicate în relațiile economice internaționale sînt armonios îmbinate în lucrare. Astfel, alături de comentarii pertinente privind piața transferurilor internaționale de tehnologie, a principalelor tendințe constatate în ultima vreme pe acest segment specializat al comerțului internațional, alături de analize documentate asupra ansamblului de factori care condiționează transferul internațional de tehnologie, sînt expuse principalele forme prin care se realizează comerțul cu tehnologie: cel efectuat cu consimțămîntul deținătorului (transferul internațional gratuit, automat, în contrapartidă. ș.a.) și cel efectuat fără consimțămîntul deținătorului.

Această privire în adîncimea mecanismelor prin care se desfășoară în prezent transferurile de tehnologie oferă autorilor fundamentul pentru a impregna judecăților și concluziilor o dimensiune eticopolitică. Deoarece, așa cum se cunoaște, tehnologiile sînt susepte unor regimuri discriminatorii în ce privește condițiile de vânzare, cadrul în care acestea sînt utilizate și valorificate, ceea ce, în numeroase cazuri, îmbracă forme specifice de protecționism, forme defavorabile țărilor în curs de dezvoltare, cerința eliminării acestor anomalii, cu atît mai

munități mondiale — îndeosebi a organismelor specializate ale O.N.U. — modalitățile de desfășurare a raporturilor dintre state, argumentele și acțiunile în sprijinul susținerii mai accentuate a eforturilor țărilor în curs de dezvoltare.

O idee reținută de autori — idee centrală a concepției românești privind noua ordine internațională în domeniul tehnologiei — permite orientarea analizelor spre o sferă deosebit de interesantă și actuală: strategiile naționale în domeniul transferului internațional de tehnologie. Este vorba despre necesitatea cumpărării cît mai judicioase a ponderii efortului propriu și a ponderii ajutorului extern în susținerea progresului țărilor în curs de dezvoltare. Deși poartă amprenta dimensiunii sale internaționale, transferul interțării de tehnologii nu poate să fie gândit, susțin autorii, într-o manieră universal valabilă. Dimpotrivă, pentru a fi eficient, pentru a declanșa efecte economice și sociale utile, această latură a dezvoltării se cere gândită în cadrul unei strategii naționale.

Numai în acest fel se poate asigura o fundamentare realistă, judicioasă a deciziilor de import și export de tehnologii, o integrare viabilă a acestora în complexul economic național care este caracterizat, în cazul fiecărei țări, de un anumit nivel de dezvoltare, de un grad diferențiat de calificare a forței de muncă, de o receptivitate care nu este preutindeni aceeași față de

*) Vladimir Ticovschi, Violeta Mitea, Iulian Dănescu, Transfer internațional de tehnologie și dezvoltare economică, Editura Politică, 1983

PERIOADELE de înflorire a comerțului brașovean coincideau cu perioadele de înflorire a porturilor Galați și Brăila. Anii 1851 și 1852 au fost ani înfloritori pentru cele două porturi. S-a dezvoltat și comerțul transilvănean prin Brașov. Pe de altă parte, războiul Crimeii din 1853—1856 a perturbat comerțul pe Marea Neagră și pe Dunăre. Aceasta s-a reflectat deosebit de negativ asupra vieții economice a Brașovului. Relatind această situație nefavorabilă „Gazeta de Transilvania” scria : „Mărfurile care mai înainte se trăgea din Anglia și Franța pe mare pînă la Galați ori Brăila cu o chirie ne mai auzit de ieftină cite 36 pînă la 40 creișari m.c. de majă, acum se troge cu chirie inzecit mai mare ; pentru că nu numai chiria maximă s-a înțreit, ci și siliți fiind negustorii a-și scoate mărfurile pe uscat la Varna și le trage peste Dobrogea pînă la Silistra-Călărași mai cheituesc alți 4—5 florini m.c. iară de acolo pînă la Brașov alții”.¹⁾ Perturbarea legăturilor Brașovului cu Galațiul și Brăila scumpea atât bunurile de consum, cit și materiile prime de import pentru meseriașii din Transilvania. Aceasta avea ca efect scumpirea produselor executate de meșteșugarii transilvăneni a căror capacitate de concurență cu produsele străine se reducea atât pe piața internă cit și externă — lucru reflectat in articolele și lucrările ginditorilor transilvăneni.

Progresul și industria Transilvaniei depindeau tot mai mult de legăturile cu România : în acest sens era absolut necesară joncțiunea căilor ferate transilvănene cu cele românești de peste Carpați, chiar dacă au existat opinii diferite în această acțiune. În disputele intervenite în Transilvania cu privire la punctul de frontieră prin care să se facă joncțiunea cu căile ferate din România — prin Sibiu — Turmu-Roșu sau Brașov — Valea Prahovei, majoritatea oamenilor de știință și de afaceri au susținut că legătura să se facă prin Brașov. Există numeroase temeiuri economice și comerciale pentru aceasta. Brașovul — se susținea — era cea mai mare piață comercială a Transilvaniei și cel mai apropiat de Brăila și Galați și deci de Marea Neagră. Se arăta că „comerțul patriei noastre... cu piețele moldovo-române... se concentrează în Brașov, încit produsele crude din acele țări trec în partea

Permanența ideii de unitate în gîndirea economică din Transilvania (1848 — 1918) (II)

lor cea mai mare prin Brașov, către Ardeal, iară manufacturile ardelenesti ies mai tot prin Brașov”.²⁾ Nu este întimplător că Kőváry László s-a ridicat cu hotărîre pentru apărarea Brașovului cînd scria : „Brașovul merită mai multă atenție pe terenul legislației. Cu atît mai mult că noi nu putem avea comerț decît înspre Țara Românească și Moldova și aceasta nu o poate îndeplini decît Brașovul, care singur poate dibui mai bine gustul și nevoile acestora”.³⁾

Desigur, demonstrînd unitatea economică a țărilor române, publiciștii vremii nu s-au limitat numai la interdependența comercială a piețelor transilvănene și a celor din Moldova și Țara Românească. Ei au arătat că populația de pe teritoriul României, indiferent de naționalitate, a circulat întotdeauna pe ambele versante ale Carpaților, întreținînd relații economice, spirituale și de altă natură. Un loc aparte în cadrul vieții economice unice românești l-au ocupat așa-ziii margineni care-și întrețineau existența muncind o parte din an în Moldova și Țara Românească și altă parte în Transilvania. Proprietatea acestora se găsea de asemenea răspîdită pe întregul teritoriu românesc. Economia acestor margineni era atît de dezvoltată — susțineau publiciștii vremii — încit în cazul joncțiunii căilor ferate cu cele din România, acestea ar avea asigurată o vie activitate chiar și numai din partea acestor margineni. Subliniind însemnătatea deosebită a marginenilor în economia Principatelor române, ziarul german „Der Satellit” scria : „...Acești oieri cunoscuți sub denu-

mirea de mocani, trec în fiecare an toamna cu numeroasele lor turme, oi, capre, cai din Transilvania în Țara Românească și Moldova, trec la Giurgiu, Călărași, Gura Ialomiței, Brăila sau Galați peste Dunăre și petrec iarna... între Tulcea și Varna în parte în depresiunile dunărene și Dobrogea”.⁴⁾ Această trecere a oierilor în România „are loc din vremuri imemorabile”.⁵⁾

Materiile prime furnizate de această importantă economie de oi ca și cele furnizate de crescătorii de vite din Muntenia și Moldova stăteau la baza celor mai rentabile industrii transilvănene. Observînd aceasta, Kőváry László scria : „Mai bine le merge celor din Brașov și Bistrița care își procură pieile crude din Muntenia, Moldova și Ungaria învecinată, aducînd de aici și gogoșile de ristic”.⁶⁾ Fabricația de luminări avea duble legături cu Principatele române : pe de o parte, Transilvania le furniza o cotă însemnată din luminările ce se consumau pentru iluminat în principate, pe de altă parte procura seul de pe piețele acestora. Brașovul era mai dezvoltat din punct de vedere industrial, susținea astfel Kőváry László, pentru că s-a străduit să țină seama de necesitățile principatelor danubiene „în urma cărui fapt a ajuns la acel avantaj mare din care a și întemeiat unele ramuri industriale”.⁷⁾ Spre deosebire de Brașov, Clujul nu și-a orientat din timp activitatea economică în funcție de necesitățile Principatelor române danubiene, în care „în deceniile trecute avuseseră sute de comercianți ardeleni prăvălii care desigur au adus ciștiguri mai bune decît prăvăliile mame... de acasă”.⁸⁾ Neglijarea unor legături mai intense cu Moldova și Muntenia, susținea Kőváry, i-a frînat Clujului dezvoltarea industrială și comercială. Pentru ca și Clujul să prospere mai mult, el recomandă oamenilor de afaceri să întinsească legăturile cu teritoriile de peste Carpați.

Realizarea unirii Moldovei și Țării Românești, în ianuarie 1859, a stimulat și mai mult preocuparea publiciștilor transilvăneni pentru a demonstra necesitatea unității naționale. Formarea Principatelor Unite — susținea ei — n-a însemnat desăvîrșirea unității de stat a României. Pentru a se realiza acest deziderat era necesar ca Principatele Unite — ulterior România — să înfăptuiască o asemenea

FIȘE

CARTEA COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE VOL. IV

Legislația cooperatției agricole

editată de
revista
ECONOMIȘTI

● Lucrarea „Legislația cooperatției agricole” realizată de Aurel Știrbu, Gheorghe Dănilă și Al. Deteșan (redactor coordonator) și publicată ca supliment al

„REVISTEI ECONOMICE”, își propune să ofere celor ce lucrează în cooperatția agricolă un ghid practic pentru desfășurarea activității curente în spiritul legilor, normativelor și regulamentelor în vigoare. Prin structura adoptată, cartea sistematizează no:mele de drept în următoarele domenii: patrimoniul organizațiilor agricole cooperatiste; pămîntul — principalul mijloc de producție; organizarea producției și a muncii; valorificarea produselor agricole; activitatea financiară, gestionară și de gospodărire a bunurilor; răspunderi ce revin unităților cooperatiste. Modul de sistematizare a amplitudii material prezentat face accesibilă, cu multă ușurință, consultarea acestor secțiuni care oferă un răspuns imediat problemelor ce impun o soluționare rapidă în activitatea curentă, atît a organelor de conducere cit și a personalului tehnico-economic din unități. Totodată, lucrarea se adre-

sează și organelor cu drept de control asupra activității unităților cooperatist-agricole, instituțiilor și organizațiilor socialiste care colaborează cu aceste unități.

Experiment economic

● În articolul „Novoe v hozrasciotnoi samostoiatelnosti i otvetsvennosti predpriatitii” (Nou în domeniul autogestiunii și răspunderii întreprinderilor), publicat în revista sovietică „VOPROȘI EKONOMIKI” nr. 12/1983, A. Mi-liukov prezintă cîteva concluzii privind aplicarea în U.R.S.S., în anumite ramuri industriale, a unor măsuri experimentale în domeniul menționat. Autorul articolului subliniază că experimentarea, inițiată în 1979, a fost legiferată printr-o hotărîre specială a organelor de partid și de stat, adoptată în iulie 1983. Scopul principal al acestor măsuri constă,

după cum subliniază A.M., în mobilizarea colectivelor de muncă pentru asigurarea, în termenele stabilite, a producției necesare economiei naționale, în îmbunătățirea utilizării resurselor materiale, financiare și de forță de muncă. Pentru aceasta se acordă întreprinderilor atribuții sporite în elaborarea planurilor, în ce privește repartizarea mijloacelor prevăzute pentru dezvoltarea producției și formarea fondurilor pentru retribuirea muncii. Concomitent, creșterea răspunderii se realizează prin diferite forme de corelare a resurselor disponibile la nivelul întreprinderii cu rezultatele finale ale activității acesteia. Valorificarea practică — cu rezultate sporite — a acordării unor atribuții și avantaje sporite întreprinderilor în planificarea activității, creșterea răspunderii pentru rezultatele obținute, se concluzionează în articol, creează premise

politică internă și externă prin care să-și mențină și să-și întărească independența și suveranitatea națională, să asigure unitatea statală a întregului teritoriu românesc.

În acest sens publicității transilvăneni, în speță Barițiu, afirmă că cei la 1848 vor vota legi de sporie a impozitelor și taxelor pe timbru percepute de la masele populare și altele. „...Autonomia, suveranitatea — avertiza Barițiu — nu se ține numai cu declarații retorice, ci cu altceva. Bani să ne intră în țară, ori și de unde: pentru ca să se înmulțească și chiverniselile și lefile, să aibă peșă marfa de tot felul; datoria se plătește ori și cind din spinarea „rumânului”, căci el e atit de bun”.⁹⁾ Nici politica internă promovată de unele cercuri conservatoare moșierești, din Principate, considera Barițiu, nu era de natură să consolideze independența și suveranitatea Principatelor Române Unite. Tergiversarea improprietății și emancipării țărănilor slăbea autoritatea Principatelor în fața străinătății; ceea ce era și mai rău, slăbea baza de masă a independenței și suveranității. De aceea, arăta Barițiu, „improprietărea și emanciparea țărănilor e singurul mijloc de a se ridica națiunea română la stîmna cuvenită unei națiuni civilizate și numărate între națiunile Europei cu prospect (perspectivă n.n.) de viață, și camerele încă tot mai amină a se eterna (eterniză n.n.) prin actul acesta măreț înaintea viitorimei!!!”.¹⁰⁾ Opoziția boierilor față de emancipare îngreuna lupta ardelenilor pentru eliberarea națională și socială. Se dădea prilejul să li se impute transilvănenilor că vor să se unească cu o țară inopoiată din punct de vedere social, unde încă domnesc feudalismul și starea de serbie a țărănilor.

Să revenim însă la chestiunea drumului de fier. Reînnoirile discuțiilor cu privire la necesitatea construirii căilor ferate, a priorității traseelor și punctelor de joncțiune cu căile ferate de peste Carpați au constituit noi prilejuri de demonstrare a unității și independenței României. Transilvănenii au demonstrat că „Un drum de fier care s-ar fini în Ardeal n-ar prospera”.¹¹⁾ El trebuie să facă joncțiunea cu cele din România pentru ca și mărfurile transilvănene să ajungă la Marea Neagră. Pentru joncțiune să se ceară însă acordul României și să se trateze cu ea pe

bază de egalitate, să se renunțe la ideea fixă ce mai circula în imperiul habsburgic „că principatele ar fi cele două mărgăritare ale coroanei Ungariei... Cum că România are cu totul alte proiecte, s-a văzut în anul 1856”.¹²⁾

Dezvoltarea capitalismului pe teritoriul României a intensificat legăturile economice intercarpatice. Dar întârzierea construirii căilor ferate transilvănene frâna intensificarea acestor legături corespunzătoare nivelului de dezvoltare la care ajunseseră atit Transilvania cit și Principatele Române Unite. Demonstrând că aceste căi ferate trebuie să ajungă la Marea Neagră, Barițiu arăta că numai în acest caz ele vor fi rentabile. Trecind prin România, rentabilitatea căilor ferate va fi asigurată de intensul comerț al Brașovului în care existau numeroase industrii și case comerciale ce țineau legătura cu orașele de peste Carpați și mai ales cu porturile danubiene. Încă „sub Maria Terezia — afirma Barițiu — s-au numărat numai în Brașov 69 firme neguțătorești pămîntene, care întrețineau comunicațiunea cu răsăritul, cum și vreo 30 firme neguțătorești venite din Răsărit și așezate în Transilvania... Tot așa erau citeva și în Sibiu... Colonii întregi de sudiiți austrieci s-au făcut din ei în Ploiești”.¹³⁾ La aceasta G. Barițiu adăuga cei 20-25 de mii de mărgineni care purtau „în țările românești o însemnată economie de vite”.¹⁴⁾ Toate acestea vor face ca liniile ferate să fie într-adevăr rentabile. Se simțea nevoia, explica el, ca Austria să trateze cu Principatele române pe bază de egalitate și avantaj reciproc. Austria să denunțe o serie de tratate încheiate anterior cu Turcia, care priveau principatele danubiene. După unire „Principatele danubiene... nu mai vor a ști... de nici o poruncă a Porții”¹⁵⁾, ceea ce însemna — arăta Barițiu — că Austria pentru a nu perturba relațiile economice intercarpatice trebuia să încheie alte tratate, pe alte baze, cu Principatele Române Unite.

După construirea căilor ferate în Principate, în Transilvania, în anul 1867, legăturile economice dintre Transilvania și România au continuat să fie, totuși, frînate de întârzierea joncțiunii lor pe ambele versante ale Carpaților. Subliniind că întârzierea acestei joncțiuni se răsfîrge negativ asupra economiei Transilvaniei, un

comerciant brașovean scria: „Astăzi, cind România liberă este în ajun a-și lega căile sale ferate cu orientul și occidentul, nu trebuie să uităm că de la această scumpă și frumoasă Românie depinde existența de viață a tuturor locuitorilor Transilvaniei, și în momentul ce industriei și comerțului transilvan nu i se va deschide joncțiuni de căi ferate corespunzătoare intereselor sale cu România... și vom rămînea paralizați de aceste căi de comunicațiune... în momentul acela zic, am pierdut reazemul existenței noastre, acel moment va fi sentința de moarte a Transilvaniei”.¹⁶⁾

Puternica dependență a economiei Transilvaniei de economia românească de peste Carpați subliniată de comerciantul brașovean n-a întârziat să se manifeste. Presa vremii a scos în relief aspectele ruinătoare pentru Transilvania ale interzicerii importului de vite și a produselor din România. Oprirea arbitrară a importului de vite și a produselor lor din România, se relatea în presa vremii, vor lovi în asemenea meserii ca: argășitori, tălpari, cizmari, ciobotari, papucari, curelari, cojocari, pănurari, flanelari și alții

conf. dr. Toader IONESCU
conf. dr. Iuliu PINCZÉS
Cluj-Napoca

¹⁾ Transilvania. Brașovul. Trebi comerciale și altele. In „Gazeta de Transilvania” nr. 1 din 5 ian. 1855

²⁾ Transilvania. Brașov. Din Memorialul Camerei Comerciale, in „Gazeta de Transilvania” nr. 1 din 5 ian. 1856

³⁾ Kováry László, op. cit. p. 284

⁴⁾ Der Satellit, nr. 34 din 26 apr. 1851

⁵⁾ Idem

⁶⁾ Kováry László, op. cit. p. 230

⁷⁾ Idem p. 233

⁸⁾ Kováry László, Kereskedelmünk Érdekeben (In interesul comerțului nostru) in „Hetilap” (Săptăminal) 1852 nr. 12

⁹⁾ George Barițiu, Serieri social-politice, Ed. politică, București. 1962, p. 165-166

¹⁰⁾ Idem p. 174

¹¹⁾ Cestiunea drumului de fier în Ardeal, in Telegraful Român, an X, nr. 17 din 1862

¹²⁾ Idem

¹³⁾ Cuvîntarea deputatului George Barițiu la ședința din 3 dec. anul trecut a casei deputaților în interesul economiei naționale și al comerțului Transilvaniei cu țările vecine, in „Gazeta de Transilvania” nr. 3 din 8 ian. 1864

¹⁴⁾ Idem nr. 2 din 4 ian. 1864

¹⁵⁾ Idem

¹⁶⁾ I. Manole. Brașov 4 februarie, in Telegraful Român nr. 13 din 15/27 februarie 1873

pentru extinderea preconizată a perfecționărilor aduse mecanismului economic.

Universitatea: un statut în schimbare

● În noua ambianță economică și sub influența recentelor tehnologii de vîrf, rolul și fiziologia învățămîntului superior în S.U.A. ar putea să se modifice, opinează Samuel L. Dunn în articolul „The changing university — survival in the information society” publicat în revista „THE FUTURIST” (numărul 8/1983). Aceste mutații vor fi înregistrate în mai multe planuri. O primă sferă de schimbare o reprezintă raporturile dintre universități — respectiv instituțiile de învățămînt superior cu profil real, tehnic, economic etc. — și întreprinderile industriale care vor cunoaște un proces de omo-

genizare deslășurat în dublu sens: pe de o parte, o serie de funcții tradiționale ale universităților vor fi preluate de industrie, care va organiza forme suie generis de învățămînt superior, iar pe de altă parte, universitățile vor incorpora tot mai frecvent forme de instruire practică. Un alt domeniu în care se vor consemna evoluții distincte față de starea prezentă îl reprezintă conținutul și modul de organizare a cursurilor. Astfel, afirmă S.D., accentul va fi pus pe asigurarea pregătirii generale a studenților, singura capabilă să asigure un înalt nivel de adaptare la schimbările din sfera profesiunilor, în ce privește structura programelor de învățămînt, excesiva specializare și tărîmîtare a disciplinelor de învățămînt poate fi contracarată printr-un efort global de restructurare a volumului de cunoștințe ce urmează a fi predate,

astfel încit pregătirea studenților să corespundă interdependențelor și ritmurilor rapide de schimbare caracteristice pentru acest sfîrșit de mileniu.

Gîndirea economică

● Într-un articol publicat inițial in Journal of Political Economy și reproduș în revista PROBLEMES ÉCONOMIQUES (nr. 1846) sub titlul „Naissance et développement de la pensée économique moderne selon George J. Stigler”, laureatul premiului Nobel pentru economie în anul 1982, George Stigler, își expune anumite opinii cu privire la statutul și dezvoltarea științelor economice. Autorul citat distinge două faze de evoluție în gîndirea economică, o fază „preștiințifică” și o „altă științifică”; primei faze i-ar fi caracteristică raportarea aproape exclusivă a economiștilor la

FIȘE

preocupările practice ale societății în care este cultivată; etapa științifică ar fi caracterizată, după Stigler, de efortul de a oferi explicații generale realității economice, ceea ce nu înseamnă abandonarea problemelor contemporaneității ci încadrarea lor într-un context explicativ mai riguros și mai cuprinzător. Un alt aspect analizat de autor este cel al inovării în planul gîndirii economice. Apelînd la numeroase argumente de ordin istoric, economistul american formulează opinia potrivit căreia în acest domeniu particular al științelor sociale progresul în cunoaștere are mai degrabă un caracter de continuitate decit de ruptură, de criză epistemologică — cum este cazul în unele științe exacte.

1

Făurirea economiei socialiste unitare în România

Consultațiile pentru candidații la concursul de admitere în învățămîntul economic superior sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

TRECEREA omenirii de la capitalism la socialism reprezintă un proces necesar, care presupune înlocuirea relațiilor de producție capitaliste întemeiate pe exploatare și asuprire cu relații de producție socialiste. Înlocuirea relațiilor de producție capitaliste, istoricește perimate, cu relații socialiste, nu se desfășoară de la sine, ci prin revoluția socialistă. **Revoluția socialistă reprezintă procesul transformărilor radicale politice, economice și social-culturale, care duc la lichidarea capitalismului și făurirea socialismului.**

Revoluția socialistă nu este impusă din afară, nu se importă, nu se exportă și nu se desfășoară după tipare unice; ea este rezultatul firesc al dezvoltării lăuntrice a fiecărei țări, a ascuțirii contradicțiilor economice, politice și sociale interne. Premisele obiective și subiective se maturizează în cadrul național, fapt care face ca procesul revoluționar să se realizeze prin lupta forțelor progresiste din fiecare țară, în concordanță cu particularitățile istorice și naționale existente. Diversitatea modalităților de înlăturare a revoluției socialiste, îmbogățită continuu prin trecerea la socialism a noi și noi popoare, se desfășoară însă pe fundalul unor legități generale, care exprimă ceea ce este comun, esențial în această operă istorică. Cele mai importante dintre acestea sînt: instaurarea puterii politice a clasei muncitoare și aliaților ei, lichidarea proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție și a exploatării omului de către om, statornicirea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție prin naționalizarea socialistă și cooperativizarea micilor producători de mărfuri, dezvoltarea planificată a economiei naționale, înlăturarea repartizării după muncă etc.

Construcția socialistă în România se bazează pe aplicarea creatoare de către P.C.R. a legităților generale la condițiile concrete ale țării noastre. Respectînd și aplicînd cu fidelitate legitățile obiective ale trecerii de la capitalism la socialism, partidul nostru îmbină armonios legile general valabile cu particularitățile naționale ale țării noastre folosind teoria socialismului științific ca o călăuză în activitatea sa, asigurînd realizarea generalului prin particular.

I. Trăsăturile caracteristice ale relațiilor de producție socialiste

RELAȚIILE de producție socialiste se formează și se maturizează treptat, pe măsura lichidării proprietății privat-capitaliste și a instaurării proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, a înlăturării altor transformări revoluționare. Relațiile de producție socialiste se caracterizează prin: a) dominația proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, sub cele două forme ale sale (proprietate socialistă a întregului popor și proprietate socialistă cooperatistă); b) înlăturarea exploatării omului de către om, statornicirea raporturilor de colaborare și întreprindere tovarășească între membrii societății, pe temelia de graniț a intereselor fundamentale comune; c) repartizarea bunurilor create și a serviciilor în interesul celor ce muncesc, utilizînd un criteriu unic — cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii depuse de fiecare; d) consumul bunurilor este în dependență de creșterea producției și productivității muncii, de contribuția directă a fiecăruia la progresul economico-social.

Proprietatea socialistă, ca relație primordială în sistemul relațiilor de producție socialiste, asigură economiei naționale un caracter unitar, putînd fi condusă în mod planificat în scopul creșterii continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Proprietatea socialistă generează calitatea oamenilor muncii de proprietari, producători ai bunurilor materiale și beneficiari ai rezultatelor producției. În același timp, ea determină necesitatea obiectivă a participării directe, nemijlocite și responsabile a oamenilor muncii la gestionarea economică a avutului obștesc, constituind garanția materială a democrației socialiste și a democratismului economic socialist. Pe baza proprietății socialiste se asigură — așa cum subliniază secretarul general al

partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1982 — „un vast cadru democratic de participare a maselor, a poporului la conducerea societății”, care dă noi dimensiuni democratice edificării societății socialiste.

Relațiile de producție socialiste, fiind în concordanță cu caracterul social al forțelor de producție, stimulează dezvoltarea neconținută a acestora, impulsionează introducerea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, conduc la dezvoltarea armonioasă, echilibrată a întregii economii naționale, asigură ridicarea nivelului de trai, de civilizație și cultură a membrilor societății. Relațiile de producție socialiste oferă posibilitatea manifestării plenare a spiritului creator, a împlinirii personalității umane. Toate acestea demonstrează superioritatea socialismului asupra capitalismului în toate domeniile vieții sociale.

II. Făurirea economiei socialiste unitare în România

ÎN ȚARA NOASTRĂ, înlăturarea revoluției socialiste a fost determinată de contradicțiile acumulate în perioada capitalismului, contradicții agravate în anii premergători celui de al doilea război mondial și accentuate la extrem în perioada dictaturii militar-fasciste.

Cu patru decenii în urmă, la 23 August 1944 a început sub conducerea Partidului Comunist Român revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. Victoria istorică a revoluției de eliberare socială și națională de la 23 August 1944 a deschis calea unor profunde prefaceri revoluționare democratice și a creat condițiile necesare trecerii la revoluția socialistă.

În strategia sa, partidul nostru a conceput și realizat victoria noii orînduirii ca un proces revoluționar unitar în cadrul căruia au existat mai multe etape de maturizare a relațiilor și forțelor de producție, etape corespunzătoare dialecticii noului mod de producție. În același timp, Partidul Comunist Român a avut permanent în vedere aplicarea creatoare a legităților generale ale revoluției și construcției socialismului la condițiile concrete-istorice ale României.

Prima etapă, începută la 23 August 1944, a durat pînă la 30 decembrie 1947. În cadrul acestei etape s-a asigurat refacerea economiei distruse de război, s-a lichidat moșierimea ca clasă, a fost instaurat la 6 martie 1945 primul guvern revoluționar-democrat cu profund caracter muncitoresc-țărănesc, trecîndu-se la înlăturarea unor importante reforme economico-sociale cu caracter anticapitalist: reforma agrară din martie 1945, etatizarea Băncii Naționale, introducerea controlului economic de stat în industrie, comerț, sistemul bancar și de credit, înființarea oficiilor industriale, înlăturarea programelor industriale, realizarea reformei monetare etc. Toate acestea au asigurat punerea în slujba puterii populare, a principalelor pirghii economice ale țării. O importanță deosebită pentru transformările revoluționare din această etapă a avut-o Conferința Națională a partidului din octombrie 1945, care a elaborat programul transformărilor democratice, trasînd ca obiectiv principal pentru refacerea și dezvoltarea economică a țării trecerea la industrializarea socialistă.

Pe fundalul profundelor transformări democratice și a schimbării radicale a raportului de forțe, la 30 decembrie 1947, odată cu abolirea monarhiei și cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea și celelalte categorii de oameni ai muncii începe o nouă etapă, etapa înlăturării sarcinilor revoluției socialiste, a construcției noii societăți. În cadrul acestei etape, care durează pînă în cîincinalul 1961—1963, a fost făurită economia socialistă unitară, generalizîndu-se relațiile de producție socialiste la scara întregii economii. Un prim moment în crearea relațiilor de producție socialiste l-a constituit naționalizarea principalelor mijloace de producție înlăturată la 11 iunie 1948.

Naționalizarea socialistă înseamnă desființarea de către statul socialist a proprietății private a claselor exploatare asu-

pra mijloacelor de producție și trecerea lor în proprietatea întregului popor. Se înlătură astfel contradicția fundamentală a capitalismului și se realizează concordanța obiectiv necesară a relațiilor de producție cu nivelul și caracterul forțelor de producție. Desființînd marea burghezie industrială și financiară, naționalizarea socialistă a principalelor mijloace de producție a însemnat o realizare esențială pe calea făuririi bazei economice a socialismului, a înlăturării exploatării omului de către om.

Socialismul presupune victoria relațiilor de producție socialiste în întreaga economie. De aceea, un obiectiv important al politicii partidului în această etapă l-a constituit transformarea socialistă a agriculturii. **Cooperativizarea agriculturii reprezintă procesul unirii de bunăvoie a micilor producători agricoli în unități socialiste cooperatiste, bazate pe proprietatea socialistă cooperatistă.** Conceptul, organizat și îndrumat de către partid, procesul cooperativizării a însemnat lichidarea exploatării omului de către om și instaurarea relațiilor de producție socialiste în agricultură, așezarea acestei ramuri de bază a economiei naționale pe temelia marii producții socialiste. S-a format o clasă socială nouă, țărănimea cooperatistă, ridicîndu-se pe o treaptă superioară alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare.

Încheierea cooperativizării agriculturii în cursul cincinalului 1961—1965 a marcat **făurirea economiei socialiste unitare** și, odată cu aceasta, victoria deplină și definitivă a socialismului în țara noastră. **Victoria deplină și definitivă a socialismului înseamnă lichidarea pentru totdeauna a exploatării omului de către om, generalizarea relațiilor de producție socialiste și crearea unor astfel de condiții pe plan intern și extern care să facă imposibilă restaurarea capitalismului.** Prin victoria deplină și definitivă a socialismului economia României a devenit o economie socialistă unitară; relațiile de producție socialiste s-au generalizat, s-a desființat exploatarea omului de către om, s-a lichidat pluralitatea sectoarelor economice, principiile socialiste și legile economice specifice noul orînduire acționînd în toate domeniile vieții economico-sociale. Triumful deplin al socialismului, lichidarea pentru totdeauna a exploatării omului de către om reprezintă cea mai mare victorie politică a partidului nostru după cucerirea puterii politice.

III. Crearea bazei tehnico-materiale a societății socialiste și trăsăturile ei

CONSTRUIREA SOCIALISMULUI presupune, pe lângă făurirea relațiilor de producție socialiste, dezvoltarea continuă a forțelor de producție. De aceea, un obiectiv major al politicii partidului nostru în perioada făuririi economiei socialiste unitare l-a constituit crearea bazei tehnico-materiale proprii noii societăți, sarcină realizată în procesul industrializării socialiste.

Baza tehnico-materială este formată din totalitatea mijloacelor de producție, inclusiv elementele materializate ale științei, privită în legătura lor organică și formînd împreună aparatul de producție al societății. Fiecare orînduire socială preia baza tehnico-materială de la societatea anterioară, pe care o dezvoltă și o perfecționează spre a-și făuri astfel propria sa bază tehnico-materială.

Baza tehnico-materială a socialismului o constituie marea producție masivă dominantă în toate ramurile economiei naționale, în care rolul conducător revine industriei, întemeiată pe tehnica modernă și bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Axată pe creșterea considerabilă a rolului științei ca forță nemijlocită de producție, pe progresul tehnic rapid și multilateral, ea determină dezvoltarea ascendentă și echilibrată a economiei naționale, conduce la creșterea calității vieții întregului popor, implicînd în același timp un înalt nivel de pregătire și calificare a oamenilor muncii.

Trăsăturile esențiale ale bazei tehnico-materiale a socialismului sînt: a) se creează și se dezvoltă în mod planificat; b) prezintă un înalt grad de concentrare a producției; c) are un nivel tehnic superior; d) generează un grad înalt de specializare și cooperare în producție; e) valorifică superior resursele naturale; f) este repartizată rațional în profil teritorial.

Veriga principală a procesului de făurire a bazei tehnico-materiale a socialismului pentru țările care au moștenit de la capitalism o stare de înapoiere economică este **industrializarea socialistă.** Înfăptuită în mod planificat, pe baza acumulărilor interne și a muncii libere de exploatare a producătorilor socialiști uniți, industrializarea socialistă determină progresul rapid și multilateral al economiei, creșterea bunăstării întregului popor.

Situînd în centrul politicii sale economice industrializarea socialistă, Partidul Comunist Român a demonstrat importanța hotărîtoare pe care o are acest proces în lichidarea stării de înapoiere economică moștenite de la capitalism și în asigurarea dezvoltării rapide și armonioase a economiei naționale. Așa cum subliniază tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Naționa-

lă a P.C.R. din 1982 — „dacă nu am fi realizat o asemenea industrializare a țării, România ar fi rămas pentru o vreme îndelungată într-o stare de înapoiere care ar fi afectat grav construcția socialismului, munca și viața poporului nostru”. Ca rezultat al industrializării socialiste, România a cunoscut o puternică dezvoltare economico-socială și a devenit o țară industrial-agrară cu o industrie puternică și o agricultură în plin progres.

IV. Consolidarea societății socialiste, a bazei sale tehnico-materiale

STRATEGIA clarvăzătoare a Partidului Comunist Român care a condus întregul proces al revoluției și construcției socialiste în țara noastră a impus **cincinalul 1966—1970 ca o etapă a consolidării societății socialiste și a bazei sale tehnico-materiale.**

În această nouă etapă, procesul de consolidare a cuprins toate domeniile vieții economice, sociale și politice. Veriga principală a dezvoltării economico-sociale a constituit-o continuarea neabătută a politicii de industrializare a țării, prin crearea de noi ramuri industriale moderne, de înaltă tehnicitate și eficiență. Pe temeiul dezvoltării industriei a sporit puternic baza tehnico-materială a agriculturii, accentuîndu-se procesul de dezvoltare intensivă a acestei ramuri a economiei naționale. S-a organizat în forme noi activitatea de cercetare științifică, asigurîndu-se asimilarea rapidă în producție a cuceririlor științei și tehnicii. S-a perfecționat învățămîntul de toate gradele, realizîndu-se mai buna integrare a acestuia cu cercetarea și producția.

Pe baza hotărîrii Conferinței Naționale a P.C.R. din 1967, au fost luate o serie de măsuri cu privire la toate laturile principale ale organizării și conducerii vieții economico-sociale: îmbunătățirea organizării și conducerii unităților economice; reorganizarea unităților administrativ-teritoriale; perfecționarea sistemului de planificare; perfecționarea activității organelor de partid și de stat; îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție; perfecționarea democrației socialiste și în primul rînd a celei economice etc.

Înfăptuirea cu succes a obiectivelor planului cincinal 1966—1970 a avut drept rezultat consolidarea societății noastre socialiste și crearea premiselor trecerii la o nouă etapă, calitativ superioară, de dezvoltare a socialismului pe propria sa bază — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

V. România, țară socialistă cu economie în curs de dezvoltare

CU TOATE REALIZĂRILE obținute în anii construcției socialismului, ca urmare a gravei înapoiere economice moștenite de la capitalism, a îndelungatei exploatări străine, țara noastră nu a putut lichida în planul forțelor de producție toate decalajele care o mai despart încă de țările dezvoltate din punct de vedere economic. Astfel, dacă comparăm România cu țările dezvoltate la o serie de indicatori cum ar fi: venitul național pe locuitor, nivelul productivității muncii sociale, producția pe locuitor a unor produse și servicii etc. constatăm că, deși decalajele s-au redus considerabil, ele continuă să fie încă importante. **Tocmai aceste realități le-a avut în vedere partidul nostru cînd a apreciat că România, depășind stadiul de țară slab dezvoltată, continuă să fie o țară în curs de dezvoltare.** Pe fundalul mărețelor realizări obținute în anii construcției socialismului, locul României în rîndul țărilor în curs de dezvoltare s-a modificat radical. Dacă în 1950 se situa în prima grupă a acestor țări cu un venit național pe locuitor de 100 de dolari, astăzi România se află în grupa superioară a acestor țări cu un venit național pe locuitor de peste 1 500 de dolari. În aceste condiții, decalajele economice, exprimate prin venitul național pe locuitor, s-au redus de la 15—20 ori în 1950, la numai 4—5 ori în prezent, urmînd ca în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate ele să fie atenuate treptat și, în final, lichidate.

Pe baza progresului economico-social rapid și multilateral înregistrat de țara noastră Congresul al XII-lea al P.C.R. a stabilit ca România, în perspectiva anului 1985, să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare și să devină o țară socialistă mediu dezvoltată. **Realizarea acestui obiectiv strategic va însemna parcurgerea unei etape de cea mai mare însemnătate în înfăptuirea Programului partidului pe drumul spre societatea comunistă.**

asist. univ. P.A. GOGA

ÎNTREBĂRI

1. Care sînt principalele trăsături ale relațiilor de producție socialiste?
2. Care sînt etapele făuririi economiei socialiste unitare în România?
3. Ce este baza tehnico-materială a socialismului și care sînt trăsăturile ei?

ROLUL COMERȚULUI EXTERIOR ÎN STIMULAREA INDUSTRIALIZĂRII ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

DE-A LUNGUL ultimelor decenii, s-au afirmat tot mai pronunțat o serie de trăsături generale ale procesului de industrializare, trăsături care s-au manifestat și se manifestă în toate țările dezvoltate sau în cele care se industrializează în prezent¹⁾. În cadrul acestor caracteristici generale, creșterea rolului comerțului exterior ca factor al dinamizării procesului de industrializare se dovedește a fi una din evoluțiile cele mai reprezentative ale perioadei postbelice. În pofida faptului că sporirea rolului comerțului exterior s-a realizat în contextul unei mari diversități a condițiilor interne și internaționale și în condițiile unei și mai ample diversități a strategiilor, programelor sau planurilor naționale, experiența internațională a deceniilor postbelice pune în evidență faptul că mecanismele de folosire a comerțului exterior în cadrul strategiilor naționale de industrializare s-au concretizat — în funcție de condițiile materiale și de nivelul tehnic atins la un moment dat — în orientări vizând într-o anumită etapă fie substituirea importurilor sau/ și dezvoltarea exporturilor. Importanța importurilor, mai ales de tehnică avansată, pentru susținerea procesului de industrializare este desigur incontestabilă. Cererile crescânde de mașini și utilaje, documentații tehnice sau asistență tehnică necesită însă fonduri valutare tot mai mari, care depășesc — odată cu dezvoltarea industrială — nivelul de regulă limitat al resurselor valutare ale țărilor în curs de dezvoltare.

În aceste condiții, s-au afirmat și s-au multiplicat preocupările în direcția înlocuirii anumitor importuri cu produse similare fabricate pe plan local. Substituirea importurilor — prin inițierea și dezvoltarea înăuntrul granițelor naționale a anumitor producții — s-a dovedit, în consecință, a fi un proces firesc, antrenat de orientarea spre diversificarea și dezvoltarea industriei naționale și de preocuparea de a atenua dezechilibrul conturilor externe. Pe lângă larga răspândire a tendințelor de substituire a importurilor, o serie de state aflate în diverse stadii de industrializare au căutat să contracareze neajunsurile create de lipsa resurselor valutare — mai ales în condițiile unor niveluri exagerate ale dobânzilor — și prin promovarea și dezvoltarea pe scară largă și a așa-numitelor ramuri de export, exporturile putând avea o contribuție no-

tabilă la realizarea creșterii economice în general, la desfășurarea procesului de industrializare în special.

În contextul acestor căi generale se constată o mare varietate de formule concrete — proprii fiecărei țări în parte — de utilizare a comerțului exterior ca instrumental industrializării naționale, fără ca una sau alta din căile respective să reprezinte soluții unice, absolute, ale procesului industrializării, ci doar instrumente specifice integrate în strategii, programe sau planuri naționale tot mai pronunțat individualizate. De aceea singura apropiere relevantă și legitimă ce poate fi făcută în această privință este aceea legată de amploarea cu care diferitele țări au apelat la utilizarea prioritară a uneia sau alteia din cele două strategii.

De fapt, problematica utilizării cu prioritate a unei anume orientări este intim legată de un domeniu destul de controversat al literaturii mondiale de specialitate, întrucât sînt implicate aici atitudini conceptual-programatice și judecăți de valoare diferite față de oportunitatea în sine a fiecăreia din aceste orientări, precum și în legătură cu corelațiile ce pot fi stabilite între ele, și anume:

— considerarea celor două strategii drept etape succesive ale preocupărilor pentru utilizarea schimburilor economice externe în sprijinul procesului industrializării, substituirea importurilor aflându-se într-un raport de anterioritate față de dezvoltarea exporturilor în funcție de condițiile materiale, tehnice, umane etc. Astfel, dacă inițial substituirea importurilor reprezintă o necesitate absolută, ulterior dezvoltarea exporturilor trebuie și are creat cadrul necesar pentru a ocupa locul central;

— considerarea celor două căi nu atât ca etape succesive, ci mai degrabă ca momente complementare care coexistă și se completează reciproc, prin prisma efectelor pe care le antrenează, ele constituind, practic două laturi ale unei strategii naționale unice de participare la diviziunea internațională a muncii în scopul progresului industrial²⁾;

— considerarea celor două căi ca fiind insuficiente pentru atingerea obiectivelor industriale fixate atât la nivel național (prin programele sau planurile de dezvoltare economică), cât și la nivel internațional (spre exemplu, prin deceniile O.N.U. pentru dez-

voltare). Acest punct de vedere se regăsește explicit formulat și într-un document al celei de a treia, Conferințe Generale O.N.U.D.I. de la New Delhi, din 1980³⁾, în care se consemnează insuficiența ambelor tipuri de strategii în a satisface nevoile majorității populației din țările rămase în urmă, în principal datorită puterii de cumpărare reduse a populației și, pe de altă parte, datorită schimburilor neechivalente practicate pe piața internațională de către țările capitaliste dezvoltate.

Este de remarcat și faptul că aceiași document avansează totodată propunerea unei căi diferite de utilizare a schimburilor internaționale, respectiv cea a industrializării endogene, în virtutea căreia, pe baza determinării prealabile a nevoilor populației, s-ar ajusta și structura producției industriale. În conformitate cu ideile de bază ale acestei strategii, o importanță comparativ mai mare ar trebui să capete, într-o primă etapă, ramurile industriei alimentare și ușoare (inclusiv producătoare de bunuri de folosință îndelungată) și, treptat și paralel, unele subramuri ale industriei constructive de mașini, ale chimiei, materialelor de construcții etc. menite să răspundă atât necesităților populației (care, altfel, ar trebui satisfăcute prin importuri), cât și cerințelor de export⁴⁾.

Odată cu extinderea și adîncirea procesului de industrializare pe plan mondial — fenomen accentuat mai ales de demararea industrializării într-o serie de țări în curs de dezvoltare încă de pe la mijlocul deceniului 7 — se manifestă tot mai pregnant un foarte semnificativ fenomen de natură contradictorie: pe de o parte, existența unor structuri diverse pe ramuri ale industriilor naționale și, pe de altă parte, afirmarea unui anumit paralelism structural între unele ramuri sau subramuri industriale din diverse țări, chiar dacă au un nivel diferit de dezvoltare.

¹⁾ Ion Blaga: „Industrializarea”, Ed. Științifică și enciclopedică, București, 1983.

²⁾ În literatura noastră de specialitate, această problematică este analizată mai larg de către Adrian Constantinescu (vezi „Substituirea importurilor și promovarea exporturilor — strategii complementare”, Revista economică, nr. 40 8 X 1982).

³⁾ „L'Industrie à l'horizon 2000 — Nouvelles perspectives” O.N.U., I.D./Conf. 4/3 aug. 1979.

⁴⁾ De reținut opinia lui I. Blaga care consideră această a treia strategie ca fiind mai curînd o variantă a teoriei Manoiilescu-Freibisch (care a fundamentat de-a lungul timpului strategiile naționale de substituire a importurilor) și avînd mai mult valoarea unei noutăți terminologice decît cea a unei de fond (I. Blaga, op. cit. p. 137).

Dacă raportăm implicațiile acestui fenomen real la necesitatea obiectivă — și unanim recunoscută — a unei economii mondiale stabile și prospere, la necesitatea unei utilizări cu eficiență optimă a resurselor globale limitate de care dispune umanitatea, la necesitatea ca structura producției industriale mondiale să fie organizată pe baza celor mai eficiente sisteme de producție posibile, atunci apare evident că problematica înlăturării unor astfel de paralelisme structurale blocante în favoarea unor complementarități structurale funcționale poate sprijini industrializarea țărilor în curs de dezvoltare în cadrul unui sistem echitabil al diviziunii mondiale a muncii.

În acest context, experiența internațională atestă faptul că unul din mecanismele cele mai importante prin care pot fi înlăturate aceste modificări structurale pe plan mondial îl reprezintă dezvoltarea endogenă, prin forțe proprii, ceea ce recent literatura de specialitate a denumit strategia dezvoltării adecvate. Este, desigur, o cale de valorificare superioară, în scopul satisfacerii cererii interne pe multiple planuri, a resurselor materiale și umane prin tehnologii adecvate, cu economie de energie. Profilarea pe activități industriale prin care țările respective își pot asigura autosatisfacerea necesităților interne și avantaje economice pe piețele externe presupune măsuri de coordonare între politicile economice ale țărilor industrializate, prin măsuri realiste de sprijinire a dezvoltării sectorului industrial al țărilor rămase în urmă, pe calea facilitării accesului lor la tehnologii adecvate, a asigurării fluxurilor financiare necesare țărilor respective fără restricții comerciale sau extraeconomice, prin asigurarea liberului acces al produselor industriale ale acestora pe piața internațională, în condiții care să le permită într-adevăr să obțină resursele necesare pentru susținerea procesului creșterii economice.

Rezultă că ne aflăm în fața unei etape noi, calitativ diferită, reprezentând o primă mutație majoră în evoluția postbelică a utilizării comerțului exterior ca factor al procesului de industrializare. Această etapă marchează necesitatea trecerii de la schimburile comerciale internaționale, sub forma lor tradițională, la dezvoltarea unor forme moderne ale cooperării industriale internaționale. În strânsă legătură cu această necesitate se relevă cu claritate faptul că natura și conținutul modalităților de utilizare a comerțului exterior au devenit dependente într-o tot mai mare măsură nu numai de caracteristicile concret-naționale ale diverselor strategii de industrializare care le integrează, ci și de evoluțiile recente din structura producției industriale mondiale.

În acest cadru, tendințele de perspectivă din evoluția structurii producției industriale mondiale — și în special a celei din țările în curs de dezvoltare — capătă o importanță deosebită pentru însăși evoluția rolului și funcțiilor comerțului exterior în procesul industrializării.

Subramurile industriale producătoare de bunuri de consum, împreună cu agricultura și industria extractivă, vor continua, evident, să fie predominante atât în economia, cât și în strategiile de dezvoltare ale majorității țărilor în curs de dezvoltare, chiar în condițiile în care în cele mai multe din aceste țări se constată tendința unei creșteri comparativ mai dinamice a ramurilor producătoare de mijloace de producție. Sînt, în consecință, ușor de anticipat eforturile și timpul relativ mai îndelungat presupus de procesul prin care o serie de ramuri industriale prelucrătoare (cum sînt siderurgia, metalurgia neferoasă, construcțiile de mașini grele, unele subramuri ale industriei chimice etc.) vor dobîndi ponderi însemnate în aceste state.

Pe de altă parte însă, nu se poate trece cu vederea faptul real că, în unele țări în curs de dezvoltare cu nivel comparativ mai înalt de dezvoltare economică, producția mijloacelor de producție își mărește totuși relativ mai rapid ponderea sau această producție a ajuns deja chiar să dețină ponderi ridicate. Se poate aprecia — avînd în vedere și experiența în această privință a țărilor capitaliste dezvoltate — că multe din țările făcînd parte din acest grup intermediar vor dezvolta în viitor industrii producătoare de mijloace de producție, industrii care vor căpăta, în perspectivă, ponderi însemnate în economiile naționale respective.

Concluziile care se pot trage de aici sînt semnificative prin aceea că **în primul rînd**, în condițiile unei creșteri pe plan mondial cu precădere a producției industriale de mijloace de producție, structurile pe ramuri industriale ale țărilor în curs de dezvoltare tind să se diferențieze tot mai mult între ele comparativ cu relativa „omogenitate” (paralelism) din perioadele precedente, **urmînd să se eșaloneze pe diferite trepte de trecere** de la dezvoltarea prioritară a industriei ușoare și alimentare — de cele mai multe ori alături de dezvoltarea industriei extractive — la dezvoltarea prioritară a industriei grele prelucrătoare. **În al doilea rînd**, drept consecință a acestor evoluții, complementarității structurale funcționale actuale dintre industriile unor țări puternic industrializate și industriile unora dintre țările în curs de dezvoltare aflate într-un stadiu mai avansat al industrializării tind să i se alăture cu timpul complementaritatea structurală funcțională dintre industriile acestor din urmă țări, pe de o parte, și industriile țărilor aflate în prezent în stadii inferioare sau incipiente ale industrializării, pe de alta.

Astfel, tabloul global al structurii producției industriale mondiale în perspectiva următoarelor decenii ne oferă imaginea unui sistem cu mult mai complex de complementarități și interacțiuni structural-industriale între țările lumii, de natură să determine, în prelungirea tendințelor deja înregistrate, o sensibilă creștere a complexității funcțiilor exercitate de schimburile economice internaționale în pro-

cesul creșterii economice în general și în cel al industrializării în special.

În acest sens, de exemplu, prin sprijinirea dezvoltării adecvate a țărilor rămase în urmă, se are în vedere ca, pe baza unei coordonări între politicile macroeconomice ale diferitelor state aflate în stadii diferite de industrializare (de complementarități structural-industriale), să se confere schimburilor internaționale o sferă mai largă și mai profundă de influențare pe termen lung a proceselor de creștere economică. Ideea de bază vizează înlocuirea unor exporturi de bunuri propriuzise ale unor țări mai avansate prin exportul de experiență de producție acumulată în ramurile respective (sub forma exportului de bunuri de capital, fonduri fixe de producție, echipamente și instalații complexe, servicii și asistență tehnică). Practic, în acest fel se asigură pentru țara respectivă posibilitatea modificării nomenclatorului de export în vederea obținerii unui spor de eficiență, în timp ce pentru țările importatoare o parte din importurile lor vor fi cu timpul substituite cu produsele ce se vor fabrica local. În acest fel, substituirea exporturilor ar putea facilita cooperarea industrială între inșiși țările care se industrializează, aflate pe niveluri diferite de dezvoltare a forțelor de producție, și totodată s-ar putea evita accentuarea paralelismelor structurale existente.

Particularitățile evoluțiilor de perspectivă ale procesului industrializării contemporane vor aduce, așa cum se poate observa, o serie de modificări însemnate, astfel încît, în viitor, nici o țară nu-și va mai putea activa propria-i creștere economică prin strategii naționale de utilizare a comerțului exterior care să nu țină seama, să nu interacționeze (atît în sfera elaborării, cît și în cea a implementării lor) cu strategiile corespunzătoare ale celorlalte țări partenere. Ca instrumente specifice ale acestei tipologii noi de strategii, substituirea importurilor, dezvoltarea exporturilor sau industrializarea endogenă nu vor mai putea fi folosite, ca pînă recent, în unele cazuri, în mod izolat (ca momente în succesiune sau în complementaritate asimetrică), ci numai integrate în **strategii complexe omogene și coerente de utilizare simultană** a lor, desigur în proporții variate și fundamentate de obiectivele naționale și finalitățile specifice definite și urmărite în mod suveran de către fiecare țară în parte. Numai că atît definirea acestor obiective și a finalităților naționale, cît și trasarea căilor de atingere a lor — ca atribute inalienabile ale independenței economice naționale — vor trebui realizate în mod obiectiv — ca reflectare a unor legități economice inextricabile ale economiei mondiale contemporane — prin **cooperarea și conlucrarea efectivă pe plan internațional**.

Costea MUNTEANU

U. R. S. S.

Direcții prioritare în dezvoltarea construcției de mașini

SUBORDONATA obiectivelor de ansamblu ale dezvoltării complexului economiei naționale în cincinalul în curs și în perspectivă îndelungată, industria construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor își aduce contribuția la realizarea sarcinilor curente, cantitative și calitative, ale dezvoltării economico-sociale în anul 1984, sintetice ilustrate prin cifrele indicatori macroeconomici: creșterea cu 3,1% a produsului național, cu 3,7% a producției industriale, majorarea investițiilor în sectorul de stat cu 5,2%, sporirea cu 3,4% a productivității muncii în industrie.

La nivelul întregului cincinal 1981—1985, industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, ramură cheie — cu o pondere de 29% în totalul producției industriale — are obiective de primă importanță, între care majorarea cu 49% a producției, ridicarea nivelului calitativ, deplasarea structurală în direcția creșterii ponderii mijloacelor moderne de mare capacitate, automatizate, de precizie, cu fiabilitate ridicată. Acestor cerințe generale li se adaugă exigențe suplimentare în cazul mașinilor și utilajelor destinate atingerii unor obiective prioritare ale strategiei economice cum sînt dezvoltarea puternică a energiei sau

impulsionarea producției agroalimentare.

Creșteri susținute ale producției sînt prevăzute în fabricarea de echipamente energetice, construcția de mașini grele și mijloace de transport. În domeniul energiei se optează pentru instalații cu puteri sporite, de exemplu centrale nucleare de 1000—1500 MW sau chiar mai mari, care permit, în comparație cu tipurile avînd puteri sub 1000 MW, reduceri cu 15% ale investițiilor specifice și consumului de metal și cu 30% ale consumului de forță de muncă utilizată pentru realizarea obiectivelor. Pentru intensificarea exploatarei cărbunelui au fost puse în fabricație excavatoare rotative de mare capacitate, cu producție de 2500—5000 mc/oră, a căror utilizare permite dublarea productivității muncii. În domeniul mijloacelor de transport destinate exploatarea carboniferelor s-au creat capacități de producție pentru autobuscule grele, cu încărcătură utilă de 75, 110, 120 și chiar 180 tone.

Producția de mașini-unelte, reprezentînd în cadrul construcției de mașini domeniul cu cel mai rapid ritm de dezvoltare, este caracterizată printr-o reorientare structurală în favoarea mașinilor-unelte cu comandă numerică și a mașinilor-unelte speciale. Ritmuri prio-

ritare se înregistrează în fabricarea roboților industriali și a liniilor automatizate de prelucrare.

O altă direcție importantă a dezvoltării construcțiilor de mașini, derivată din obiectivele majore ale economiei naționale, o constituie producția de mașini și utilaje pentru agricultură și industria alimentară (avînd deja o pondere de circa 15 din producția totală a construcției de mașini), subramură în care se au în vedere ridicarea calitativă a producției și în special creșterea randamentelor mașinilor agricole cu 20%, majorarea puterii medii a tractoarelor, reducerea consumurilor de combustibili și lubrifianți.

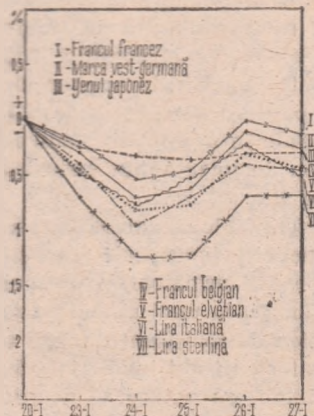
În cadrul programului special de accelerare a progresului tehnico-științific, construcția de mașini constituie domeniul prioritar de aplicare a unor măsuri organizatorice și al utilizării de instrumente economice (folosirea activă a sistemului de prețuri, a celui de cointeresare materială ș.a.), vîzînd menținerea în fabricație numai a produselor care îndeplinesc condiții determinate de calitate, înnoirea mai rapidă a nomenclatorului, asimilarea pe scară largă a rezultatelor progresului tehnico-științific.

Ioachim SILVESTRU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 23—27 ianuarie a.c., cursul dolarului S.U.A. a prezentat o evoluție contradictorie, menținîndu-se însă la cote superioare celor atinse față de principalele valute occidentale la finele precedentelor săptămîni. Modificările în sces descendent ale cursului dolarului au fost provocate de publicarea unor date și aprecieri oficiale venind să confirme o evoluție mai puțin favorabilă a activității în economia Statelor Unite: restrîngerea volumului comerțului pentru bunuri de folosință îndelungată în industria S.U.A. cu 1,1 puncte procentuale în luna decembrie, după o majorare cu 1,4 puncte procentuale înregistrată la acest indicator în noiembrie 1983, estimările unor reprezentanți ai autorităților monetare centrale din S.U.A. privind reducerea în perspectivă apropiată a dobinzilor interne la fondurile în dolari, prognozaarea unui deficit al balanței comerciale a țării de peste 100 miliarde dolari în anul 1984, după înregistrarea unui nivel record la acest capitol, de 69,39 miliarde dolari în anul 1983, încetinirea ritmului inflației la 3,8% în 1983, de la 3,7% în anul 1982 și 8,9% în 1981. În sens opus au influențat mișcările de curs pe termen scurt ale dolarului publicarea datelor privind soldarea cu un deficit de 6,3 miliarde dolari a balanței comerciale a S.U.A. în luna decembrie, față de 7,9 — 9 miliarde dolari cit se anticipa de către majoritatea observatorilor, publicarea aprecierilor oficiale potrivit cărora ritmul de creștere economică se va menține la 4,5—5%, pe an în cursul primului trimestru a.c., precum și declarațiile făcute de o serie de economiști din sectoarele de cercetare ale firmelor angajate în operațiuni financiare pe piața S.U.A., potrivit cărora dobinzile interne la fondurile în dolari nu au atins încă nivelul maxim, fiind probabil nu creșterea ale acestora în viitorul apropiat.

Cursul lirei sterline față de dolar a fluctuat într-o marjă relativ îngustă, de 1,25 puncte procentuale, fiind pozitiv influențată spre finele intervalului analizat de publicarea datelor privind majorarea excedentului din balanța comercială și din contul curent al balanței de plăți a țării în luna decembrie, comparativ cu noiembrie a.c., precum și de speculațiile privind posibilitatea majorării prețului la țitel de către unii furnizorii de petrol ai țărilor vest-europene.

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 23 — 27 I; bază: 20 I 1984

La finele intervalului analizat, lira sterlină cota la 1,4075 dolari, față de 1,4175 dolari la sfîrșitul săptămînilor precedente.

Marca vest-germană a înregistrat o evoluție contradictorie a cursului față de dolar, în principal legat de modificările poziției acestuia pe piața valutară. O influență puțin favorabilă asupra cursului mărcii a exercitat publicarea datelor privind restrîngerea excedentului comercial al țării în 1983 la 42 miliarde mărci (de la 51,3 miliarde în 1982) precum și a excedentului din contul curent al balanței de plăți la 8,4 miliarde mărci (de la 8,6 miliarde în 1982). La 27 ianuarie a.c. marca vest-germană era cotată la 2,8150 mărci/dolar, comparativ cu 2,8075 mărci/dolar în ziua de referință de 20 ianuarie a.c.

Într-o marjă relativ apropiată a fluctuat francul elvețian, al cărui curs față de dolar se situa la 2,24 franci/dolar la finele intervalului analizat, față de 2,23 franci/dolar în ziua de referință. La nivelul întregii perioade încheiate la 27 ianuarie a.c., o ușoară depreciere a cursului față de dolar în raport cu nivelurile de referință din 20 ianuarie au înregistrat și francul belgian (de la 57,20 la 57,45 franci/dolar), francul francez (de la 8,60 la 8,6125 franci/dolar), lira italiană (de la 1706 la 1714 lire/dolar).

O poziție relativ mai stabilă față de dolar a cunoscut yenul japonez, cotat la finele intervalului la 234,25 yen/dolar, comparativ cu 233,50 yen/dolar la 20 ianuarie a.c.

Dobinzile la fondurile în principalele eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe 5 luni din zilele de 20 și 27 ianuarie a.c.): eurodolarii 10 și 10%, euromărcii vest-germane 6,25 și 6,3125%, eurofranci elvețieni 4,125 și 3,9375%, eurolire sterline 9,6875 și 9,65625%.

Prețul aurului s-a situat, la nivelul fixing de la Londra din intervalul analizat la 370 dolari/uncie, cu 1,25 dolari sub cel atins în fixing la finele săptămînilor precedente.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Competiție în informatică

RECUPERAREA decalajelor apărute în domeniul informaticii între Franța și alte țări industriale dezvoltate, în special S.U.A. și Japonia, face obiectul unor programe guvernamentale în cadrul cărora un rol determinant revine, după cum apreciază revista *L'Usine nouvelle*, pregătirii cadrelor de specialitate. Trecind în revistă avantajele și dezavantajele modalităților specifice de rezolvare a acestei probleme în diferite țări (de exemplu, învățământul descentralizat în S.U.A. și pregătirea unificată sub raportul programelor de învățământ realizată în majoritatea țărilor vest-europene), sursa citată precizează câteva obiective importante ale programelor guvernamentale franceze, în acest domeniu. Un prim program vizează, pe de o parte, formarea unui număr ridicat de cadre cu pregătire superioară și medie în informatică (cite 4 500 anual până în 1986), iar pe de altă parte, specializarea rapidă în acest domeniu a unor cadre cu alte formații tehnice (1 100 ingineri și 3 000 tehnicieni până la sfârșitul anului 1984). Un al doilea program urmărește difuzarea largă a informaticii în sistemul național de învățământ, care va cuprinde 3/4 din cele 240 de specialități ale pregătirii superioare și medii din învățământul de stat. Dată fiind stringența competiției internaționale, s-a considerat necesară folosirea în procesul de instruire nu numai a echipamentelor de producție națională, ci și a celor mai performante echipamente pe plan mondial.

Ungaria: evoluții în industria ușoară

REPREZENTÂND una din ramurile industriale importante, cu o contribuție de circa 10% la crearea venitului național, industria ușoară a Ungariei este înalt dependentă de piața externă, în primul rând în ce privește asigurarea cu materii prime, care în ultimii ani s-a realizat în proporție de circa 85% din import, provenind în cea mai mare parte din țări nesocialiste.

Modernizarea și reconstrucția capacităților de producție au permis în deceniul trecut și în primii ani ai celui în curs dublarea producției acestei ramuri, în condițiile unei reduceri relativ importante a forței de muncă (de la 458 mii lucrători în 1970 la 380 mii în 1982). În ultimii ani, produsele industriei ușoare au reprezentat 14-15% din exportul total al Ungariei. Din totalul producției acestei ramuri circa

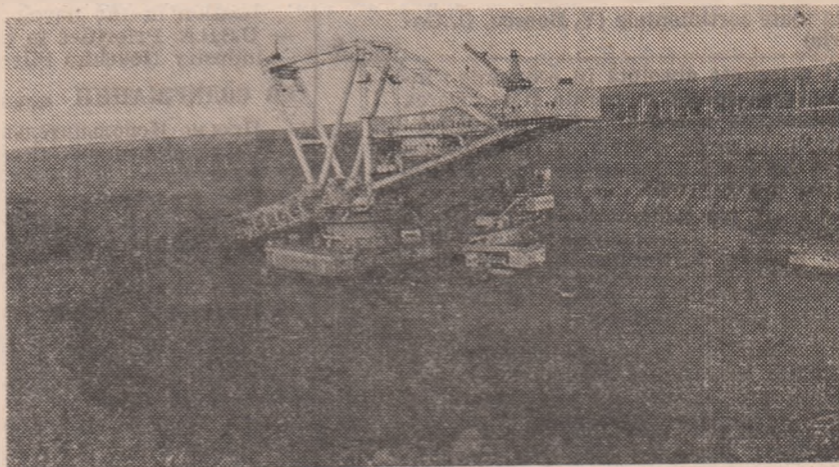
60% se orientează spre piața internă și 40% se exportă.

O subramură cu dependență ridicată de import o reprezintă producția de hirtie și carton. Aproape 50% din încasările în valută convertibilă obținute la exportul de produse ale industriei ușoare se cheltuiesc pentru aprovizio-

narea cu hirtie, carton și semifabricate pentru producția acestora. Pentru ameliorarea în perspectivă a situației, circa 25% din investițiile prevăzute pentru industria ușoară în actualul cincinal sînt destinate creării de condiții pentru creșterea producției interne de hirtie și carton.

U.R.S.S.: mijloace moderne în exploatarea cărbunelui

ÎN valorificarea unuia dintre cele mai mari zăcăminte carbonifere din estul U.R.S.S. (bazinul Iujno-Iakutsk,

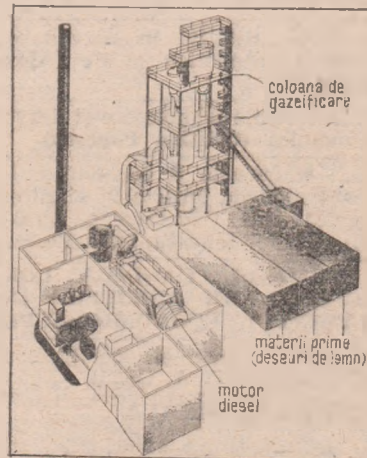
cu rezerve prospectate de 40 miliarde tone) se aplică metode moderne și se experimentează mijloace tehnice noi de exploatare. De exemplu, conducerea întreprinderii carbonifere de la Nerjungri, cu exploatare la zi se realizează în condițiile aplicării unui model mate-

matic de optimizare a amplasării utilajelor, organizării extracției și transportului, precum și a prelucrării în fabricile de innobilare. În cadrul exploatării au fost testate excavatoare cu capacitatea cupei de 20 mc, instalații de foraj universale, autocamioane basculante de 120 și 180 tone. Extracția de cărbune, facilitată și de condițiile naturale avan-

Tehnologii energetice convertibile

ÎN FINLANDA, eforturile de reducere a dependenței de surse energetice importate au condus la aplicarea unor soluții tehnologice diversificate, începînd cu extinderea utilizării energiei hidraulice și dezvoltarea capacităților nucleare-electrice (patru reactoare în funcțiune, care furnizează 40% din producția totală de energie electrică a țării, ceea ce constituie un record) și încheind cu tehnologii noi, care permit utilizarea, uneori alternativă, a resurselor cu conținut caloric redus: turbă, biogaz, deseuri rezultate din prelucrarea lemnului. Noile centrale mixte pot produce, de exemplu, energie electrică și termică prin utilizarea deșeurilor de lemn (o resursă existentă din abundență în Finlanda), care în procesul tehnologic sînt gazeificate, combustibilul rezultat fiind utilizat pentru alimentarea unor motoare diesel de antrenare a generatoarelor electrice. Sursa energetică primară poate fi substituită la nevoie cu alți combustibili inferiori, fără modificări esențiale ale instalațiilor.

Avînd de regulă capacități reduse, instalațiile respective sînt destinate satisfacerii unor necesități locale. Valorificarea turbei, aflată în zăcăminte conținînd printre cele mai importante pe

plan mondial, constituie o direcție majoră în procesul de diversificare a surselor de energie electrică și termică, tehnologii noi fiind experimentate în extracția și condiționarea acestui combustibil, de exemplu prin brichetare sau peletizare.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 5 din 3 februarie 1984

Sărbătorirea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

- Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România 1
- Mesajul Institutului Central de Cercetări Economice 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Economia românească în 1983. Prima-tul factorilor calitativi, al eficienței și competitivității (Dan Popescu) 4
- Producția fizică — îndeplinită ritmic, la toate sortimentele (V. Boescu, C. Gorie) 6
- O prioritate absolută în economie: încadrarea fermă în norme și reducerea accentuată a consumurilor energetice
- De la tratarea globală la fundamentarea concretă a măsurilor de economisire (Ioan Crețu) 8
- Instalații de acumulare a căldurii în centralele termoelectrice (A. Mihăilă, C. Bilegan, A. Predica, C. Staicu) 9
- Noua revoluție agrară și factorul uman (Ileana Stănescu) 10
- Recensământul animalelor domestice. O acțiune importantă pentru fundamentarea programelor de dezvoltare a zootehniei (Ioan Mehedinți) 12
- De la 1 februarie 1984. Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuției (Lucia Mihăilescu) 13
- Revitalizarea vadurilor comerciale (S. Gronski, I. Costache) 14
- Bugetul de venituri și cheltuieli — instrument de întărire a autogestunii (Nicolae Săvoiu) 16
- Cititorii au cuvântul 18

CONDUCERE — ORGANIZARE

- Calitatea stilului de muncă, determinantă a calității deciziilor (Mihaela Șerb) 19

TEORII ● IDEI

- Factorii calitativi în dezvoltarea sistemelor economico-sociale (Alexandru Tașnadi) 21
- Transferurile tehnologice și dezvoltarea economică (Cristian Popescu) 23
- Școli ● curente ● economiști. Permanența ideii de unitate în gândirea economică din Transilvania (1848—1918) (II) (Toader Ionescu, Iuliu Pinczés) 24

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Făurirea economiei socialiste unitare în România (P. A. Goga) 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Rolul comerțului exterior în stimularea industrializării țărilor în curs de dezvoltare (Costea Munteanu) 28
- U.R.S.S. Direcții prioritare în dezvoltarea construcției de mașini (Ioachim Silvestru) 30

IN SUPPLEMENT: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- The Letter of the Executive Political Committee of the Central Committee of the R.C.P., of the State Council and of the Government of the Socialist Republic of Romania 1
- The Message of the Central Institute of Economic Research 3
- The Romanian economy in 1983. Priority for the qualitative factors of efficiency (Dan Popescu) 4
- The physical production; rhythmic output for all commodities (V. Boescu, C. Gorie) 6
- The new agrarian revolution and the human factor (Ileana Stănescu) 10
- Since February 1st 1984: new categories of workers will benefit by the payment increase (Lucia Mihăilescu) 13
- A revival of the traditional commercial centers with a large custom (S. Gronski, I. Costache) 14
- The income-expenditure budget: an instrument aimed to strengthen self-management (Nicolae Săvoiu) 16
- The qualitative factors in the process of developing the economic and social systems (Alexandru Tașnadi) 21
- The technological transfer and the economic development (Cristian Popescu) 23
- Schools ● trends ● economists. The permanence of the idea of unity in the economic thought in Transylvania (1848—1918) (II) (Toader Ionescu, Iuliu Pinczés) 24
- The role of the foreign trade as a stimulus for the industrialization of the developing countries (Costea Munteanu) 28
- U.S.S.R. Priorities in the development of the machine building industry (Ioachim Silvestru) 30

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Письмо Исполнительного Политического Комитета ЦК РПР, Государственного Совета и Правительства Социалистической Республики Румынии 1
- Послание Центрального Института Экономических Исследований 3
- Румынское народное хозяйство в 1983-ом году. Первенство качественным фактором, эффективности и конкурентноспособности (Дан Попеску) 4
- Примерное выполнение плановых заданий. Физическая продукция, реализуемая ритмично по всему ассортименту (В. Боеску, К. Горие) 6
- Новая сельскохозяйственная революция и человеческий фактор (Илеана Стănescу) 10
- С 1 февраля 1984 г. новые категории трудящихся воспользуются повышением оплаты труда (Лучия Михăилеску) 13
- Оживление торговых мест (С. Гронски, И. Костаке) 14
- Самохозяйствование на предприятиях: ответственность, меры, результаты. Бюджет доходов и расходов — инструмент укрепления самохозяйствования (Николае Сăвою) 16
- Качественные факторы в развитии социально-экономических систем (Александру Таșнади) 21
- Перенос технологии и экономическое развитие (Кристиан Попеску) 23
- Школы ● Течения ● Экономисты ● Постоянство идеи единства в экономической мысли в Трансильвании (1848—1918 гг.) (II) (Тоадер Ионеску, Юлиу Пинчез) 24
- Роль внешней торговли в стимулировании индустриализации развивающихся стран (Костеа Мунтеану) 28
- СССР: Приоритетные направления в развитии машиностроения (Иоachim Силвестру) 30

ÎN ATENȚIA CANDIDAȚILOR LA ADMITEREA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

Începînd cu acest număr „Revista economică” reia publicarea unui ciclu de consultații în sprijinul celor ce doresc să se prezinte la concursul de admitere în învățămîntul economic superior. Elaborate de cadre universitare de la Academia de Studii Economice din București, consultațiile sînt în conformitate cu temele cuprinse în programa aprobată de Ministerul Educației și Învățămîntului, referindu-se la toate subpunctele fiecărei teme.

Pentru a vă asigura o pregătire completă, beneficiînd de toate consultațiile ce se vor publica, abonați-vă la „Revista economică”. Costul unui abonament anual individual este de 260 lei. Abonamentele se primesc la toate oficiile și agențiile P.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Redacția și administrația: 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28—30, etaj 1, sectorul 1, Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

APILARNIL — APILARNILPROP

SĂNĂTATE, VIGOARE, LONGEVITATE prin :

APILARNIL (drajeuri)

Ca energostimulant general și ca activator biologic are următoarele indicații : în debilitate fizică generală, în astenii, în stări de denutriție, în convalescență, post-operator, osteoporoză, pubertate întârziată, climacteriu, astenie sexuală, surmenaj fizic și intelectual, în îmbătrânirea prematură și exagerată, precum și în stări care necesită tonice și trofice generale metabolice.

APILARNILPROP (drajeuri)

Ca energostimulant general și ca activator biologic are următoarele indicații : în debilitate fizică generală, în astenii, în stări de denutriție, în convalescență, post-operator, osteoporoză, pubertate întârziată, astenie sexuală, climacteriu, surmenaj fizic și intelectual, în îmbătrânirea prematură și exagerată, precum și în stări care necesită tonice și trofice generale metabolice.

și în stări care necesită tonice și trofice generale.

Datorită principiilor active din propolis, APILARNILPROP acționează în diferite afecțiuni bucale ca : antiseptic și decongestiv, antimicrobian, cicatrizant, anestezic local. Stimulează procesele de regenerare celulară ; se utilizează în stomatite, gingivoragii, parodontopatii marginale cronice.

Drajeurile APILARNILPROP sînt bine tolerate și eficiente în tratamentul inflamațiilor acute, subacute și cronice laringotraheo-bronhice. Contactul prelungit cu mucoasa bucală și faringiană, resorbția lentă a conținutului, asigură efectele terapeutice locale și generale.

În glosodinie reduce fenomenele inflamatorii locale. Substanțele cicatrizante și antiseptice din propolis acționează favorabil în boala ulceroasă, gastrite, colite și enterocolite, formînd o peliculă protectoare.

CONFECȚII DE IARNĂ

ile magazine din capitala țării - București : „Bucur-Obor”, „Nirea”, „București”, „Victoria”, „Adam”, „Eva”, precum și marile magazine universale din țară vă pun la dispoziție în acest sezon bogat și extrem de variat sortiment de articole de : confecții, etaje, tenjerie, încălțăminte, marochinărie, galanterie etc.

Lei 5
(inclusiv suplimentul)

